

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

1959-60

ప్రణాళిక, స్థానిక పరిపాలన శాఖ
ఆంధ్ర ప్రదేశ్

విషయ సూచిక

వరుస సంఖ్య	వివరాలు	పేజీ సంఖ్య
	మనవి మాట	(మొందు పేజీ)

మొదటి భాగం

1. సాధారణ విషయాలు	...	1
2. రెండవ ప్రణాళికలోని నాలుగవ సంవత్సరపు కార్యక్రమ స్వరూపం	....	12

రెండవ భాగం

అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు:

1. వ్యవసాయోత్పత్తి	....	26
2. చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనులు	....	42
3. భూమి అభివృద్ధి	....	45
4. పశు గణాభివృద్ధి	....	48
5. అడవులు	....	50
6. మత్స్య పరిశ్రమ	...	51
7. సహకారం, గిడ్డంగులు, మార్కెట్లు	....	53
8. జాతీయవిస్తరణ సేవా కేంద్రాలు, సామాజికాభివృద్ధి కేంద్రాలు	...	62
9. వంచాయతీలను పటిష్ఠం చేయడం	....	63
10. విద్యుచ్ఛక్తి	....	64
11. గ్రామీణ పరిశ్రమలు చిన్నతరహా పరిశ్రమలు	....	69
12. చేనేత పరిశ్రమ	....	73
13. రోడ్లు	....	76

14.	విద్య	....	80
15.	వైద్యం	....	88
16.	ప్రజాస్వామ్యం	....	94
17.	గౌరవము, పట్టణ నీటి సరఫరా	....	95
18.	గృహ విరూపం	....	96
19.	శాస్త్రము-శాస్త్రీయ సంక్షేపం	....	97
20.	వెనుకబడిన తరగతులు, వెయ్యి కులాల సంక్షేపం	....	99
21.	వెయ్యి కులాల తరగతి సంక్షేపం	....	105
22.	ప్రీ సంక్షేపం	....	111
23.	సాంఘిక సంక్షేపం	....	112
24.	మునిసపల్ రోడ్లు, అభివృద్ధి పనులు	....	113
25.	రేడియో ప్రసారం	....	114
26.	ప్రజాశాంతి	....	115
27.	ఆర్థికశాంతి కావ	....	116
28.	తండ్రి, తపాలా సౌకర్యాలు	....	116
29.	రైలు మార్గాలు	....	116
30.	జిల్లా పరిణామము, అభివృద్ధి సంఘం సభ్యుల జాబితా	....	117

మ న వి మా ట

రాజ్యప్రజా శిక్షలోని జిల్లాపవరీవివరాలుచూపే ఉత్తా ప్రజా శిక్షలపర పలో 1958-59 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఈ ప్రచురణ నాలుగవది. పుస్తకం మొదటి భాగంలో జిల్లాకు సంబంధించిన సాధారణ గణాంక సమాచారం పొందుపరచబడింది. నేటి వరకు సేకరించిన సమాచారం ఇందులో చేర్చబడింది. చాన్స్ పాటు రెండవ పంప వర్షప్రజా శిక్ష క్రింద రాజ్య ప్రభుత్వం నాలుగవ సంవత్సరంలో నిర్వహించదలచిన కార్యక్రమాలు కూడా చేర్చబడినాయి. ఇక రెండవ భాగంలో తండ్రి-తపాలాశాఖ, రైలుమార్గాల అభివృద్ధి కోసమో వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను గురించి వివరించ బడింది. ఈ ప్రచురణ జిల్లా పరిషత్తులకు కొంత ఉపయోగకరంగా ఉంటుందనీ దీనిని మెరుగుపరచేందుకు జిల్లా పరిషత్తులు సూచనలు చేయగలవనీ అశించబడుతున్నది. ఇంకా సూచనలు ఏమీ పంపినా తృప్తికరమో స్వీకరింప బడతాయి. వాటినిపైదాదా బాదులో ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రజా శిక్షా శాఖ డిప్యూటీ సెక్రెటరీగారికి పంప : చున్నా.

హైదరాబాదు
13-12-59.

}

సి. నరసింహం
ప్రభుత్వ ప్రజా శిక్ష, స్థానిక పరిపాలన శాఖ
కార్యదర్శి.

మొదటి భాగం

సాధారణ విషయాలు

సాధారణ విషయాలు

విస్తీర్ణం, వర్గీకరణ

ఈ జిల్లా విస్తీర్ణం 2,988 చదరపుమైళ్లు. ఇందులో 31 రెవిన్యూ డివిజన్లు, 8 తాలూకాలు ఉన్నాయి. 1956-57 సంవత్సరంలో ఈ జిల్లా లోని భూమి కింది విధంగా వర్గీకరించబడింది.

	విస్తీర్ణం ఎకరాలలో	మొత్తం విస్తీర్ణం లో శాతం
మొత్తం భూమి విస్తీర్ణం	19,81,880	—
అడవులుండే ప్రదేశం	1,97,215	10.8
బీడుభూమి, సాగుక్రిందకు రానిభూమి	1,58,407	8.2
వ్యవసాయేతర కార్యాలకు ఉపయోగించబడుతున్న భూమి	1,67,781	8.7
సాగుకు లాభం అయిన బంజరు	1,77,953	9.2
శాశ్వత పచ్చిక బీళ్లు, ఇతర పచ్చిక బయళ్లు	67,923	3.5
సాగుచేయబడే నికరపు విస్తీర్ణంలో చేర్చబడని నానా రకాల చెట్లు, గోటలు, వంటలు ఉండే భూమి	18,881	0.9
ప్రస్తుత బంజరు	96,881	5.0
ఇతర బంజరు	56,886	2.9
మొత్తం సాగు చేయబడే భూమి	9,91,588	51.8
ఒకసారికి మించిసాగు చేయబడేభూమి	2,34,768	12.2
మొత్తం వంట భూమి	12,26,271	63.5

**వేర్వేరు ఋతు పవనాలవల్ల మొత్తం వర్షపాతం
(అంగుళాలలో)**

	1956-57	1955-56	మామూలు.
నై ఋతి ఋతుపవనాలు	31.1	27.2	27
ఈశాన్య ఋతుపవనాలు	15.2	14.1	10.2
శీతాకాలం	—	0.1	0.6
వేసవికాలం	1.5	5.1	2.9
మొత్తం	47.8	46.5	40.7

నీటిపారుదల—నీటివనర్లు

నీటి పారుదల గోదావరి కృష్ణానదుల డెల్టా కాలువలద్వారానే ముఖ్యంగా జరపబడుతున్నది. ఎగువ ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా వర్షాధారపు చెరువులు. కొన్ని వాగులవల్ల నింపబడుతున్న చెరువులే నీటివనరులు. కొన్ని సమీపాల్లో రైతులే వాగుల నుండి నీరు తోడి పోసుకోవడం జరుగుతున్నది. ఎగువ ప్రాంతాలలో తోటలకు నీటిపారుదల సౌకర్యం కలిగించటంకోసం ప్రయివేటుశావులు ఉన్నాయి. సముద్ర ప్రాంత గ్రామాలలో మెట్ట పంటలకు తాత్కాలిక దోరుపు శావులే జలాధారం. 1956-57వ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలోని నీటి వనర్లు, వాటివల్ల సాగుచేయబడిన విస్తీర్ణం వివరాలు దిగువ తెలుపబడినాయి.

నీటి వనర్లు

1. ప్రభుత్వ కాలువలు ,	171
2. ప్రయివేటు కాలువలు	
3. శావులు	

(బి) నీటిపారుదలకు మాత్రం ఉపయోగించబడే
ఇతర బావులు

(i) ప్రభుత్వం వారివి

(ఎ) రాతి కట్టడం గలవి ౯౪౭

(బి) రాతికట్టడం లేనివి 98

(ii) ప్రయివేటువి

(ఎ) రాతికట్టడం గలవి 5,583

(బి) రాతికట్టడం లేనివి 35

4. గృహకార్యాలకు మాత్రం ఉపయోగించబడే బావుల సంఖ్య 2,987

5. ఉపయోగంలో లేని బావుల సంఖ్య 20

6. రిజర్వాయర్లు

7. చెరువులు

(ఎ) నూరు ఎకరాలు అంతకన్న ఎక్కువ ఆయకట్టుగలవి 189

(బి) నూరు ఎకరాలకన్న తక్కువ ఆయకట్టుగలవి 589

నీటిపారుదల జరుగుచున్న భూమి విస్తీర్ణం

1. ప్రభుత్వ కాలువల ద్వారా 6,05,864

2. ప్రయివేటు కాలువల ద్వారా

3. చెరువుల ద్వారా 1,80,817

4. బావుల ద్వారా

- (ఎ) కేవలం నీటి పారుదలకు ఉపయోగించబడేవి 8,924
- (బి) ఇతర నీటి పారుదల వనరులకు తోడ్పడేవి —
- (సి) ఇతర వనరులు (ఊటకాలువలు మొదలయినవి) 21,086
5. నీటిపారుదల జరుగుచున్న మొత్తం భూమి 7,65,691
6. పంటపండ్ల నికరపు భూమిలో నీటి పారుదల జరిగే భూమి శాతం 77.2
7. ఒకే సంవత్సరములో ఒక సారికంటే ఎక్కువగా నీటి పారుదల జరిగే విస్తీర్ణం 1,36,999
8. నీటి పారుదలవల్ల పంటలు పండే మొత్తం భూమి 9,02,690
9. మొత్తం పంటపండ్ల భూమిలో నీటిపారుదల జరిగే విస్తీర్ణం యొక్క శాతం 78.6
10. స్వంత ఆయకట్టుండే బావులు 878
11. గుర్తింపబడిన నీటి పారుదల వనరులకు తోడ్పడే బావులు —
12. నీటి పారుదల జరిగే మొత్తం నికరపు విస్తీర్ణంలో స్వంత ఆయకట్టుండే బావులద్వారా నీటి పారుదల జరిగే విస్తీర్ణం యొక్క శాతం —
13. ఆయిలు ఇంజనీర్ల సంఖ్య 55

పంతులు

ఈ జిల్లాలో వరి ముఖ్యాహార పంట. జొన్న, కుంబు, మొక్కజొన్న, రాగి, కొర్ర, వరగు, సమైకూడా కొద్దిగాపండించబడుతున్నాయి. మిరప, చెరకు,

వేదశనగ, నువ్వులు, పొగాకు ఈ జిల్లాలో వ్యాపారపు వంటలు. చింతలపూడి తాలూకాలోను, నరసాపురం తాలూకా పాలకొల్లులోను ముఖ్యంగా బత్తాయి నారింజ తోటలు ఉన్నాయి. డెల్టా ప్రాంతాలలో, అందును ముఖ్యంగా తణుకు, నరసాపురం తాలూకాలలో కొబ్బరి తోటలు విస్తారంగా కనిపిస్తాయి.

1956-57లో సాగుచేయబడిన విస్తీర్ణాన్ని, పండిన పంటల్ని తెలిపే వివరణ దిగువ తెలుపబడింది.

పంటలు	విస్తీర్ణం ఎకరాల్లో	మొత్తం పంట (టన్నులలో)
I తృణధాన్యాలు		
1. వరి	8,82,489	4,18,050
2. గోధుమలు	—	—
3. జొన్న	52,701	18,940
4. సజ్జ	8,430	2,040
5. బార్లీ	—	—
6. మొక్కజొన్న	1,709	690
7. రాగి	8,485	1,560
8. కొఱ్ఱ	629	180
9. వరగు	1,844	590
10. సమాయి	2,460	580
11. ఇతర తృణధాన్యాలు	474	100
మొత్తం తృణధాన్యాలు	9,04,221	4,82,680

II. పప్పు ధాన్యాలు

1. శనగలు	1,959	380
2. పెసలు	1,982	210

3. కందులు	5,723	970
4. మినుములు	2,205	250
5. ఉలవలు	70,356	5,020
6. ఇతర వప్పు ధాన్యాలు	3,126	240
మొత్తం వప్పు ధాన్యాలు	85,301	7,070

III. సంజారాలు

1. పోక చెక్కలు	47	—
2. మిరపకాయలు	14,098	4,250
3. అల్లం	—	—
4. వసువు	4,481	—
5. వెల్లుల్లి	295	—
6. ధనియాలు	4,178	—
7. చింతపండు	46	—
8. ఇతర సంజారాలు	522	—
మొత్తం సంజారాలు	28,667	4,250

IV చక్కెర పంటలు

1. చెరకు	17,478	61,000
2. కాటి	789	—
3. ఇతరములు	—	—
మొత్తం చక్కెర పంటలు	18,267	61,000

V. పండ్లు, కూరగాయలు

1. (ఎ) కాజా పండ్లు

(i) అరటి పండ్లు	2,812	—
(ii) నిమ్మజాతికి చెందినపండ్లు	2,046	—
(iii) మామిడి పండ్లు	17,537	—
(iv) ఇతర తాజాపండ్లు	4,440	—
మొత్తం తాజాపండ్లు	26,835	—

(బి) ఎండు పండ్లు

(i) జీడి గింజలు	237	—
(ii) ఇతర ఎండు పండ్లు	—	—
మొత్తం ఎండు పండ్లు	237	—

మొత్తం ఎండు పండ్లు, తాజాపండ్లు **27,072** **—**

2. కూరగాయలు

(ఎ) బంగాళా దుంపలు	—	—
(బి) కఱ్ఱ పెండలం	—	—
(సి) చిలగడ దుంపలు	40	—
(డి) ఉల్లిగడ్డలు	2,444	9,270
(ఇ) ఇతర కూరగాయలు	4,692	—
మొత్తం కూరగాయలు	7,176	9,270

మొత్తం పండ్లు, కూరగాయలు

దుంప పంటలతో సహా **34,248** **—**

(vi) వివిధ రకాలకు చెందిన ఇతర ఆహార పంటలు

మొత్తం ఆహార పంటలు	1,927	—
మొత్తం ఆహార పంటలు	10,67,681	—

ఆహారేతర పంటలు

I నారలు

1. ప్రత్తి	—	—
2. బొంబాయి జనుము	195	290
3. జనుము	1,819	—
4. ఇతర నారలు	169	—
మొత్తం నారలు	2,123	290

II నూనె గింజలు

(ఎ) ఆహారంలో ఉపయోగించ బడేవి

(i) వేరు శనగ	16,142	8,540
(ii) కొబ్బరి	11,621	—
(iii) నువ్వులు	68,289	8,190
(iv) రేప్ విత్తనాలు, అవాలు	—	—
(v) కుసుమలు	—	—
(vi) ఇతరములు	—	—
మొత్తం	96,052	14,780

(బి) ఆహారంలో ఉపయోగించబడనివి

(i) ఎల్లగిపె విత్తనాలు	8	—
------------------------	---	---

(ii) ఆముదాలు	2,340	240
(iii) నిగర్ విత్తనాలు	—	—
(iv) ఇతరములు	186	—

మొత్తం ఆహారంలో ఉపయోగించబడిన నూనెగింజలు. 2,448 240

మొత్తం నూనెగింజలు

98,540

III అద్దకం రంగులు, తోళ్ళవరికరాలు

(i) నీలిమందు (అద్దకంకోసం)	4	—
(ii) ఇతర అద్దకపు రంగులు	—	—

మొత్తం అద్దకపు రంగులు

4

IV మందులు, మత్తుపదార్థాలు

1. కాఫీ	—	—
2. జనుము	—	—
3. తమల పాకులు	—	—
4. పొగాకు	38,077	13,880 (టన్నులు)
5. ఇతర మందులు, } మత్తు పదార్థాలు }	—	—

మొత్తం మందులు,
మత్తు పదార్థాలు

38,077

13,880

V పశుగ్రాసపు పంటలు 17,558 —

VI పచ్చి ఎరువు పంటలు

1. జనుము — —

2. నీలిమందు — —

3. ఇతరములు 28 —

మొత్తం పచ్చి ఎరువు పైరులు 28 —

VII వివిధ ఆహారేతర పంటలు 2,815 —

(i) మొత్తం ఆహారేతర పంటలు 1,58,640 —

(ii) మొత్తం పంట భూమి 12,26,271 —

(iii) ఒకసారికంటే ఎక్కువగా పండే భూమి 2,34,768 —

(iv) నికరపు పంట భూమి 9,91,503 —

స్థానిక పరిపాలన

ఈ జిల్లాలో ఏలూరు, పాలకొల్లు, భీమవరం, నరసాపురం, తాడేపల్లి గూడెంలలో 5 మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి.

తపాలా కార్యాలయాలు

1-4-1959 తేదీ నాటికి యీ జిల్లాలో ఒక పోస్ట్ ఆఫీసు, 56 సబ్-ఆఫీసులు, 326 గ్రామీణ ఆఫీసులు, 30 టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసులు, 6 టెలిఫోను ఎక్స్‌చేంజీలు, 12 పబ్లిక్ కాల్ ఆఫీసులు ఉన్నాయి.

రైలు మార్గాలు

ఈ జిల్లాలో 107½ మైళ్లు బ్రాడుగేజి, 18½ మైళ్లు మీటరుగేజి రైలు మార్గాలు ఉన్నాయి. మద్రాసు నుండి కలకత్తా వెళ్లే బ్రాడుగేజి మార్గం ఏబారు, తాడేపల్లిగూడెం, కొవ్వూరు తాలూకాలమీదుగా పోతుంది. కొవ్వూరు తాలూకాలోని నిడదవోలు నుండి నరసాపురానికి బ్రాడుగేజి మార్గము ఉన్నది. తణుకు, భీమవరం, నరసాపురం తాలూకాల మీదుగా యిది వేయబడి ఉంది. మీటరుగేజి బ్రాంచి రైలు భీమవరం నుండి, కృష్ణా జిల్లాలోని గుడివాడకు, అక్కడ నుండి ఆ జిల్లాలోని విజయవాడకు వేయబడి ఉంది. పోలవరం, చింతలపూడి తాలూకాలు మినహా అన్ని తాలూకాలు రైలు మార్గంలో కలపబడినాయి.

రోడ్లు

ఈ జిల్లాలో 1,241 మైళ్లరోడ్లు ఉన్నాయి. అవి క్రింది విధంగా వర్గీకరించ బడినాయి, (1-4-59).

	మైళ్లు
1. జాతీయ రహదారులతో సహా రాజ్య రహదారుల శాఖచే నిర్వహించ బడుతున్న రోడ్లు	571
2. మునిసిపాలిటీలచే నిర్వహించ బడుతున్న రోడ్లు	90
3. స్థానిక సంస్థలచే నిర్వహించ బడుతున్న రోడ్లు	580
మొత్తం	1,241

సహకార సంఘాలు

30-6-57 తేదీ నాటికి యీ జిల్లాలో 17 స్టేట్ అండ్ సెంట్రల్ పరవశేతర సంఘాలు, 686 వ్యవసాయ సహకార సంఘాలు, 186 వ్యవసాయేతర సహకార సంఘాలు ఉన్నాయి. వీటిలో సభ్యుల సంఖ్య వరుసగా 1,668; 17,521; మరియు 24,500.

విద్య

1956-57లో యీ జిల్లా లోని విద్యా సంస్థల సంఖ్య క్రింద యివ్వబడింది.

1. ఉన్నత పాఠశాలలు	63
2. మాధ్యమిక పాఠశాలలు	11
3. ప్రాథమిక పాఠశాలలు	1,856
4. వయోజన విద్యా కేంద్రాలు	64
5. ప్రత్యేక పాఠశాలలు, వృత్తి విద్యాపాఠశాలలు	30
6. కళాశాలలు (వృత్తి విద్యా కళాశాలలతో సహా)	4
	<hr/>
మొత్తం	2,028
	<hr/>

వైద్యం, అనుపత్రులు

1956-57 సం.లో యీ జిల్లా లో 9 జనరలు అనుపత్రులు, 9 వైద్యశాలలు ఉన్నాయి.

రెండవ ప్రణాళికలోని నాలుగవ సంవత్సరపు కార్యక్రమ స్వరూపం

ప్లానింగు కమిషను ఉద్యోగులతోను, కేంద్రమంత్రాంగ శాఖల ఉద్యోగుల తోను రాజ్య ప్రభుత్వోద్యోగులు సంప్రదించులు జరిపిన తరువాత రెండవ ప్రణాళిక యొక్క నాలుగవ సంవత్సరపు కార్యక్రమం క్రింద ఉ. 37.66 కోట్ల

మొత్తాన్ని ఖర్చుపెట్టడానికి నిర్ణయించ బడింది. అయితే వివిధ విషయాలను పరిశీలించిన తరువాతను, ప్రణాళిక, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన రాజ్య సలహా సంఘంలో యీ విషయాలనుగురించి సమగ్ర చర్చలు జరిపిన అనంతరం రాజ్య ప్రభుత్వం వారు ఈ సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టదలచిన మొత్తాన్ని రు. 42.0కి కోట్లకు పెంచడానికి నిర్ణయించారు. ఈవిధంగా కేటాయింపు మొత్తాన్ని హెచ్చించడానికి ముఖ్యకారణాలు ఏవంటే:

(i) ఈ సంవత్సరం కేటాయింపు మొత్తాన్ని హెచ్చుచేయక పోయినట్లయితే రెండవ ప్రణాళిక యొక్క ఆఖరి సంవత్సరంలో చేయవలసిన పనులు ఎక్కువగా మిగిలి పోతాయి.

(ii) పెంచబడిన కేటాయింపు మొత్తాన్ని ఖర్చు పెట్టటానికి తగిన విధంగా రాజ్య పరిపాలనా యంత్రాంగం సన్నద్ధం చేయబడింది.

(iii) ప్రస్తుతమున్న ఆదాయ మార్గాలను పూర్తిగా వినియోగించుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది.

(iv) రాజ్య ప్రభుత్వం యొక్క ఆదాయ మార్గాలు కూడ ఈ పాటి ప్రణాళికను అమలు పరచటానికి తగినంతగా ఉన్నాయి

ప్రతి అభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రిందా ఎక్కువ చేయబడిన కేటాయింపు వివరాల్ని మొదటి పట్టికలో చూడవచ్చును.

ఈ సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టదలచిన మొత్తం యిది వరకటి సంవత్సరాల కంటే చాల ఎక్కువ. గత సంవత్సరం మొదట నిర్ణయించి తరువాత సవరించ బడిన మొత్తాలకంటే యిది వరుసగా రు. 12 మరియు 7 కోట్లు ఎక్కువ. ప్రణాళిక యొక్క మొదటి నాలుగు సంవత్సరాల్లోను కేటాయించబడిన మొత్తం వివరాలు రెండవ పట్టికలో చూడవచ్చును.

వివిధ విషయాల వద్ద క్రింద యివ్వబడిన కార్యక్రమాల కేటాయింపు విషయంలో చేయబడిన కొద్దిపాటి తగ్గింపు మినహా మిగత అన్ని అభివృద్ధి కార్యక్రమాల

క్రమాల క్రిందా కేటాయింపు మొత్తం అధికం చేయబడింది. అయితే 1958.59 సంవత్సరంతో పోల్చితే కేటాయింపులో ఎక్కువ భాగం పరిశ్రమలకు, రవాణాకు, సాంఘిక కార్యక్రమాలకు ప్రోత్సహించ బడిన విషయం విదితం కాగలదు. అయినప్పటికీ వివిధ కార్యక్రమాలకు దాదాపు గత సంవత్సరంలో యివ్వబడిన క్రమంలోనే ప్రాధాన్యం యివ్వబడింది.

ఈ సంవత్సరం అమలు పరచడానికి ఉద్దేశించబడిన పథకాలు, వాటికి కేటాయించ బడిన ధనం, సాధించ దలచిన లక్ష్యాలను గురించి సమగ్రవివరాలు రెండవ శాగంలో చూడవచ్చును.

ఈ సంవత్సరపు కార్యక్రమాన్ని గురించి సంగ్రహంగా తెలిపటం కోసం 1959-60లో సాధించ దలచిన లక్ష్యాలను గురించిన వివరాలు క్రింద యివ్వబడినాయి.

కొన్ని లక్ష్యాల వివరాలు

పద్ధతి	యూనిట్లు	1959-60 సంవత్సరపు లక్ష్యాలు
వ్యవసాయం	000	
1. ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి	టన్నులు	
(i) పెద్ద తరహా నీటి పారుదల వనులు	„	190.60
(ii) చిన్న తరహా నీటి పారుదల వనులు	„	88.70
(iii) భూమి అభివృద్ధి	„	44.50
(iv) ఎరువులు, రసాయనిక ఎరువులు	„	48.00

(v)	మేలురకం విత్తనాలు	..	21.00
(vi)	సస్యరక్షణ	..	—
(vii)	వై పద్దుల క్రింద ఉత్పత్తికి వీలు కల్పించ బడిన తరువాత మేలురకం వ్యవసాయ విధానాలు అవలంబించటానికి	..	89.60
			<hr/>
			427.40
			<hr/>

	అహారేతర పంటలవల్ల తగ్గింపు	..	11.80
			<hr/>
			418.10
			<hr/>

000

చిన్న తరహా నీటి పారుదల పనులు ఎకరాలు

నీటి పారుదల కల్పించబడుతున్న భూమి — వివరాలు అందు
బాటులో లేవు

విత్తనాల ఖేత్రాలు సం. 188

(i)	భూమి స్వాధీనం చేసుకోబడినట్టి వాటి సంఖ్య	—	—
(ii)	వ్యవసాయ కార్య కలాపాలు ప్రాథంభిం బడినట్టి వాటి సంఖ్య	—	—
(iii)	విత్తనాల ఉత్పత్తి ప్రారంభమయిన వాటి సంఖ్య	—	—

ఎరువులు

000

(i)	పట్టణాల్లో గోతి ఎరువు	టన్నులు	245.16
(ii)	గ్రామాల్లో గోతి ఎరువు	..	ప్రతి పంచాయతీ లోను 75 టన్నులు

(11) పచ్చి ఎరువులు	„	0.40
రసాయనిక ఎరువులు	000	
(i) అమ్మోనియం ఫాస్ఫేటు	టన్నులు	148.40
(ii) సూపర్ ఫాస్ఫేటు	„	47.60
(iii) యూరియా	„	19.50
(iv) అమ్మోనియం నైట్రేటు	„	27.50
(v) కాల్షియం అమ్మోనియం నైట్రేటు	„	8.00

రాజ్య ప్రభుత్వంచే భూములలో స్థిరపరచే
బడేటటువంటి భూములు లేని
వ్యటుంజాలు

వివరాలు అందు
జాటులోలేవు
సంఖ్య

2. పశుగణాభివృద్ధి

కీలక గ్రామ పథకం

కృత్రిమ గర్భోత్పత్తి కేంద్రాలు	సంఖ్య	11
కీలక గ్రామ కేంద్రాలు	„	66

3. సహకారం

చిన్న తరహా సంఘాలు

పటిష్ఠం చేయబడేవి	„	1,000
క్రొత్తవి	„	1,000
సహకార వ్యవసాయసంఘాలు	„	12

సహకార వ్యవసాయసంఘాలు	విస్తీర్ణం ఎకరాలతో	8,878
సహకార పశుసేవలద్వారా యివ్వ	రూ॥ లక్షలతో	
బడే వ్యవసాయ ఋణం	సంవత్సరానికి	
స్వల్పకాలిక ఋణాలు	„	1,820
మధ్యకాలిక ఋణాలు	„	180
దీర్ఘకాలిక ఋణాలు	„	171
మార్కెటింగు ప్రైవేటు	„	450

4. సామాజికాభివృద్ధి జ్ఞాకులు (జాతీయ విస్తరణ సేవా		
కేంద్రాలతో సహా) సంఖ్య	సంఖ్య	మొదటిదశ జ్ఞాకులు 26
		రెండవదశ జ్ఞాకులు 20
జనాభా	మిలియన్లు	1,675
ఉపయోగం పొందే గ్రామాలసంఖ్య	సంఖ్య	1,600

5. పెద్దతరహా, మధ్య తరహా నీటిపారుదల పనులు	000	
సంభవమయ్యే అదనపు నీటి పారుదల	ఎకరాలు	418
అదనంగా నీటి పారుదల కల్పించబడే భూమి	„	418

6. విద్యుచ్ఛక్తి	000	
అదనపు ఇన్స్టాల్మెంట్ కెపాసిటీ	కిలోవాట్లు	29,750

శిశి కె. వి. కంటే శక్తివంతమైన ట్రాన్సు		
మిషను లైన్లు	మైళ్లు	290

శిశి కె. వి. అంత కంటే తక్కువ శక్తివంతమైన		
ట్రాన్సు మిషను లైన్లు	„	400

విద్యుత్తీకరణ చేయబడే పట్టణాలు,		
గ్రామాల సంఖ్య	సంఖ్య	200

7. వరద నివారణ	000	
అదనంగా రక్షణ కల్పించబడే భూమి	ఎకరాలు	48

8. రోడ్లు		
నిర్మించబడే కంకర రోడ్లు	మైళ్లు	29.4
9. విద్య		
సంస్థలు	సంఖ్య	
ప్రాథమిక పాఠశాలలు, జూనియరు		
జేసిక్ పాఠశాలలు కలుపుకొని	„	1,600
జూనియరు జేసిక్ పాఠశాలలు	„	419
మాధ్యమిక పాఠశాలలు, సీనియరు		
జేసిక్ పాఠశాలలు కలుపుకొని	„	32
సీనియరు జేసిక్ పాఠశాలలు	„	—
ఉన్నతపాఠశాలలు	„	18
హైయర్ సెకండరీ పాఠశాలలు	„	10
బహుళార్థ సాధక పాఠశాలలు	„	4
సాంకేతిక విద్య—డిగ్రీ/డిప్లొమా	„	—
వివిధ తరగతుల్లో చేర్చుకోబడే విద్యార్థులు	సంఖ్య	డిప్లొమా 1,100
		డిగ్రీ 360
I నుండి V వ తరగతి వరకు	„	50,000
VI నుండి VIII వ తరగతి వరకు	„	20,910
IX నుండి XI వ తరగతి వరకు	„	6,900
ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ		
శిక్షణపాఠశాలల్లో (జేసిక్ నాన్ జేసిక్ కలుపుకొని)		
లలో చేర్చుకోబడేవారి సంఖ్య	సంఖ్య	2,250

శిక్షణ కళాశాలల్లో (బేసిక్, నాన్ బేసిక్
కలుపుకొని) చేర్చుకోబడేవారి సంఖ్య

సంఖ్య 200

10. ఆరోగ్యం

ఆరోగ్య కేంద్రాలు

సామాజికాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద |
ఇతర కార్యక్రమం క్రింద

„ 20

కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాల సంఖ్య

i పట్టణ కేంద్రాలు

„ 15

ii గ్రామీణ కేంద్రాలు

„ 44

శిక్షణ సౌకర్యాలు

i డాక్టర్లు

„ 450

ii నర్సులు

„ 120

iii డాయీలు

„ 720

iv సహాయక నర్సుల మంత్రసానులు

„ 90

v మంత్రసానులు

„ 158

11. గృహ నిర్మాణం

పారిశ్రామిక గృహపని

నిర్మించ బడిన యూనిట్లు

„ 1,865

తక్కువ ఆదాయం గల వారికి గృహనిర్మాణం

„ ఆర్. సి. ఎస్ 680

నిర్మించ బడిన యూనిట్లు

„ డి. టి. పి. 180

12. కార్మికులు, కార్మిక సంక్షేమం

వృత్తి సాధారణ శిక్షణ

„ వివరాలు అందు

„ బాటులో లేవు

శిక్షణ కేంద్రాలు	„	—
శిక్షణ యివ్వబడినవారి సంఖ్య	„	1,816
19. వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం		
పెద్దూర్లు తెగలు		
స్కాలరు పిల్లలు	„	2,465
సహాయం చేయబడిన కుటుంబాలు	„	687
తెరవబడిన వైద్యాలయాలు	„	—
నిర్మించబడిన రోడ్లు	మైళ్ళు	78
పెద్దూర్లు కులాలు		
స్కాలరు పిల్లలు	సంఖ్య	4,900
సహాయం చేయబడిన కుటుంబాలు	„	850
విముక్త జాతులు		
స్కాలరు పిల్లలు	„	—
పునరావాసం కల్పించబడిన కుటుంబాలు	„	275
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు		
స్కాలరు పిల్లలు	„	5780
సహాయం చేయబడిన కుటుంబాలు	„	—

మొదటి పట్టిక

1959-60 సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించబడిన మొత్తం వివరాలు

(రూపాయలు లక్షలలో)

1959-60లో కేటాయింపు				
వరుస సంఖ్య	అభివృద్ధి కార్యక్రమం వివరం	ఆంధ్ర	తెలంగాణ	ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తం ప్రణాళిక కేటాయింపుకు శాతం
	వ్యవసాయకార్యక్రమాలు	687.142	373.080	1,060.222 25.23
1.	వ్యవసాయోత్పత్తి	120.710	47.180	167.890 4.00
2.	చిన్నతరహా నీటిపారుదలపనులు	105.81	69.19	175.000 4.16
3.	భూమి అభివృద్ధి	5.300	—	5.300 0.13
4.	పశు గణాభివృద్ధి	66.062	21.470	87.532 2.08
5.	పాడిపరిశ్రమ, పానిసరఫరా	12.550	15.940	28.490 0.68
6.	అడవులు	16.520	21.720	38.240 0.91
7.	భూసారరక్షణ	13.810	6.060	19.870 0.47
8.	మత్స్య సంవర్ధన	15.710	7.290	23.000 0.55
9.	సహకారం, గిడ్డంగులు, మార్కెటింగు	81.370	58.270	139.640 3.32
10.	వివిధ విషయాలు	3.000	1.360	4.360 0.10
11.	సామాజికాభివృద్ధి, జాతీయ విస్తరణ సేవా కార్యక్రమాలు	240.850	119.150	360.000 8.57
12.	పంచాయతీలను పటిష్ఠంచేయటం	5.450	5.450	10.900 0.26
	నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి	994.960	711.090	1,706.050 40.60
13.	ఐదుశాస్త్ర సాధక ప్రాజెక్టులు	445.000	255.000	700.000 16.66

14. పెద్దతరహా, మధ్యతరహా

నీటిపారుదల పనులు 242.470 265.220 507.690 12.08

15. విద్యుచ్ఛక్తి 307.490 190.870 498.360 11.88

పరిశ్రమలు 219.720 75.410 295.130 7.02

16. పెద్దతరహా, మధ్యతరహా

పరిశ్రమలు 88.850 — 88.850 1.99

17. గ్రామీణ పరిశ్రమలు, చిన్న

తరహా పరిశ్రమలు 88.750 54.630 143.380 3.41

18. చేనేత పరిశ్రమలు 47.120 20.780 67.900 1.62

రవాణా 145.920 64.430 210.350 5.01

19. రోడ్లు 116.090 64.430 180.520 4.30

20. రోడ్డు రవాణా 29.830 — 29.830 0.71

సాంఘిక కార్యక్రమాలు 514.980 331.826 846.806 20.86

21. విద్య 188.670 134.610 323.280 7.69

22. వైద్యం 88.060 61.940 150.000 3.57

23. వృజారోగ్యం 46.540 30.390 76.930 1.83

24. గ్రామీణ, పట్టణ నీటిసరఫరా 16.340 33.280 49.620 1.18

25. గృహ నిర్మాణం 46.17 66.08 112.250 2.67

26. కార్మికులు, కార్మిక సంఘము 16.510 14.050 30.560 0.73

27. వెనుకబడిన తరగతుల, పెద్దూ

ల్ల కులాలసంఘము 40.920 14.350 55.270 1.32

28. పెద్దూల్ల తెగలసంఘము 48.160 5.666 53.826 1.28

29. స్త్రీ సంఘము 4.110 1.460 5.570 0.13

30. సాంఘిక సంఘము 19.500 — 19.500 0.46

వివిధవిషయాలు 49.250 4.710 53.960 1.28

31. రాజధాని అభివృద్ధి 20.000 — 20.000 0.48

32. మానిసిపల్ రోడ్లు అభివృద్ధిపనులు	11.590	—	11.590	0.28
33. రేడియోప్రసారం	4.880	1.670	6.530	0.15
34. ప్రచారం	3.760	3.040	6.800	0.16
35. అర్థగణాంకశాఖ	9.040	—	9.040	0.21
మొత్తం	2611.972	1519.546	4202.518	100.00

1956-57లో			
వరుస సంఖ్య	అభివృద్ధి కార్యక్రమం పేరు	ఆంధ్ర	తెలంగా
1	2	3	4
1.	వ్యవసాయ కార్యక్రమాలు	329.790	325.
2.	నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి	1143.420	498.
3.	పరిశ్రమలు	107.480	55.
4.	రవాణా సౌకర్యాలు	60.330	22.
5.	సాంఘిక కార్యక్రమాలు	227.960	134.
6.	వివిధ విషయాలు	70.770	2.
మొత్తం ...		1939.750	1038.

* ఇది గుర్తించబడినది. 35 కోట్లకు పెంచబడింది.

రెండవ భాగం

అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు

వ్యవసాయోత్పత్తి

మేలురకం విత్తనాల అభివృద్ధి, పంపకం
(విత్తనాల షేతాలు, విత్తనాల స్టోరులు)

వ్యవసాయోత్పత్తిని అధికంచేసే ఉద్దేశంతో భారత ప్రభుత్వంవారి కోరిక మీద, గ్లాసుకు ఒక్కొక్కటి చొప్పున విత్తనాల షేతాలను నెలకొల్పడానికి, విత్తనాల స్టోరులను నిర్మించడానికి ఒకవధకం ప్రారంభించబడింది. ప్రాథమిక విత్తనాల షేతాల కోసం రిజిస్టరైన ఉత్పత్తిదారులకు పంపకం చేసేటందుకు భారీ ఎత్తున మూల విత్తనాలను ఉత్పత్తిచేసుకోవడంలో ఈ విత్తనాల షేతాలు ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి. రిజిస్టరైన ఉత్పత్తిదారులు, డిపార్టుమెంటువారి కట్టుదిట్టమైన పర్యవేక్షణక్రింద తమ పొలాలలో అసలు విత్తనాలనుపండిస్తారు. అందులో నూటికి 50వంతులు ఉత్పత్తిదారులనుండి సేకరించబడి, రైతులకు పంపకంచేసేటందుకు ఆసక్తి విత్తనాల స్టోరుల్లో నిల్వ చేయబడతాయి. ఈ సంగవ్వరపు ప్రణాళికలో, ఆ ప్రాంతంలో 129 విత్తనాల షేతాలను అదే సంఖ్యలో విత్తనాల స్టోరులను నెలకొల్పడానికి రూ. 42.29 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 3.78 లక్షల మొత్తం 11 విత్తనాల షేతాలను, 11 విత్తనాల స్టోరులను నెలకొల్పడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

సంగ్లిపు ధరలకు విత్తనాల పంపకం

ఈ పథకం క్రింద, మేలురకం వరి, జొన్న, గోధుమ, మొక్కజొన్న, వప్పుధాన్యా లిసీత్తనాలు రిజిస్టరైన ఉత్పత్తిదారుల నుండి కొనుగోలు చేయబడి సంగ్లిపు స్టోరుల్లో వ్యవసాయ దారులకు పంపిణీచేయబడతాయి. వరి, గోధుమ, మొక్కజొన్న మొదలగు ఒక్కొక్కటి రూ. 1 చొప్పున, జొన్న మొదలగు ఒక్కొక్కటి రూ. 1 చొప్పునా ఆంగ్లిపు స్టోరులలో ఉంటాయి. ఈ పథకం, శిలంగాడాప్రాంతంలో 1953-57 లగాయతు అనుగుణముగా నిమగ్నమై ఉంది. ఈ పథకం క్రింద చేకూరేలా భాగం ఆంధ్ర ప్రాంతానికి కూడా విస్తరింప చేయడానికి ఈ సంవత్సరంలో

తలపెట్టబడింది. అందుకోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 7.58 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 5.22 లక్షల మొత్తం ఆంధ్ర ప్రాంతంలో విత్తనాల పంపిణీకి, రూ. 2.31 లక్షల మొత్తం తెలంగాణా ప్రాంతంలో పంపిణీకి వినియోగింప బడుతుంది. ఈ పథకంవల్ల కలిగే లాభాలు ఈ జిల్లాలోని రైతులకు కూడా చేకూరుతాయి.

అక్కుళ్ల జాతి బియ్యం అభివృద్ధి పరచడం

ఇది పరిశోధనపథకం. అక్కుళ్లు ధాన్యం వివిధజాతుల సమిశ్రితమైన రకం. ఇటువంటి రకాన్ని ఉత్పత్తి చేయడానికి, రెండో పంటకు స్వల్పకాలిక వరి జాతిని ఉత్పత్తిచేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ పథకం 1956-57లో మార్చి నెలలో ప్రారంభించబడింది. అటు సర్వాత రెండు సంవత్సరాలు గూడ ఈ పథకం కొనసాగింపబడింది. దీనిని ఇంకా కొనసాగించేటందుకు ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.03 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

చీడల, తెగుళ్ల నివారణ

పంటలకు చీడలు, తెగుళ్లు పట్టకుండా నివారణ చర్యలు తీసుకోవడానికి వ్యవసాయశాఖ డిపోలలోని సాధన సామగ్రిని పెంపు చేసేటందుకు స్ప్రియర్లను, డబ్బర్లను కొనాలని ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ప్రతి జిల్లా సెండ్ క్వార్టర్లలోను నియమించబడిన స్లాంటు ప్రొటెక్షను అసిస్టెంట్లకు సలహా నిచ్చేటందుకు మైసూరి కోకరు, ఎంటి మోలజీకి ఒకరు మొత్తం ఇద్దరు స్లాంటు ప్రొటెక్షను ఆఫీసర్లు నియమింపబడ్డారు. 1957-58లో మొత్తం స్లాంటు ప్రొటెక్షను సర్వీసు కూడా ప్రారంభించ బడింది. ఇందుకు 8 మొత్తం వ్యాసులు కూడా సరఫరా చేయబడ్డాయి. ప్రస్తుతం యివి ఆంధ్ర ప్రాంతంలో పని చేస్తున్నాయి. ఈ పథకం క్రింద నియమించబడిన సిబ్బందిని, మొత్తం స్లాంటు ప్రొటెక్షన్ సర్వీసును కొనసాగించేటందుకు 70 విద్యుచ్ఛక్తి స్ప్రియర్లను, 500 చేతి డబ్బర్లను కొనడానికి రూ. 5.42 లక్షల మొత్తం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.50 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

అద్దె కొనుగోలు పద్ధతిమీద వ్యవసాయ పనిముట్ల పంపిణీ

చెరకు రసం తీసే యంత్రాలు, గట్టుపోసే యంత్రాలు, ధాన్యాన్ని నూర్చే యంత్రాలు, తూర్పారజేసే యంత్రాలువంటి ఆధునిక వ్యవసాయ పని ముట్లను నగదు చెల్లించి కొనుక్కోవడం సన్నకారులైనైతులకు కష్టం. అందువల్ల అటువంటి పనిముట్లను కొని ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని అవసరమున్న సన్నకారులైనైతులకు అద్దె కొనుగోలు పద్ధతిమీద పంపిణీ చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ పనిముట్లు ఆయిలుయింజన్లు, ఎలక్ట్రిక్ మోటారు సెట్ల మాదిరి గానే ఇవ్వబడతాయి. వ్యక్తిగత పూచీమీద ప్రతి నైతుకు పనిముట్ల రూపంలో రూ. 800/-ల గరిష్ఠ పరిమితి వరకు ఋణం ఇవ్వబడుతుంది. దీనిమీద సాలకు నూటికి రూ. 4 వడ్డీ వసూలు చేయబడుతుంది. ఈ మొత్తం 4 సమాన చాయిదాలలో వసూలు చేయబడుతుంది. ఈ పథకం 57-58, 58-59 సంవత్సరాలలో అమలు జరపబడింది. ఈ సంవత్సరం కూడా కొనసాగింప బడుతుంది. అందుకు రూ. 1.00 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0 10 లక్ష మొత్తం జిల్లాలో వినియోగింపబడుతుంది.

పట్టణాలలో గోతి ఎరువు తయారీ, పంపకం

గోతి ఎరువును ఎక్కువగా తయారు చేసి, పంపకం చేయడంకోసం మున్సిపాలిటీలు, మేజరు పంచాయతీలకు ఈ పథకం క్రింద ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని స్థానికసంస్థలకు ఋణాలు ఇవ్వటానికి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళిలో రూ. 8.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఋణ సహాయం ఈ జిల్లాలోని స్థానిక సంస్థలకు కూడా లభ్యమౌతుంది. 10,000 టన్నుల కంపోస్టు ఎరువు ఉత్పత్తి చేయబడి యీ జిల్లాలోని నైతులకు వంచబడుతుందని, యిది 2,000 ఎకరాల్లో ఉపయోగించబడుతుందని, యిందు మూలంగా 250 టన్నుల పంట ఆదనంగా పండుతుందని, ఆశించబడుతున్నది.

స్థానికంగా లభ్యమయ్యే చెత్తా చెదారంతో ఎరువు తయారీ

గ్రామాలలో ప్రస్తుతం ఉత్పత్తి చేయబడుతున్న ఎరువు పరిమాణాన్ని అధికం చేయడమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. స్థానికంగా లభ్యమయ్యే చెత్తా

చెదారాలను నిలువచేసి అధునిక పద్ధతుల మీద గోతి ఎగువు తయారు చేయబడుతుంది. మొదట్లో ఈ పథకాన్ని బ్లాకు ప్రాంతాలలో అమలు పరచి, తరువాత రెండవ ప్రణాళిక ఆఖరయ్యే సరికి రాజ్యం అంతా విస్తరింప చేయడానికి దృఢీకరింపబడింది. 1957-58, 1958-59 సంవత్సరాలలో రాజ్యంలోని 56 బ్లాకులలో ఈ పథకం అమలు పరచబడింది. స్థానికంగా లభ్యమయ్యే చెత్తా చెదారంలో ఎరువును తయారు చేసుకోవడానికి గల పథానాలలో 12,566 మంది వ్యవసాయులకు లక్షణకవ్వబడింది. ఇద్దరు ఫట్టు మెయ్యారియల్ అఫీసర్లు, 20 మంది కంపోస్టు ఇన్స్పెక్టర్లు, 20 మంది ఫీల్డుమెన్లు, ఒక అంప్లర్ డివిజన్ గుమాస్తా, ఇద్దరు, లోయరు డివిజను గుమాస్తాలు, ముగ్గురు మైనిస్ట్రలు, 4గురు జనానులతో కూడిన ప్రత్యేక సెల్లు దీనిని పరిశీలించి నియమింపబడింది. పై సెల్లులలోని సలహాగించడానికి, మరి 47 బ్లాకులకు ఈ పథకాన్ని విస్తరింప చేసుకొని ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 4.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ 47 బ్లాకులలో 30 ఆంధ్ర ప్రాంతంలోను, 17 తెలంగాణ ప్రాంతంలోను ఉంటాయి. సుమారు 12,000 మంది వ్యవసాయదారులకు ఈ సంవత్సరం లక్షణ కవ్వబడుతుందని ఆశించబడుతున్నది. ఈ పథకం వలన ఈ జిల్లాలోని రైతులు కూడా లాభం పొందుతారు. ఈ సంవత్సరంలో ఈ క్రింది బ్లాకులకు కూడా పథకం విస్తరింప చేయబడుతుంది.

1 పెదపాడు

2. నిడదవోలు

మరివలూ జిల్లాల నుండి గోతి ఎగువును తయారుచేయబడుతుంది.

సహాయ సౌకర్యాలున్న గ్రామ సంఘాలలో ముఖ్యమంత్రుల నుండి, చెత్తనుండి గోతి ఎగువును ఉత్పత్తి చేయడాన్ని ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. 1958-59 లో ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని 66 సంఘాలకు, తెలంగాణ ప్రాంతంలోని 24 సంఘాలకు మొత్తం 90 సంఘాలకు ఈ పథకాన్ని అమలు చేయడానికి రూ. 200 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ సంవత్సరం ఆంధ్ర, తెలంగాణ ప్రాంతాలలోని సంఘాలలోని ముఖ్యమంత్రుల నుండి, రూ.

2.00 లక్షలు ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించ బడింది. అందులో కొంత మొత్తం ఈ జిల్లా లోని పంచాయతీలకు కూడా ఇవ్వబడుతుంది. సుమారు 800 టన్నుల గోతి ఎడవు ఉత్పత్తి చేయబడుతుంది. 180 ఎకరాల్లో ఈ ఎడవు ఉపయోగించ బడుతుంది. దీనివల్ల ఈ జిల్లాలో అదనంగా 20 టన్నుల పంట పండు తుంది.

చేతి స్ప్రేయర్లు, చేతి డస్టరు తగ్గింపు దరలకు పంపిణీ

పంటలకు పెద్ద పెట్టున చీడలు పట్టినప్పుడు సాధ్యమైనంత స్వరతో సస్య రక్షణ చర్యలు తీసుకొనేటందుకు తమకు కావలసినన్ని స్ప్రేయర్లను డస్టర్లను వ్యవసాయదారులు, సహకార సంస్థలు, పంచాయతీలు మొదలైనవి కలిగియుండే టట్లు చేయడమే ఈ పథకం యొక్క ఆశయం. ఈ పరికరాలు అసలు ధరలో సగం రేటుకు సరఫరా చేయబడతాయి. మిగిలిన సగం, రాజ్య, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు భరిస్తాయి. 1958-59లో 500 చేతి స్ప్రేయర్లు, డస్టర్లు కొనడానికి రూ. 0.90 లక్ష మొత్తం మంజూరు చేయబడింది, ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో మరి 500 స్ప్రేయర్లు, డస్టర్లను కొని సరఫరా చేయడానికి రూ. 0.90 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో 35 రూ. 0.083 లక్ష వ్యయంతో ఈ జిల్లాకు సరఫరా చేయబడతాయి.

ఆంధ్ర దేశంలో పండ్లతోటల అభివృద్ధి పథకం

ప్రస్తుతం పండ్ల తోటలున్న ప్రాంతాన్ని విస్తరింప చేయడం, ప్రాంత ప్రాంతంలో పండ్లతోటలు వేయడం ద్వారాను ఫలోత్పత్తిని అధికం చేసే ఉద్దేశంతోను, వ్యవసాయోత్పత్తిని బహుముఖంగా పెంపుచేయడం కోసం ఫలోత్పత్తిని అభివృద్ధి చేసేటందుకుగాను ప్లానింగు కమిషనువారు చేసిన సిఫార్సులను సురక్షించుకొని ఈ పథకం 57-58లో ప్రారంభించబడింది. ఈ పథకంక్రింద రైతులకు స్వల్పకాలిక ఋణాలు, దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. పాన తోటల్ని పునరుద్ధరించడానికి ఎకరానికి రూ. 85 చొప్పున స్వల్ప కాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ప్రొత్తగా పండ్లతోటల్ని వేసుకోవడానికి దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఇవి ఎకరానికి రూ. 150 నుండి రూ. 800 వరకు ఇవ్వబడతాయి.

1957-58, 58-59లలో సుమారు రు. 11.00 లక్షల మొత్తం ఋణాలుగా పంపిణీ చేయబడింది. ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి ప్రణాళికలో ఈ సంవత్సరం రు. 8.86 లక్షల మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది. ఇందులో రు. 1.36 లక్షల మొత్తం అవసరం ఏర్పడే జిల్లాలకు పంపిణీ చేసే నిమిత్తం కడప జిల్లా, ఆనం రాజు పేటలోని పూట్రుస్సెపలిస్టువద్ద రిజర్వులో ఉంచబడింది. మిగిలిన మొత్తంలో రు. 0.40 లక్ష మొత్తం ఈ పథకం క్రింద ఋణాల నిచ్చేటందుకుగాను ఈ జిల్లాలో వినియోగించ బడుతుంది.

ప్రత్తి విస్తరణ పథకం

బీడు భూముల్ని బంజరు భూముల్ని సాగుక్రిందకు తీసుకరావడం, ఆహారేతర, పంటలకు బతులు ప్రత్తి పంటను వేయడం, రెండు పంటలను పండించడం, పంటగీ పంటకీమధ్య ప్రత్తిపంట పండించడం, మేలురకపు విత్తనాలను పంపిణీ, గసాయనిక ఎరువులను వాడడం వంటి సాగుపద్ధతులను అవలంబించి రెండవ ప్రణాళిక కాలంలో బేలుకు 392 హెక్టారులకు సుమారు 20,000 బేళ్ళు ప్రత్తిని అదనంగా ఉత్పత్తి చేయడానికి ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించబడింది. మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ఉత్పత్తి 12,000 బేళ్ళకు పెరిగింది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో ఈ పథకం కోసం రు. 1.40 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ మొత్తం ఈ దిగువ తెలుపబడిన ఉద్యోగుల క్రింద ఉంచబడుతుంది. వారు ఈ పథకం క్రింద అత్యాయత్ని వహిస్తారు. వీరే విత్తనాలు మొదలైన వాటిని కొని పంపకం చేస్తారు.

1. కాటన్ ఎక్స్‌ప్రెస్స్ ఆఫీసరు, వ్యవసాయశాఖ రు. లక్షలలో.
దైరెక్టరేటు. 0.9190

2. అసిస్టెంటు కాటన్ ఎక్స్‌ప్రెస్స్ ఆఫీసరు
ఆదిలాబాదు. 0.1495

3. అసిస్టెంటు కాటన్ ఎక్స్‌ప్రెస్స్ ఆఫీసరు
కడప. 0.1743

4. అసిస్టెంటు కాటన్ ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసరు
గుంటూరు.

0.1572

మొత్తం 1.4000

ఈ జిల్లాలో 2000 ఎకరాలమేర ప్రత్తి పంట పండించ బడుతుంది. తత్ఫలంగా 250 బేళ్ళ ప్రత్తి ఉత్పత్తి అవుతుంది.

చెరకు పంటకు ఎక్కువగా ఎరువవేయడానికి సంబంధించిన పథకం

పంట దిగుబడి ఎక్కువ అయ్యేటందుకు చెరకు పంటకు ఎరువులను ఎక్కువగా వేయడాన్ని ప్రచారంలోకి తీసికొని రావడమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. ఈ పథకం, 1958-59 చివరి భాగంలో అమలు జరుపబడింది. ఆంధ్రలో 28 తెలంగాణాలో 12 మంది కాంగ్రెస్ ద్వారా వివిధ కేంద్రాలలో ఈ పని జరుప బడుతూఉన్నది. ఈ పథకాన్ని 1959-60లో కొనసాగించడానికి ఉద్దేశించ బడింది. అందుకు రు. 0.30 లక్ష మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది ఈ జిల్లాలో, చెరకు పండించే వ్యవసాయదారులకు కూడా ఈ పథకం వల్ల లాభం చేకూరుతుంది.

ఆంధ్రలో చెరకు పంట అభివృద్ధి

అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను తీవ్రతరంచేసి చెరకు పంట దిగుబడిని, చెరకు రసంయొక్క నాణ్యాన్ని అభివృద్ధి పరచేఉద్దేశంతో 1958-59 లో ఈ పథకం చెరకు పండిత్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి కృష్ణా, చిన్నూరు, అనంతపురం జిల్లాలలో అమలు పరచబడింది. రెండవ ప్రణాళిక చివరకు చెరకు ఉత్పత్తిని నూటికి 33 1/3 వంతులు అభివృద్ధి పరచడమే ఈ పథకం యొక్క అంశమి లక్ష్యం. సాధ్యమైనదొట్టల్లా క్రొత్త పొంతాలను చెరకు పంట క్రిందకు తీసుకరావడం మూలంగా ఆదనంగా చెరకు పంట పండించ బడుతుంది. వై జిల్లాలోఉన్న 20 అభివృద్ధి కేంద్రాల్లోను 6 మండల కేంద్రాలలోను ఈపథకం అమలునడుస్తుంది. ఇది ఈ సంవత్సరం కూడా కొనసాగించబడుతుంది. అందుకోసం ప్రణాళికలో రు. 3.07 లక్షల మొత్తం

కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.31 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో ప్రాథమిక క్రమాన్ని కొనసాగించేటందుకు వినియోగించబడుతుంది.

పొగాకు విస్తరణ కార్యక్రమం

పొగాకులో ఉత్తమరకాలను ఉత్పత్తి చేసేటందుకు పొగాకును సండించటం, శుభ్ర పరచటం మొదలైన విషయాలను గురించి ప్రదర్శన పూర్వకంగా వివరించటంద్వారా రైతులకు వీటి విషయంలో పరిజ్ఞానాన్ని కలుపుకొని ఉద్దేశ్యం ఈ సంవత్సరం 1956-57లో కృష్ణా, తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలో అమలు పరచబడింది. ఈ విస్తరణ సేవా కార్యక్రమానికి ఒక అసిస్టెంట్ టోబాకో ఎక్స్ పెన్సన్ ఆఫీసరు, 12 మంది ఫీల్డ్ అసిస్టెంట్లు, ఒక పాడ్ క్లర్కు, ఒక లోయర్ డివిజన్ గుమాస్తా ఒక పైపిస్టు, 30 మంది మేస్త్రీలు ముగ్గురు జవానులు, ఒక బీస్ట్ డ్రైవరుతో కూడిన బృందం నియమించబడింది. ఈ సంవత్సరం 1957-58లో కొనసాగించబడింది. ఈ సంవత్సరంలో కూడా కొనసాగించ బడుతుంది. అందుకు రు. 0.77 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రు. 0.32 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

జీడిగింజల అభివృద్ధి

ఈ రాష్ట్రంలోని బంజరు భూముల్లో జీడితోటలు వేసే ఉద్దేశ్యంతో క్రొత్తగా ఎంపిక చేయబడ్డ ప్రాంతాలలో జీడిగింజలను నాటడానికిగాను 15,000 పానుల మంచి రకం గింజలు పాగుచేయడానికి తలపెట్ట బడింది. జీడితోటలను పునర్నిర్మించేయడానికి తగు ప్రాంతాలను ఎంపిక చేయడంతోసం క్రొత్తగా భూములను, తూర్పుగోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలోని ప్రాంతాలను సర్వే చేయడానికి తలపెట్టబడింది. ఈ పథకం క్రింద, ఆదనంగా మరికొన్ని ప్రాంతాలలో జీడితోటల్ని చేయడానికి పొంగి ఎకరానికి రు. 1000 రేటు చొప్పున రైతులకు బంజురాలు మంజూరు చేయ బడ్డాయి.

ఒక క్యాపిటల్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసరు, 4గురు అసిస్టెంట్లను, ఒక ఆఫీసు డివిజను గుమాస్తాను, 5గురు జవానులను నియమించడంద్వారా 1958-59లో

ఈ విధమున అమలు పెరచ బడింది. 3000 ఎకరాలమేర జీడితోటలు వేయడానికి ఎంబాల ఇవ్వబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరపు ప్రచారికలో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి, 6,000 ఎకరాలమేర జీడితోటల్ని వేయడానికిగాను రు. 11 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది అందులో జిల్లాల అదనపు ఆవసరాలు ఏదైనా ఉంటే వాటికోసం, హెడ్ క్వార్టర్స్ లో రు. 0.12 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించి ఉంచబడింది. సిబ్బంది యొక్క ఖర్చులవంటి వాటికోసం రు. 0.11 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. మిగిలిన రు. 0.16 లక్షలు, 160 ఎకరాలమేర జీడితోటల్ని వేయడానికిగాను ఈ జిల్లాకు ఎంబాల రూపంలో పంపబడతాయి.

చెరకుపంటను చీడిలు, తెగుళ్లు తగలకుండా రక్షణ కల్పించడం

చెరకు పంటకు పట్టే తెగుళ్లలో మొగ్గకొరకుట, కాటుక తెగులు అతిముఖ్యమైనవి. ఈ వ్యాధులను తగునమయంలో అరికట్టడానికి చర్యలు తీసుకోవడం అత్యవసరం. సకాలంలో నివారణ చర్యలు తీసుకోవడానికి వీలుకల్పించే నిమిత్తం ప్రతి మండల కేంద్రానికి రెండు విద్యుత్ స్ప్రేయర్లను, డబ్బర్లను ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఎటువల్ల సమయానికి నివారణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడానికి క్రిమినోమోరియలను తక్కువ ధరలకు సరఫరాచేసి స్ప్రేయర్ల ఉపయోగాన్ని ప్రదర్శించి చూపడానికి వీలుపడుతుంది. ఈ పథకం 1957-58 లో ప్రారంభించబడింది. 1958-60 లో కూడా కొనసాగించబడుతుంది, అందుకోసం ప్రచారికలో రు. 0.24 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పథకం అమలులో ఉన్న 7 జిల్లాలలోను 15,800 ఎకరాలలో ఈ కార్యక్రమం అమలు జరుపబడింది. ఈ కేటాయింపు మొత్తంలో రు. 0.012 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. 790 ఎకరాలమేర ఈ కార్యక్రమం అమలుజరుపబడుతుంది.

ఆంధ్రలో పోకతోటల పెంపకం

రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఉత్పత్తి అవుతున్న పోకచెక్కలు రాష్ట్రం యొక్క జనాభా అవసరాలకు సరికదగాలేవు. అందువల్ల పోకచెట్ల పెంపకంలో వ్యవసాయ దార్లకు ప్రోత్సాహాన్నిచ్చే ఉద్దేశంతో జయప్రదంగా ఈ పంట పండించడానికి ఆవకాశమున్నచోట్ల 10 ప్రదర్శన షేత్రాలను ప్రారంభించడానికి తలపెట్టబడింది. ప్రదర్శన షేత్రం 10 సెంట్ల మేర వేయబడుతుంది. ఈ పథకం, 1957-58

చివర భాగంలో పొర్రంబింశ బడింది. అది 1958-59లో ఈ క్రింద 10 కేంద్రాలలో కొనసాగింపబడుతుంది.
కేంద్రంపర్చాటు చేయబడిన

గామంపేరు	తాలూకా	జిల్లా
1 కడూరు	హిందూపురిం	అనంతపురం
2 హల్లికెల	మడకశిర	అనంతపురం
3 అంగనపూడి	అనకాపల్లి	పశ్చిమగోదావరి
4 నరసాపురం	నరసాపురం	పశ్చిమగోదావరి
5 బంగనపల్లి	నరసాపురం	పశ్చిమగోదావరి
6 తాటిపాక	రాజ్గిరి	పశ్చిమగోదావరి
7 నందంపూడి	అమలాపురం	పశ్చిమగోదావరి
8 ఊటుకూరు	పిఠాపురం	పశ్చిమగోదావరి
9 కల్లూరు	పిఠాపురం	పశ్చిమగోదావరి
10 కవిటి	ఇచ్ఛాపురం	శ్రీరంగం

ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో ఈ ప్రదర్శన కేంద్రాలను కొనసాగించడానికి రూ. 0.03 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

కొబ్బరి తోటల విస్తరణ పథకం

కొబ్బరితోటల పెంపకానికి సంబంధించిన అనేక వివరాలు మీదజరిగిన పరిశోధన ఫలితాలనుగురించి సాక్ష్యమైన ప్రచారవ్యవస్థ సహాయంతో తీవ్రంగా ప్రచారం చేయడం ద్వారాను కొబ్బరి తోటల్ని పెంచేవారికి మంచిగాల మొక్కల్ని సరఫరాచేయడం ద్వారాను కొబ్బరితోటలను విస్తారంగా పెంచడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం పోంపేట, అంజాకీపేట, సామర్లకోట, నర్సాపురం, మద్యూరు కేంద్రాలలో 58.59 లో అమలుపరచబడింది. ఒక కోకోనట్ డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, 5 గురు అసిస్టెంట్లు 15 మంది ఫీల్డ్ మెన్లు, 10 మంది మే స్త్రీలు ముగ్గురు అప్పరు డివిజను గుమాస్తాలు, 7 గురు లోయర్ డివిజను గుమాస్తాలు, ఇద్దరు ట్రైనిస్టులు, 8 మంది జవానులు ఒక జీవు దైవరు క్లీనరుతో కూడిన సిబ్బందిని నియమించడం ద్వారా ఈ పథకం అమలు జరపబడింది. ఈ పథకం ఈ సంవత్సరంకూడా కొనసాగింప బడుతుంది. అందుకోసం రూ. 1.75 లక్షల మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. అందులో

రు. 0.35 లక్ష ఈ జిల్లాలోని నరసాపురం కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి కేటాయించబడింది. ఈ సంవత్సరం ఈ కేంద్రంలో 40,000 కొబ్బరికాయలు పండింపబడతాయని ఆశింపబడుతున్నది.

కొబ్బరి మొక్కల ఉత్పత్తిని రెండింతలు చేయడం

పెంపకం దారులను మేలురకం మొక్కలను సరఫరాచేసే ఉద్దేశంతో కొబ్బరి మొక్కల ఉత్పత్తిని రెండింతలు చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం సామర్లకోట, అనకాపల్లి, మాచేరులలో 1958-59లో ప్రారంభించబడింది. ఈ సంవత్సరంకూడా రు. 0.87 లక్ష వ్యయంతో ఇది కొనసాగింపబడుతుంది. అందులో రు. 0.07 లక్ష ఈ జిల్లాలోని మాచేరు కేంద్రానికి కేటాయించబడింది. ఈ సంవత్సరం ఈ కేంద్రంలో 20,000 కాయలు ఉత్పత్తి అవుతాయని ఆశించబడుతున్నది.

నూనెగింజల అభివృద్ధి పథకం

నూనెగింజల ఉత్పత్తిని అధికం చేయటానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం క్రింది పంటలకు విత్తనాలను వాడడంలోను, తగినంత ఎరువును వేయడంలోను, సవ్యసంరక్షణ చర్యలను తీసుకోవడంలోను తీవ్రమైన ప్రచారం చేయబడుతుంది. ప్రదర్శన పూర్వకంగా కూడా రైతులకు వివరింపబడుతుంది. ఒక పైరుకు మరొక పైరుకు మధ్య ఈ పంటను పండించే విషయమై కూడా ప్రచారం చేయడం ప్రదర్శన పూర్వకంగా వివరించడం జరుగుతుంది. రాజేంద్రనగర్ లోని ఆయిలు సీడ్సు సైన్సెలిస్టు పర్యవేక్షణక్రింద ఆంధ్ర జిల్లాలు తామ్మిడింటి లోను, తెలంగాణ జిల్లాలు ఆయిడింటి లోను, 1958-59లో ఈ పథకం అమలు జరపబడింది. 1958-59లో ఈ క్రింద తెలుపబడిన సిబ్బందికూడా నియమించబడింది.

అసిస్టెంటు అయిల్ సీడ్సు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసర్లు	—	2
అసిస్టెంటు	—	11
ఫీల్డ్ మెన్లు	—	22
అప్ప్రెంటిస్ గుహస్తాలు	—	4

లోయరు డివిజను గుమాస్తాలు	—	16
టైపిస్టులు	—	2
జీపుడ్రైవర్లు	—	2
జవానులు	—	17
వాచ్ మెన్లు	—	2

ఈ పథకాన్ని 1959-60లో కొనసాగించడానికి ఈ సంవత్సరము ప్రణాళికలో రు. 2.71 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పథకం క్రింద లాభం చేకూరే 14 జిల్లాలలో ఈ జిల్లా ఒకటి.

అరటి పరిశోధన కేంద్రం

1957-58లో పశ్చిమగోదావరిజిల్లా తిరుమలలో ఒక అరటి పరిశోధన కేంద్రం స్థాపించబడింది. స్థానిక పరిస్థితులకు తగిలించే అరటికాయలను ఉత్పత్తి చేయడానికి, అరటి తోటలకు ఉత్తమ వ్యవసాయ పద్ధతులను, ఎగువు పరిమాణాలను నిర్ణయించడానికి, ఈ పథకం ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ పరిశోధన కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.25 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

ఫీలు మెను, డెమాను స్టేషను మేస్ట్రీలకు శిక్షణ

ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులలో ఆరు నెలలపాటు ఫీలు మెన్లు, డెమాను స్టేషను మేస్ట్రీలకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులను గురించి ప్రదర్శనలను ఏర్పాటు చేయడానికి, నివృత్తైన ప్రజాగణ జరవడానికి వారు వ్యవసాయ కార్యంలో నియమించబడతారు. రెండవ ప్రణాళిక మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో, ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని ఈ క్రింద ఇచ్చిన కేంద్రాలలోను 197గురు డెమాను స్టేషను మేస్ట్రీలకు శిక్షణ ఇవ్వబడింది.

- 1 చెరకు పరిశోధన కేంద్రం, అనుకాపల్లి
- 2 వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రం, సామర్లకోట

3	వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రం,	మాచేరు
4	కళాశాలజ్ఞానశ్రం,	చాపట్ల
5	వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రం	నంద్యాల

1958-59లో ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన 178 మంది డెమాన్స్ట్రేషన్ మేస్త్రీలు, 178 మంది ఫీల్డ్ మెన్లు ఆంధ్రప్రాంతంలోని మై 5 కేంద్రాలలోను, తెలంగాణా ప్రాంతంలోని ఈ క్రింది 3 కేంద్రాలలోను శిక్షణకోసం చేర్చుకోబడ్డారు.

1	గవర్నమెంటు మెయిన్ ఫారం,	రాజేంద్రనగర్
2	గవర్నమెంటు మెయిన్ ఫారం.	వరంగల్లు
3	గవర్నమెంటు ఎక్స్ పరిమెంటల్ స్టేషన్,	రుదూర్

శిక్షణ కార్యక్రమం ఈ సంవత్సరం కూడా కొనసాగింపు బడుతుంది. 178 మంది డెమాన్స్ట్రేషన్ మేస్త్రీలు, 178 మంది ఫీల్డ్ మెన్లు చేర్చుకోబడతారు. అందుకోసం ప్రణాళికలో రూ. 0.81 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంలో 0.09 లక్ష, ఈ జిల్లాలోని మారుచేరులో ఉన్న వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రంలో 20 నుండి 25 మంది వరకు డెమాన్స్ట్రేషన్ మేస్త్రీలు, ఫీల్డ్ మెన్లకు శిక్షణ ఇవ్వడం కోసం వినియోగించ బడుతుంది.

ఆయిలు ఇంజనీర్లకు సంబంధించి వ్యవసాయదారులకు

శిక్షణనిచ్చే పథకం

ఈ పథకం తెలంగాణాలో అమలు పరచబడింది. ఆయిలు ఇంజనీర్లను వడపడంలోను, సరియైన పద్ధతుల్లో ఉంచుకోవడంలోను వ్యవసాయ దారులకు శిక్షణ నిచ్చేటందుకు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి 1958-59లో విస్తరింపజేయ బడింది. ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి, 420 నుండి వ్యవసాయదారులకు శిక్షణ ఇచ్చేటందుకు ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.18 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలోని రైతులు కూడా ఈ శిక్షణవల్ల లాభం పొందుతారు.

పెరిక్యులాటియా వ్యాధినిశ్చయము

వరి జాతుల ఉత్పత్తికి పథకం

[illegible]

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నలగర్ కమిటీ సిఫార్సులను
అమలు పరచడానికి నామమాత్రపు కేటాయింపు

భారత ప్రభుత్వం వారు 1957-58 లో అగ్రికల్చరల్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కమిటీ ఆనే ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. రాజ్యాల్లో నమూనా వ్యవసాయ సంస్థలను స్థాపించే విషయం గురించి, వ్యవసాయ శాఖకు చెందిన ఆన్నిరకాల ఉద్యోగులకు కూడ తమకు అప్పచెప్పబడిన కార్యక్రమాన్ని శాధ్యంతో నిర్వహించేటట్లుగా పలుగాతగిన అధికారాలను కలిగియుండటంతోనూ ఆన్ని స్థాయిలలోని ఉద్యోగులకు అధికారాలను అప్పగించే పద్ధతుల్ని సిఫారసు చేయడానికి ఈ కమిటీ ఏర్పాటు చేయబడింది. కమిటీనివేదిక ఇటీవలే అందింది. దానినివర్ణించి సిఫార్సులను అమలు పరచడానికిగాను వివరమైన స్రతిపాదనలకు తుది రూపమీయబడేవరకు 59-60 ప్రణాళికలో రు. 1.00 లక్ష మొత్తం నాను మాత్రంగా కేటాయించబడింది.

వ్యవసాయోత్పత్తి సూచీలను తయారుచేయడం

రాజ్యంలోని వ్యవసాయ అర్థిక వ్యవస్థకు సంబంధించిన వివిధసూచీలను నియంత్రించేయడానికి ఈ పథకంక్రింద ప్రతిపాదించబడింది వ్యవసాయోత్పత్తికి, పోషకాల్లో పంటలధనాలకు, వ్యవసాయకూలికి సంబంధించిన సూచీలు ఇందులో ఉంటాయి. ఈ పథకం 1957-58 లో అమలు పరచబడి, 1958-59 లో కొనసాగించబడింది. అది ఈ సంవత్సరంకూడా కొనసాగడం కోసం 0.06 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

పట్టావరీల పనిమీద సరియైన పర్యవేక్షణ

భూమి విస్తీర్ణపు వివరాలు మొదలైనవాటిని రికార్డు చేయడంలోను, రాజ్యంలో ఎన్ని ఎకరాలమేర ఏయే పంటసండుతున్నది సరియైన అంచనాలను తయారు చేసుకోడానికిగాను జిల్లాస్థాయిలో ముఖ్యమైన పంటలు సందే భూమి విస్తీర్ణపు వివరాల విషయంలో సర్దుబాటులు చేయడంలోను పట్టావరీలు కరణాలు మొదలైన వారిమీద తగు పర్యవేక్షణను జరిపించడం ఈ పథకం ఉద్దేశం. అవసరమయ్యే సబ్సిడీని నియమించటం ద్వారా రాజ్యంలోని జిల్లాలన్నిటిలోని ఈ సంవత్సరం

ఈ పథకాన్ని అమలు పరచడానికి ఉద్దేశించబడింది. అందుకోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.శీత లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ రంగంలో జరిగే పనిని రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లు చూస్తుంటారు. దానిని తాసిల్దార్లు ఈ పథకం క్రింద నియమించబడిన ఎకనామిక్ ఇన్వెస్టిగేటర్లు పర్యవేక్షిస్తారు. ప్రణాళిక పర్యవేక్షణ, పురాల వర్గీకరణ విభజన విషయాలమీద అర్థగణాంకశాఖ అజ్ఞాయపి నిహిస్తుంది.

విస్తరణ శిక్షణ కేంద్రాలు

ఇంతకుముందు గ్రామ సేవకులుగా నియమించడానికి ఎంపిక చేయబడ్డ విద్యార్థులు ఒక సంవత్సరం ప్రాతిపదిక వ్యవసాయ విధానాలలోను, రీ మూసాలు విస్తరణ పద్ధతులలోను మొత్తం 1 రీ మూసాలు పాటు శిక్షణ పొందేవారు. ఈ రెండు కోర్సులు వేరు వేరుగానే పరిగణించబడుచుండేవి. కోర్సుకు విజయవంతంగా పూర్తిచేసిన అభ్యర్థులకు వేర్వేరు పర్మిట్ కేట్లు ఇవ్వబడుచుండేవి. శిక్షణస్థాయిని పెంచే ఉద్దేశంతో ఈ రెండు కోర్సులను ఎకకృతం చేయడానికి నిర్ణయించబడింది. ఆ ప్రకారం రాజ్యంలోని నాలుగు విస్తరణ శిక్షణ కేంద్రాలను, ఐదు టెనిక్ వ్యవసాయ పాఠశాలలను గ్రామ సేవక శిక్షణ కేంద్రాలనబడే రీ ఏకీకృత సంస్థలుగా మార్చడం ద్వారా వాటిలో 1958 అక్టోబరు లగాయతు ఈ ఏకీకృత కోర్సు ప్రవేశ పెట్టబడింది. ఈ ఎనిమిది గ్రామ సేవక శిక్షణ కేంద్రాలు, మార్పుగోదావరి జిల్లాలోని సామర్లకోటలోను, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని గోపన్నపాలెంలోను, చిత్తూరు జిల్లాలోని కాళహస్తిలోను, గుంటూరు జిల్లాలోని బాపట్లలోను, కన్నూరు జిల్లాలోని నంద్యాలలోను, విశాఖపట్టణం జిల్లాలోని అనకాపల్లిలోను ఒక్కొక్కటి, హైదరాబాదు జిల్లాలోని రాజేంద్రనగర్ లో రెండు నెలకొల్పబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో పై శిక్షణ కేంద్రాలలో ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందిన 511 మంది, తెలంగాణా ప్రాంతానికి చెందిన 118 మంది-మొత్తం 629 మంది శిక్షణ పొందుతారు.

గ్రామ సేవకులకు శిక్షణ గరిపేటందుకు సామర్లకోట, రాజేంద్రనగర్ లలో ఒక్కొక్కటి చొప్పున ప్రస్తుతం రెండు గృహశాస్త్రబోధనా విభాగాలున్నాయి. ఒక్కొక్క కేంద్రంలో 20 మంది శిక్షణ పొందడానికి వీలుంది. క్రొత్తగా

జ్ఞాకులు హిరణ్యంబంధంవల్ల అవసరమయ్యే శిక్షణ పొందిన గ్రామ సేవకులతోసం సామర్థ్యకోట, రాజేంద్రనగరులలో ప్రస్తుతంఉన్న రెండు సంస్థల్లోను అభ్యర్థుల సంఖ్యను 1953-54లో ఒక్కొక్కచానిలో 20 నుండి 40 వరకు పెంచడం అరిగింది. సంవత్సరానికి 40 మంది గ్రామ సేవకులకు శిక్షణ ఇచ్చేటందుకు వీలుగా కాళహస్తిలో మహాక గృహశాస్త్రబోధనా విభాగం స్థాపించ బడింది. ఈ సంవత్సరంలో 120 మంది గ్రామ సేవికలు 3 గృహశాస్త్రబోధనా విభాగాలలో శిక్షణపొందుతారు.

సామర్థ్యకోట, రాజేంద్రనగర్ లలో గ్రామ సేవికల శిక్షణకేంద్రాలకు రెండు వర్కుషాపు విభాగాలు అనుబంధింపబడి ఉన్నాయి. మేలు రకం వ్యవసాయ పని ముట్లను మరణ్యులు చేయడంలోను, ఉత్పత్తి చేయడంలోను ప్రతి సంవత్సరం ఒక్కొక్క విభాగంలో 20 మంది గ్రామ ప్రామితుల బాలురకు శిక్షణ ఇవ్వటానికి ఇవి ఉద్దేశింపబడ్డాయి. ఇంతవరకు సామర్థ్యకోట వర్కుషాపు విభాగంలో 83 మంది, రాజేంద్రనగర్ విభాగంలో 27 మంది, మొత్తం 110 మంది పనిచారికి శిక్షణ ఇవ్వబడింది. ఈ సంవత్సరంలో ఈ రెండు విభాగాలలోను మరి 40 మంది శిక్షణ పొందుతారని ఆశింపబడుతున్నది. ఈ సంవత్సరపు శిక్షణ కార్యక్రమం కోసం 1953-54 ప్రణాళికలో రూ. 9.18 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

చిన్న తరహా నీటి పాడిదల పనులు

బకాయి పనులు

బకాయి పనులనిర్వహణనిమిత్తం ఈ జిల్లాకు 1953-54 లో సంవత్సరానికి రూ. 1.28 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈపనుల వివరాలు ఈ దిగువ ఇవ్వబడ్డాయి.

రూ. లక్షలలో

పరస సంఖ్య	పథకంపేరు	కేటాయింపు
1.	సోమరాజు ఇల్లిందువర్రు వద్ద జి. వి. ఛానల్ లాక్	0.50
2.	పులివారు పథకం	0.78

వరదకట్ట నిర్మాణం

ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో రూ. 0.10 లక్ష వ్యయంతో ఒక వరదకట్ట నిర్మించబడుతుంది.

కేటాయింపు

(రూ. లక్షలలో)

1. వెంచనుండి ముత్యాలపల్లికి వరదకట్ట

0.10

లక్కవరం ఆనకట్ట పథకం

28.4 ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీటిపారుదల కలిగించుటకొరకు లక్కవరం వద్ద ఎత్తికాల్వకు అడ్డంగా ఆనకట్ట నిర్మాణానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ ప్రాజెక్టు ప్రారంభించడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.80 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

చెరువుల అభివృద్ధి పథకం

రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో, 9,469 ఎకరాల క్రొత్త అయకట్టుకు 29,545 ఎకరాల ప్రస్తుత అయకట్టుకు లాభం పలగడానికి గాను అంధ్రా జిల్లా లలో క్రొత్తగా చిన్న సరహా నీటి పారుదల పనులను ప్రారంభించడానికి, పోషి చెరువులను పునరుద్ధరించడానికి ఉద్దేశింపబడింది. ఈ పథకం క్రింద ఈ సంవత్సరానికి రూ. 13.12 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ పథకం క్రింద నేకురే లాభాలు ఈ జిల్లాకు కూడా లభిస్తున్నాయి.

ఫిట్టర్ పాయింట్లు బావులు

ఈ పథకం క్రింద వ్యవసాయదారుల పొలాలలో ఫిట్టర్ పాయింట్లు గొట్టపు బావులు శ్రవ్యబడతాయి. వారికి ఫిట్టర్ పాయింట్లు, ఇతర పరికరాలు సరఫరా చేయబడతాయి. ట్యూబులకు, సరఫరా చేయబడిన పరికరాలక అయ్యే ఖర్చులంతా పూర్తిగా పనులు చేయబడుతుంది. అవసరమయ్యే వంపిగు యంత్రాలను కొనడానికి వీలుగా ప్రతివ్యక్తికి రూ. 2,500 గరిష్ట మొత్తం వరకు

ఋణాలు మంజూరు చేయబడతాయి. ఋణాలు, ప్రభుత్వం వారు ఎప్పటికప్పుడు నిర్ణయించే వడ్డీతో 5 సమాన వాయిదాలలో రైతులనుండి వసూలు చేయబడతాయి. 1959-60 లో 140 ఫిల్టర్ పాయింట్ల శ్రవ్యకానికి గాను ఋణాలు నివ్వడానికి రూ. 8.50 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.825 లక్ష 33 ఫిల్టర్ పాయింట్లను శ్రవ్యకానికి ఋణాలను మంజూరు చేసే నిమిత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

అద్దెకొనుగోలు పద్ధతిమీద అయిలు ఇంజన్లు.

ఎలక్ట్రిక్ మోటార్ల పంపిణీ

నీటి పారుదలకోసం నీటిని తోడు కోవడానికిగాను అయిలు ఇంజన్లు, ఎలక్ట్రిక్ మోటారు పంపుసెట్లు, కొనుక్కోవడానికి శక్తిలేని రైతులకు అవి సరఫరా చేయబడతాయి. అయిలు ఇంజన్లకు రూ. 4000 ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లకు రూ. 2000 గరిష్ఠ మొత్తం ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి ఈ మొత్తం 4% వడ్డీ 3% సెంటేజీ చార్జీతో సహా 5 నుండి 7 వాయిదాలలో వసూలు చేయబడుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో 122 అయిలు ఇంజన్లు, 156 ఎలక్ట్రిక్ మోటారుపంపుసెట్లు సరఫరా చేసేనిమిత్తం ప్రణాళికలో రూ. 8.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. పై కేటాయింపులో రూ. 1.34 లక్ష మొత్తం, 11 అయిలు ఇంజన్లు, 16 ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లు సరఫరాచేయటం కోసం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

గొట్టపు బావుల పథకం

భారత ప్రభుత్వంవారి సహాయంతో టి. సి. ఎం. కార్యక్రమం క్రింద ఆంధ్ర పాఠంలో 25 ప్రయోగాత్మక గొట్టపు బావులను ప్రవేశానికి ఈ పథకం క్రింద తలపెట్టబడింది. 1958-59 లో 15 ప్రయోగాత్మక గొట్టపు బావులు శ్రవ్య బడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో రూ. 10.27 లక్షల మొత్తం ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి కేటాయించబడింది. పవర్ డ్రిల్లు పథకాన్ని అమలు పరచడానికి ఈ పథకంక్రింద పవర్ డ్రిల్లును కొనడం, అసిస్టెంటు ఇంజనీర్లను నియమించడం జరుగుతుంది. సహాయక సిబ్బందికి, ఉపకరణాల తయారీ, మరమ్మత్తుల వద్కూషావులను నెలకొల్పడానికి ఈ పథకంలో ఏర్పాటు ఉన్నది. దీనివల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు ఈ జిల్లాకుకూడా లభ్యమౌతాయి.

ఆర్టిజియన్ బావుల త్రవ్వకానికి ఋణాల మంజూరు

చేతితో ఉపయోగించబడే బోరింగు సెట్లు, పవర్ డ్రిల్లులతో ఆర్టిజియన్ బావుల త్రవ్వకానికిగాను మనిషికి రూ. 4,500/- చొప్పున ఈ పథకం క్రింద ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. 1959-60 ప్రణాళికలో 50 ఆర్టిజియన్ బావుల త్రవ్వకానికిగాను ఋణాలనిచ్చేటందుకు రూ. 1.04 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. పై కేటాయింపులో రూ. 0.52 లక్ష మొత్తం 25 బావులను త్రవ్వకోడానికి ఋణాల మంజూరు నిమిత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

క్రొత్త బావుల సృష్టి పథకం

వ్యవసాయయోత్పత్తిని అధికం చేసేందుకు నీటి పారుదల బావులను త్రవ్వకాసేందుకు రైతులకు సృష్టిరూపంలో ఈ పథకం క్రింద బావి ఒక్కంటికి రూ. 750 లు చొప్పున ఇవ్వబడుతుంది. 1959-60 లో ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 2060 బావుల త్రవ్వకానికిగాను సృష్టిల క్రింద రూ. 18 125 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. పైకేటాయింపులో, రూ. 0.875 లక్షల మొత్తం 50 బావుల త్రవ్వకానికిగాను ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

భూమి అభివృద్ధి

ట్రాక్టర్లు, బుల్ డోజర్లతో భూమిని బాగుచేయడానికి పథకం

బుల్ డోజర్లకు గిరాకీ ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల, రైతులకు అద్దెకు ఇవ్వడానికి గాను రెండవ ప్రణాళికలో బుల్ డోజర్లను కొనడానికి తలపెట్టబడింది. విదేశీమూలక ద్రవ్యం యిబ్బందివల్ల ఇంతవరకు బుల్ డోజర్లను కొనడానికి నీలులేక పోయింది. అయితే ఈ సంవత్సరం 5 బుల్ డోజర్లను కొనడానికి తలపెట్టబడింది. అందు కోసం ప్రణాళికలో రూ. 5.80 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అవి ఈ జిల్లాలోని రైతులకు కూడా అద్దెకు అభ్యయోగాయి.

పశు గణాభివృద్ధి

కీలక గ్రామ పథకం

పశుగణాభివృద్ధి కోసం ఎంపిక చేయ బడ్డ ప్రాంతాలలో కట్టుదిట్టమైన కృషి జరిపేటందుకు ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించ బడింది. ఆబోతులకు విత్తు కొట్టడం కృషిను గర్హిస్తున్న కేంద్రాల ఆజ్ఞాయీషీ క్రింద చూడల పెంపకం, సమీచీ మీద చూడలను పోషించడం, సహకార పద్ధతులమీద పశుగ్రాసపు పంటలను అభివృద్ధి పరచడం ఈ పథకంలో చేరి ఉంటాయి. 1957-58 లో ఆంధ్ర దేశంలో 10 కీలక గ్రామ కేంద్రాలు స్థాపించ బడ్డాయి. మరో 9 కేంద్రాలను స్థాపించడానికి, ఇది వరకే ప్రారంభించ బడిన కేంద్రాలను కొనసాగించడానికి, తల పెట్ట బడింది. అందుకోసం 1958-60 ప్రణాళికలో రూ. 11.107 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ మొత్తంలో రూ. 0.02 లక్ష ఒక క్రొత్త కీలక గ్రామ కేంద్రాన్ని, ఒక పట్టణ కృషిను గర్హిస్తున్న కేంద్రాన్ని ప్రారంభించడానికి, ఒక పాత కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

గోశాలల అభివృద్ధి

ద్రవ్యసహాయం చేయటంద్వారా గోశాలలను అభివృద్ధి పరచడం ఈ పథకం ఉద్దేశం. 1959-60లో 4 క్రొత్త గోశాలలకు, 5 పాతవాటికి ద్రవ్యసహాయం చేయడానికి తలపెట్ట బడింది. అందుకు రూ. 0.81 లక్ష మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.188 లక్ష ఒక గోశాలకు ద్రవ్య సహాయం చేయడంకోసం ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

జిల్లా, రాజ్యపశు ప్రదర్శనాలు

పశువులను పెంచే వారిలో ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించేటందుకు శాస్త్రీయ పద్ధతులలో చూడలను పెంచడం పోషించడం గురించి ప్రజలకు తెలియచెప్పడానికి గాను రాజ్యప్రదర్శనాలను, జిల్లా ప్రదర్శనాలను ఏర్పాటు చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. 1959-60 లో 4 జిల్లా ప్రదర్శనాలను జరపడానికి ఈ జిల్లాకు రూ. 0.022 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

కోళ్ళ పెంపకపు విన రణ, అభివృద్ధి కేంద్రాలు

భారత ప్రభుత్వం వారు ప్రారంభించిన వైలెట్ ప్రాజెక్టు అభివృద్ధి సభకం క్రింద ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 1957-59 లో 12 కోళ్ళ పెంపకపు విస్తరణ కేంద్రాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. ఇదివరకే ప్రారంభించ బడిన కేంద్రాలను కొనసాగించడమే కాకుండా 1959-60 లో ముగ్గురు విస్తరణ కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికి కూడా శల్యపెట్ట బడింది. అందుకు ప్రచారకలో రూ. 2.76 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.51 లక్ష మొత్తం ఒక పాత విస్తరణ కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

వివిధ రకాల పశువుల సరఫరా

స్థానికంగా ఉండే పశుగణాన్ని అభివృద్ధి పరచే ఉద్దేశంతో రెండవ ప్రచారక కాలంలో రైతులకు తగ్గింపురేట్లను అంటే అసలు ఖరీదులో సగానికి అవోతులను, దున్న పోతులను మేకలను, మేక పోతులను, పందులను, పోతు పందులను పొట్టేళ్ళను, విదేశీ కోడి పుజుల్ని, పెట్టల్ని, గ్రుడ్లను పంపిణీ చేయడానికి ఉద్దేశించ బడింది. 1959-60 లో ఈ జిల్లాలో పంచదలచుకున్న పశువుల సంఖ్య, వాటి క్రింద కేటాయించిన మొత్తాలు ఈ దిగువ తెలుప బడ్డాయి.

	సంఖ్య	కేటాయించిన మొత్తం (రూ. లక్షలలో.)
1. ఆవోతుల సరఫరా	9	0.0945
2. దున్న పోతులు	10	0.105
3. మేక పోతులు	8	0.009
4. అడ మేకలు	9	0.008
5. పోతు పందులు	5	0.0133
6. అడ పందులు	3	0.008
7. పొట్టేళ్ళు	6	0.005

8. విదేశీ కోడిపుంజులు	170	0.02
9. విదేశీ కోడిపెట్టలు	170	0.02
10. విదేశీజాతి గ్రుడ్లు	400	0 004

జిల్లా కోళ్ళ పెంపకపు కేంద్రాలు

ప్రస్తుతం ఉన్న కోళ్ళ పెంపకపు కేంద్రాలు, ప్రైవేటు వ్యక్తులు ఉత్పత్తి చేస్తున్న విదేశీజాతి కోళ్ళపంపు పూత్రం తగినంతగా ఉండనికారణంగాను, కావలసినన్ని విదేశీజాతి కోళ్ళు సమకూర్చే ఉద్దేశంతోను 1959-60 లో రెండు జిల్లాల కోళ్ళపెంపకపు క్షేత్రాలు ప్రారంభించడానికి తలపెట్ట బడింది. అందులో ఒకటి ఈ జిల్లాలో నెలకొల్ప బడుతుంది. దానికోసం రూ. 0 50 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

జిల్లా వెటర్నరీ కార్యాలయాల్లోను, ప్రధాన

కార్యాలయంలోను అదనపు సిబ్బంది

పని ఎక్కువ కావడం వల్ల అవసరమైన అదనపు సిబ్బందిని ప్రధాన కార్యాలయంలోను, చింతలదీవి ప్రభుత్వ పశుగణాక్షేత్రంతో సహా జిల్లా వెటర్నరీ కార్యాలయాల్లోను నియమించడానికి తలపెట్ట బడింది. అందుకు 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.72 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది ఆ మొత్తంలో ఈ జిల్లాకు రూ. 0.052 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

గాళ్ళవ్యాధి నిర్మూలనా పథకం

దేశంలో గాళ్ళ వ్యాధిని నిర్మూలించే ఉద్దేశంతో భారత ప్రభుత్వం వారు వ్యాధిరాకుండా పశువులన్నిటికీ టీకాలు వేయడానికి ఒక పథకాన్ని ప్రారంభించారు. ఈ టీకాల ఉద్యమం ద్వారా టీకాలు వేయబడకుండా మిగిలిపోయిన పశువులకోసం గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, కడప, అనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాలలో టీకాలు వేయడానికిగాను మరొక పథకం ఖూడ మంజూరు చేయబడింది. అచరణలో ఎదురయ్యే చిక్కులు నుందు దొరకక పోవడంవంటి వాటి

కారణంగా ఈ పని పూర్తి చేయడానికి ఏలులేక పోయింది. అందువల్ల ఈ పనులపై ఉద్యమాన్ని జైల్లాలో కొనసాగించడానికి, మామూలు టీకాల ఉద్యమం ఈ సంవత్సరం పూర్తి కాలదని ఆశించి బతుకున్న కృష్ణానదికి ఉత్తర భాగపు జిల్లాలలో కూడా ప్రారంభించడానికి తలపెట్ట బడింది. ఈ పథకాని అనుసరించేందుకు 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 195 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది, అందులో రూ. 0.297 లక్ష ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

క్లినికల్ లేబరేటరీలు

రసాయనిక పరీక్షలద్వారా సకాలంలో వ్యాధులను నివేదిక నిర్ధారణ చేయడం కోసం జిల్లా ప్రధాన పశువైద్య అనుమతిలోను పశుగ జాతీయశాలలోను ప్రతిచోట క్లినికల్ లేబరేటరీలను స్థాపించడానికి తలపెట్టబడింది. 1957-58 లో విశాఖపట్నం, కాకినాడ, నెల్లూరు, చిన్నంట్ల కర్నూలు హైదరాబాద్ కర్నూలు ఆసుపత్రులలో 5 క్లినికల్ లేబరేటరీలు శిరస బడ్డాయి. 1959-60 లో బెన్ గోదావరి, కృష్ణా, ఆనంపూరం జిల్లాలలో మరి మూడు క్లినికల్ లేబరేటరీలను ప్రారంభించడానికి, ఇంకా మునుపే స్థాపించ బడిన పాత లేబరేటరీలను కొనసాగించడానికి తలపెట్ట బడింది. అందుకు ప్రణాళికలో రూ. 0.89 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో, రూ. 0.240 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

సంచార పశువైద్యశాలలు, ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలు,

చిన్న తరహా పశువైద్య శాలలు

పశు వైద్యశాలలు

గ్రామీణ ప్రాంతాలలోను, పట్టణ ప్రాంతాలలోను పశువులకు ఉత్తమంగా వైద్య సహాయాన్ని కలుగ చేయడానికి, అంటువ్యాధులను కట్టుదిట్టంగా నివారించడానికి కూడా ఈ పథకాలు ఉద్దేశించ బడ్డాయి. 1959-60 సంవత్సరంలో ఇది వరకే ప్రారంభించ బడిన పాత వైద్యశాలలను, సంచార వైద్యశాలలను, ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలను కొనసాగించడమే కాకుండా ఈ జిల్లాలో

రూ. 0.315 లక్ష వ్యయంతో, 7 ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలను, ఒక చిన్న తరహా పశువైద్యశాలను, ఒక పశువైద్యశాలను ప్రారంభించడానికి, ఇదివరకే ప్రారంభించిన పశువైద్య శాలలను, సంచార దశాలను, ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలను కొనసాగించటానికి తలపెట్టబడింది.

పెద్ద తరహా పశువైద్యశాలలో లోయర్ డివిజను

గుమస్తాల నియామకం

1958-59 లో నియమించబడిన 9 లోయర్ డివిజను గుమస్తాల ఉద్యోగాలను కొనసాగించడానికి 1958-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.08 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.01 లక్ష ఒక లోయరు డివిజను గుమాస్తాను కొనసాగించడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

పందుల పెంపకం

ఈ పథకిం క్రింద, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో మూడు పందులపెంపకపు అభివృద్ధి బ్లాకులతో ఒక ప్రాంతీయ పందుల పెంపకపు యూనిటు జాతి పందుల పెంపకం కోసం స్థాపించ బడింది. ఈ యూనిటు లాభదాయకమైన పందుల పెంపకం గురించి రైతులకు తెలియ జెప్పడానికి ఒక నమూనా కేంద్రంగా పని చేస్తుంది. 1958-60 లో ఆంధ్రలో మరి 6 పందుల పెంపకపు అభివృద్ధి బ్లాకులను స్థాపించడానికి తలపెట్ట బడింది. అందులో ఒక బ్లాకు ఈ జిల్లాలో స్థాపించ బడుతుంది. అందుకోసం రూ. 0.10 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

అడవులు

అడవుల పునరుద్ధరణ

అటవీశాఖ స్వాధీన పరచు కొన్న ఎస్టేటు, పంచాయతీ అడవుల ఉత్పాదక శక్తిని పెంపొందించే ఉద్దేశంతో ఆ ప్రాంతాల్లో పునరుద్ధరణ కేత్రాలు వేయ బడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో వెయ్యి ఎకరాల మేర పునరుద్ధరణ కేత్రాలు వేయడానికి పాత కేత్రాలను నిర్వహించడానికి రూ. 0.30 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

కలవ రవాణా నియమావళి

కలవను దొంగ రవాణా చేయకుండా నివారించడానికిగాను కలవను బోటనుండి మరొక బోటకు చేర వేయడం మీద నిట్టుదిట్టమైన పన్నువేక్షణ జరపడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశింపబడింది. 1959-60 లో ఆంధ్రప్రాంతపు డివిజన్లు అన్నిటి లోను 80 మంది తానాదార్లు నియమించ బడతారు. ఇందుకు ప్రణాళికలో రూ. 0.35 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఆ మొత్తంలో రూ. 0.018 లక్ష మొత్తం ముగ్గురు తానాదార్ల నియామకానికిగాను ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

మత్స్య పరిశ్రమ

అధికంగా చేపపిల్లలను సేకరించడం, పువడి చేయడం

చేప పిల్లలను, అందులోను త్వరితంగా పెరిగే వాటిని, అవి సమృద్ధిగా దొరికే గోదావరి కృష్ణానదుల నుండి, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు డెల్టా జిల్లాలలోని నీటిపారుదల కాలవల నుండి సేకరించి మత్స్య ఉత్పత్తిని అధికం చేయడానికిగాను రాజ్యంలోనే జలాశయాల్లో నిల్వ చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. 1957-58 లో కొంత అవినయ నియమించడమే కాకుండా, సేకరణ కేంద్రాలనుండి నిల్వజేసే ప్రాంతాలకు చేర వేసేందుకు 14 వ్యాన్లు కొన బడ్డాయి. ప్రస్తుతం ఉన్న సిబ్బందితోను వ్యాన్లు లతోను, 1959-60 లో రెండు కోట్ల చేప పిల్లల్ని సేకరించడానికి శలవెట్ట బడింది. అందుకోసం, ప్రణాళికలో రూ. 1.98 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.25లక్ష మొత్తం, 40 లక్షల చేప పిల్లల్ని సేకరించడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

చేపల మార్కెట్లు

రాజ్యంలోని చేపల మార్కెట్లలో ఎక్కువ భాగం పారిశుద్ధ్యమనేదే తీసి వరిస్థితులలో అసహ్యకరంగా ఉండే ప్రదేశాలలో ఉన్నాయి. పరిశుభ్రంగా

చేపల మార్కెట్లను నిర్మించడం, నిర్వహించడం మామూలుగా లోకల్ బోర్డులు మున్సిపాలిటీల బాధ్యతే అయినప్పటికీ వాటి ఆదాయ మార్గాలు తక్కువగా, ఉండటంవల్ల వాటికి సన్నిధిలను ఇచ్చి స్థానిక సంస్థలకు వాటి నిర్మాణం విషయం లో సహాయ పడడానికి తలపెట్ట బడింది. 1959-60లో ఆంధ్ర ప్రాంతాల్లో 5 పెద్ద చేపల మార్కెట్లను, 5 చిన్న వాటిని నిర్మించడానికి లోకలు బోర్డులకు, మున్సిపాలిటీలకు సమీచీ ఇవ్వడానికి గాను రూ. 1.25 లక్షల మొత్తం కేటాయింబ బడింది. అందులో ఈ జిల్లాలో ఒక మార్కెటుకు ప్రభుత్వం ద్రవ్య సహాయం చేస్తుంది.

త్వరిత రవాణా సౌకర్యాలు

పట్టిన చేపలు ఎక్కువ భాగం నెడి పోటుండా నివారించే టండుకు 1957-59 లో 10 వ్యానులు, 2 క్యారియర్ పడవలు కొన బడ్డాయి, ప్రస్తుతం రవాణా సౌకర్యాలు లేని రోడ్డుమీద నడుపబడే ఈ వ్యానులకు ప్రతి సంవత్సరం అయ్యే ఖర్చుకోసం 1959-60 లో రూ. 1.00 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకింబ బడింది. ఆ 14 వ్యానులలోను, రెండు వ్యానులు ఈ జిల్లాకు లభ్యమౌతాయి.

కోతరకం నైలాను వలలు

ప్రస్తుతం తెస్తలు ప్రతిఫోను, జనుముఫోను చేసిన వలలను వాడుతున్నారు. ఇవి అంతమన్నికగా లేవు. తరచు చేపలు వలలు తెంపుకుని పోవడం కూడా జరుగుతున్నది. తత్ఫలితంగా తెస్తలు వారు పడ్డ శ్రమకు తగిన ఫలితం పొందడం లేదు. నైలాను వలలు బాగా పని చేస్తున్నట్లు కనుగొనబడింది. అందువల్ల 200 నైలాను వలలను అసలు ఖరీదులో 11/8.కు 59-60 లో తెస్తలకు పంపకం చేయడానికి ఉద్దేశింప బడింది. వీటి ఖరీదు చేపలు పట్టని నీజను వదలి 5 సంవత్సరాల కాలపరిమితిలో తేలిక వాయిదాలలో వారి నుండి వసూలు చేయబడుతుంది. ఆ 200 వలలలో, 10 వలలు ఈ జిల్లాలో పంపిణీ చేయ బడతాయి.

జెన్నవారికి దుంగల సరఫరా

చేదరికంవల్ల, దుంగల ఖరీదు అధికం కావడంవల్ల జెన్నలు తాము మొదట్నుంచి వాడుతున్న దుంగలు పాతవై పోయినప్పటికి కొత్తవాటిని కొనుక్కోలేక పోతున్నారం. అందువల్ల అసలు ఖరీదులో 75 శాతానికి 59-60 లో 220 దుంగలను ఈ పథకం క్రింద పంపిణీ చేయడానికి ఉద్దేశించ బడింది. ఈ ఖరీదు 5 సంవత్సరాల కాల పరిమితితో తేలిక వాయిదాల మీద వసూలు చేయబడుతుంది. అందులో 60 దుంగలు ఈ జిల్లాలో పంపిణీ చేయబడతాయి.

పడవల నిర్మాణపు కేంద్రం

చిన్న పడవలను నిర్మించేందుకు ప్రస్తుతం రాజ్యంలో ఏవిధమైన నిర్మాణ కేంద్రంగాని లేదు. పడవలను ఎక్కువ చేయడం పడవలకు యంత్రాలను నమకూర్చడం వల్ల ఎక్కువగా కావలసిన పడవల అవసరాలను తీర్చడానికి, మార్పుగోదావరి జిల్లాలో రూ. 1.00 లక్ష వ్యయంతో 1958-59 లో ఒక నిర్మాణ కేంద్రం నెలకొల్ప బడింది. ఈ సంవత్సరంలో రూ. 1.00 లక్ష మొత్తం, ఈ కేంద్రాన్ని నిర్వహించడానికి, 50 పడవలను శయ్యించేయడానికి ప్రణాళికలో కేటాయించ బడింది. అందులో 30 పడవలు ఈ జిల్లాకు సరఫరా చేయబడతాయి.

సహకారం, గిడ్డంగులు, మార్కెట్లు

గ్రామీణ పరవతి సంఘాల విస్తరణ

ఇది కొనసాగుతూ వస్తున్న పథకం. అఖిల భారత గ్రామీణ పరవతి పరిశీలన సంఘం వారి సిఫార్సులకు అనుగుణంగా రాజ్యంలోని గ్రామీణ పరవతి సంఘాలను నిర్వహించడం, పటిష్ఠం చేయడం, విస్తరించ చేయడం ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశాలు. సహకార శాఖలో నిబ్బందిని పటిష్ఠం చేయడం, సెంట్రల్ బ్యాంకులు, పెద్ద తరహా సంఘాలు నియమించిన అదనపు పర్యవేక్షక, నిర్వాహకు నిబ్బందికయ్యే ఖర్చుకు ద్రవ్యసహాయం చేయడం ద్వారా రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ఈ పథకం అమలు పరచ బడింది.

సహకార సంఘాలను గ్రామీణ ప్రజలనాధారంగా చేసికొని నిర్వహించాలనే సహకార విధానానికి సంబంధించిన జాతీయాభివృద్ధి మండలి తీర్మానం దృష్ట్యా ఈ సంవత్సరంలో ఆదనంగా పెద్ద తరహా సంఘాలు గ్రామీణ బ్యాంకులు స్థాపించ బడవు. కాని ఆంధ్ర పాఠంలో ప్రస్తుతం వున్న 500 చిన్న సంఘాలను పటిష్ఠం చేయడమే కాకుండా కొత్తగా 350 చిన్న సంఘాలను కూడ ఏర్పాటుచేయడానికి ఉద్దేశించ బడింది. నూటికి 82 గ్రామాలు, నూటికి 38 మంది గ్రామీణ ప్రజలు ఈ పథకం క్రిందకు ఈ సంవత్సరం తీసికొనిరాబడతారు. స్వల్ప కాలిక, మధ్యకాలిక ఋణాలు కూడా ఇవ్వబడతాయి. రూ. 1,020 లక్షల వరకు స్వల్ప కాలిక ఋణాలు, రూ. 100 లక్షల వరకు మధ్య కాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. పశిపాలనశాఖనుండి ఆడిటుశాఖనువేరు చేయాలనే పథకాన్ని అమలు పరచడానికి కూడా ఈ సంవత్సరం ఉద్దేశించ బడింది. రిజిస్ట్రారుకు ఆర్థిక సలహాదారు అని వ్యవహరింప బడే ఒక జాయింటు రిజిస్ట్రారు కూడా పాడ్ క్వార్టర్సులో నియమించ బడతారు. ఆయన గ్రామీణ పరపతి పథకం పై పత్తెక్ంగా అజ్ఞాయీషీ పహిస్తారు.

ఈ జిల్లాలో అమలు జరుపబడే కార్యక్రమం క్రిందివిధంగా ఉంటుంది. 30 క్రొత్త చిన్న తరహా సంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి. ప్రస్తుతమున్న 33 చిన్న తరహా సంఘాలను పటిష్ఠం చేయడం, పాఠసంఘాలలో 10,700 సభ్యులను, క్రొత్త సంఘాలలో 1500 మంది సభ్యులను చేర్పించడం, రూ. 180 లక్షల వరకు స్వల్పకాలిక ఋణాలను రూ 10 లక్షల వరకు మధ్య కాలిక ఋణాలను ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

పై కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచడానికి రూ. 99,748/0 మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది. ఆమొత్తం ఈ క్రింది విధంగా వినియోగింప బడుతుంది.

రూపాయలు

1. చిన్న తరహా సంఘాలకు సబ్సిడీలు

(ఏ) 1958-59 లో ప్రారంభించిన సంఘాలు 2,500

(బి) 1959-60 లో ఏర్పాటు చేయబడే క్రొత్త

సంఘాలు

4,000

2. (ఏ) పెద్దతరహా సంఘాలకు సబ్సిడీ 29,000

(బి) గామీణ బ్యాంకులకోసం సీనియర్ ఇనస్పెక్టర్ల
కయ్యే ఖర్చు 8,000

3. ఈ క్రింది వాటికిగాను సెంట్రల్ బ్యాంకులకు సబ్సిడీ.

(ఏ) ఇది వరకు నియమించ బడిన పాత సూపరు
వైజర్లు 3,000

(బి) 1959-60 లో నియమించ బడే క్రొత్త
సూపరు వైజర్లు —

4. అదనపు సిబ్బందికి ఖర్చు.

(ఏ) ప్రణాళికలోని మొదటి రెండు సంవత్స
రాలలో నియమించబడ్డ క్రెడిట్ సీనియర్
ఇనస్పెక్టర్లు, జూనియరు ఇనస్పెక్టర్లు 7,090

(బి) వైలెట్ వథకం కోసం సిబ్బంది 7,000

(సి) పరపతి కార్యక్రమంకోసం సహకార
సబ్ రిజిస్ట్రార్లు 4,200

(డి) సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు (సి. డి.)
చైపిస్టులు 10,600

(ఇ) అడిటును వేరుచేయడానికి సిబ్బంది 21,518

(ఎఫ్) 1959-60 లో డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్
సర్కిళ్లలో ప్రతిదానిలోను నియమించ
బడే ఒక్కొక్క జూనియరు ఇనస్పెక్టరు 2,440

మొత్తం 99,748

భూమి తనఖా బ్యాంకుల అభివృద్ధి

భూమికి కాశ్యత అభివృద్ధిపనులు చేయడానికి, నీటిపారుదల సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి, బాగు చేయడానికి తదితర పనులకు ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకుల ద్వారా 25 సంవత్సరాలలో చెల్లించుకో దగ్గ దీర్ఘ కాలిక ఋణాలును ఇవ్వడం ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. ఈ సంవత్సరం రు. 16.00 లక్షల వరకు ఈ జిల్లాలో దీర్ఘ కాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఈ సంవత్సరం ఈ జిల్లాకు కేటాయించిన రు. 6,900 మొత్తం ఈ క్రింది విధంగా వినియోగించ బడుతుంది.

రూపాయలు

1	ప్రణాళికలోని మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులలో నియమించబడిన అదనపు సూపర్వైజర్లకయ్యే ఖర్చు.	1,800
2	ఈ సంవత్సరంలో నియమించబడే అదనపు సూపర్వైజర్లకయ్యే ఖర్చు.	1,100
3	భూమి తనఖా బ్యాంకుల పర్యవేక్షణకు కో-ఆపరేటివ్ సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, జవానులకు అయ్యే ఖర్చు.	4,000

మొత్తం 6,900

సహకార పద్ధతులపై క్రయవిక్రయాల అభివృద్ధి

ఇది కొనసాగుతూ వస్తున్న పథకం. సహకార పద్ధతులపై వ్యవసాయోత్పత్తుల క్రయవిక్రయాలను అభివృద్ధి పరచడానికి ఉద్దేశించబడింది. వ్యవసాయ దారులకు, ప్రత్యేకించి చిన్న రకం, మధ్య రకం ఉత్పత్తి దార్లకు ఈ పథకం క్రింద స్టోరేజీ, గిడ్డంగి, మార్కెటింగు సౌకర్యాలు కలుగ చేయడమే ఈ పథకం యొక్క లక్ష్యం. క్రయ విక్రయ సంఘాల ద్వారా రసాయనిక ఎరువులను అనసర మయ్యే ఇతర పదార్థాలను సరఫరా చేయడమే కాకుండా వ్యవసాయోత్పత్తుల మీద రైతులకు స్వల్పకాలిక ఋణాలు కూడా

ఇవ్వబడతాయి. గాగ్గిము స్థాయిలో ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరవతి సంఘాలకు, మండీ కేంద్రాలలో పనిచేస్తున్న మార్కెటింగు సంఘాలకు సన్నిహిత సంబంధాల్ని చేకూర్చడానికి కూడా ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించ బడింది.

ఈ పథకం యొక్క వై ఆశయాలను సాధించడానికి రాజ్య ప్రభుత్వపు వాటాతోను, శిక్షణ పొందిన సిబ్బందితోను ప్రాథమిక క్రయవిక్రయ సంఘాలను. పునర్వ్యవస్థీకరించడానికి, పరిష్కం చేయడానికి రెండవ ప్రణాళికలో ఏర్పాటు చేయబడింది. అంతేకాకుండా మండీ కేంద్రాలలో పథాన గిడ్డంగులను గ్రామ స్థాయిలో సహాయక గిడ్డంగులను నిర్మించడానికి, ప్రత్తి జిన్నులు, నూనె మిల్లులు, చెరకుగానుగలు వంటి ప్యాసెసింగు యంత్రాలను స్థాపించటానికి, సంఘాలకు ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి కూడా ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో ఆమలు జరుపబడే కార్యక్రమం ఈ క్రింద వివరింప బడింది.

1. వ్యవసాయోత్పత్తిపై ఋణాలను ఇవ్వడం (రూ. లక్షలలో) 50.00
2. క్రయవిక్రయ సంఘాలచే నిర్మించబడే గిడ్డంగులు
(సంఖ్య) 3
3. పెద్ద తరహా సంఘాలచే నిర్మించబడే గిడ్డంగులు
(సంఖ్య) 9
4. నెలకొల్పబడే ప్రాసెసింగు యంత్రాలు (సంఖ్య) 1

పై కార్యక్రమాన్ని ఆమలు పరచడానికి ఈ జిల్లాకు రూ. 3.464 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ దిగువ తెలిపిన విధముగా ఆ మొత్తం వినియోగించ బడుతుంది.

రూ. లక్షలలో

1. ప్రాథమిక క్రయ విక్రయ సంఘాలకు వాటా మూల
ధన విరాళం 1.000
2. జిల్లా క్రయవిక్రయ సంఘాలకు వాటా మూలధన
విరాళం 0.400

3. ప్రాథమిక క్రయవిక్రయ సంఘాలకు మేనేజీరియల్ సిబ్బందిని యానుకానికి వబ్బిడి.

(ఏ) గత 3 సంవత్సరాలలో సిబ్బందిని నియమించిన సంఘాలకు. 0.080

(బి) 1959-60 లో సిబ్బంది నియమించే సంఘాలకు. 0.054

4. పెద్ద తరహా సంఘాలకు గిడ్డంగులు.

(ఏ) గత సంవత్సరాలలో వార్షికంబించిన గిడ్డంగుల నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేయడానికి 0.190

(బి) 1959-60 లో ప్రారంభింప బోయే కొత్త గిడ్డంగులు. 0.450

5. క్రయ విక్రయ సంఘాలచే గిడ్డంగులు.

(ఏ) పాత గిడ్డంగులను పూర్తిచేయడానికి 0.530

(బి) కొత్త గిడ్డంగుల నిర్మాణానికి 0.750

6. ప్రాసెసింగు యంత్రాల స్థాపనకు 0.030

మొత్తం, 3.464

లేబరు కాంట్రాక్టు, ఫారెస్టు కూపు సహకార సంఘాలు

రెండవ ప్రణాళికలో 15 లేబరు కాంట్రాక్టు, 15 ఫారెస్టుకూపు సహకార సంఘాలను నిర్వహించడానికి లేక పునరుద్ధరించడానికి ఈ వధకం ఉద్దేశిస్తున్నది. 1957-58లో ఋణాలు, వబ్బిడిల రూపంలో ఆర్థిక సహాయం చేసి, రకానికి 5 సంఘాలు చొప్పున ఏర్పాటు చేయడం లేక ఆభివృద్ధి పథకడం జరిగింది. 1959-60 లో లేబరు, గ్రాంటుల రూపంలో ఆర్థిక సహాయం కలగ జేసి 5 ఫారెస్టు కూపు సహకార సంఘాలను, 6 లేబరు కాంట్రాక్టు సంఘాలను పునరుద్ధరించడానికి, పటిష్ఠం చేయడానికి ఉద్దేశింప బడింది. అందు

కోసం రూ. 0.47 లక్ష మొత్తం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 5,000లు రాజ్య స్థాయిలో నియమించబడే సాంకేతిక సిబ్బందికయ్యే ఖర్చుకోసం ప్రత్యేకించబడింది. మిగిలిన మొత్తం రూ. 0.42 లక్షలో రూ. 4,550లు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి ఈ బిల్లాలో వినియోగించబడతాయి. ఈ మొత్తం ఒక ఫారెస్టు కూపు సంఘాన్ని పునరుద్ధరించడానికి గాను గ్రాంటుగా రూ. 1,200 ఋణంగా రూ. 3,350లు ఇవ్వబడతాయి.

పరిశోధన, పరిశీలన, గణాంక వివరాలు

ఈ పథకం క్రింద సహకార శాఖలో ఒక ప్రత్యేక విభాగం ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. సహకార శాఖ ద్వారా అమలు జరుపబడ్డ వివిధ పథకాలవల్ల ప్రజలకు కలిగిన లాభాలను, ఆ పథకాల నిర్వహణలో తెలియ వచ్చినలోటు పాట్లను పరిశీలించటానికి, సూత్రవిధానాలను రూపొందించటానికి, ఏవైనా లోటు పాట్లు ఉంటే వాటిని సరిదిద్దు కొనేటందుకు. మార్గాలను సూచించటానికి ఈ విభాగం కృషి చేస్తుంది. 1957-58 లో ఈ పథకం అమలు జరుపబడింది. దాని ననుసరించి జిల్లాలలో గణాంక వివరాలను సేకరించి, సంకలనం చేయడం కోసం 20 మంది సీనియరు ఇన్స్పెక్టర్లను నియమించటం, ప్రధాన కార్యాలయంలో ఒక సెక్షన్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ పథకం 1958-59లో కూడా కొనసాగించబడింది.

1959-60లో, జిల్లాలలోని సిబ్బందికి సలహాలనిచ్చి, అజ్ఞాయిషీ వహించడం కోసం రిజిస్ట్రారు గ్రేడులో ఒక ప్లాటిఫీషియనును, ఇద్దరు సీనియరు ఇన్స్పెక్టర్లను, ఇద్దరు జూనియరు ఇన్స్పెక్టర్లను, ఇద్దరు జవామీలను, క్రొత్త సర్కిళ్ళకోసం 12 మంది సీనియర్ ఇన్స్పెక్టర్లను, ఒక్కొక్క సర్కిలు ఆఫీసుకు ఒక్కొక్కరు చొప్పున 46 మంది లోయరు డివిజను గుమాస్తాలను నియమించడానికి ఉద్దేశించబడింది. క్రొత్త విభాగాలను రూపొందించడానికి, వాటిని ఆమలు పెట్టడానికి, కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి పిలుగా ఉండేటందుకు సహకార శాఖలో పరిశోధన పరిశీలన ప్రచార విభాగం కూడా నెలకొల్పబడింది. ప్రారంభంలో ఈ విభాగానికి ముగ్గురు సహకార బీస

రిజిస్ట్రార్లు, ముగ్గురు జవానులతో కూడిన కౌన్సిలర్ల సీబిఎస్ఐని నియమించడానికి ఉద్దేశించబడింది. పై కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచడానికి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికతో రూ. 1.70 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.84 లక్ష, పాస్ ఆఫీసులో నియమించడానికి ఉద్దేశించబడిన సీబిఎస్ఐకి అయ్యే ఖర్చు క్రింద ప్రచారం మొదలైన వాటి కయ్యే ఖర్చు క్రింద ప్రత్యేకం చేయబడింది. మిగిలిన రూ. 1.36 లక్షల కేటాయింపులోను రూ. 6,044ల మొత్తం ఈ జిల్లాలో నియమించబడే సీబిఎస్ఐ ఖర్చు క్రింద కేటాయించబడింది.

సభ్యులు, పంచాయతీదారులు మొదలైన వారికి శిక్షణ

ఈ పథకం, ఆఖరి భారత సహకార సమాఖ్య ద్వారా భారత ప్రభుత్వం వారు పా)రంభించిన పథకపు వద్దతిమిద రూపొందించబడింది. సహకార సూత్రావళి, వాటి ఆచరణ, లెక్కలను వ్రాసి యుంచడం, సంస్థల నిర్వహణ మొదలైన విషయాలలో రెండు మూడు రోజులపాటు గ్రామీణ పరపతి సంఘాల సభ్యులకు, సుమారు ఒక వారం రోజులు పంచాయతీ దారులకు సుమారు 5 నుండి 6 వారాల పాటు సంఘాల కార్యనిర్వాహకులకు, జీతం మీద పనిచేసే ఉద్యోగులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. 1959-60 లో ఈ జిల్లా లోని 1000 నుండి సభ్యులకు, 300 మంది పంచాయతీదారులకు, 40 మంది కార్య నిర్వాహకులకు శిక్షణ ఇచ్చేందుకు రూ. 5856 ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

సహకార వ్యవసాయం

సహకార వ్యవసాయ సంఘాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారాను వాటా మూల ధనానికి, ఎద్దుల కొనుగోలుకు భూమిని బాగు చేయడానికి. వ్యవసాయ పనిముట్ల కొనుగోలుకు ఋణాలు, గ్రాంటుల రూపంలో ఆర్థిక సహాయాన్ని కలుగ జేయడం ద్వారాను భూముల్లెని పేద రైతులకు పునరావాసం కల్పించడానికి ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించబడింది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో అంద్ర ప్రాంతానికి రూ. 1.84 లక్షలు, తెలంగాణ ప్రాంతానికి రూ. 0.88 లక్ష,

మొత్తం రూ. 2.22 లక్షలు కేటాయించ బడ్డాయి. అందులో రూ. 0.28 లక్ష మొత్తం, సహకార వ్యవసాయానికి సంబంధించిన పనికోసం ప్రధాన కార్యాలయంలో నియమించ బడిన సిబ్బందికయ్యే ఖర్చు క్రింద వినియోగించ బడుతుంది. మిగిలిన మొత్తంలో రూ. 18,500 ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడినాయి. అందులో రూ. 7,000, ఇంతకు ముందు ఏర్పాటు చేయబడిన సంఘాలలో నియమించ బడిన సిబ్బంది ఖర్చు క్రింద, రూ. 6,500 ఈ సంవత్సరంలో నిర్వహించ బోయే క్రొత్త సంఘాలకు ఆర్థిక సహాయాన్ని కలుగ జేయడానికి వినియోగించ బడతాయి. ఈ జిల్లాలో ఒక క్రొత్త సంఘం కొంత మంది సభ్యులతో ఏర్పాటు చేయ బడుతుంది. 1,000 ఎకరాల భూమి సాగు చేయ బడుతుంది.

రాజ్య గిడ్డంగి కార్పొరేషను

దేశంలో గిడ్డంగులను అభివృద్ధి పరచాలనే విషయాన్ని గురించి అనేక కమిటీలు, కమిషన్లు నొక్కి చెప్పాయి. పరపతి, పరపతీతర సంఘాల కార్యకలాపాలకు సంబంధాన్ని కలుగజేసే ముఖ్యమైన సంస్థలే గిడ్డంగులు. అందువల్ల, భారత ప్రభుత్వం వారు కేంద్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషను స్థాపించారు. దీనికి అనుబంధంగా రాజ్య ప్రభుత్వాలను తమ తమ రాజ్యాలలో గిడ్డంగి సంస్థలను ఏర్పాటు చేయ వలసిందిగా కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు సలహా నిచ్చారు. ఇవి గిడ్డంగుల బోర్డు అధ్వర్యం క్రింద పని చేస్తాయి. గిడ్డంగి రసీదులు వెగోస్ యబుల్ ఇన్ స్ట్రుమెంట్లుగా పరిగణించ బడతాయి. వాటి నిధిగావనుగా ఉంచుకొని బ్యాంకులు గిడ్డంగులలో వ్యవసాయ ఫలసాయాన్ని దాచుకొనే వానికి పరపతి సౌకర్యాన్ని కలుగ చేస్తాయి. అందువల్ల 1958-59 లో రాజ్య గిడ్డంగి కార్పొరేషను ఈ రాజ్యంలో స్థాపించ బడింది. కార్పొరేషనుకు వాటా మూలధనం క్రింద ప్రభుత్వం వారు రూ. 2.50 లక్షల మొత్తం పెట్టుబడి పెట్టింది. ఈ సంవత్సరంలో అంద్ర ప్రదేశ్ లో రూ. 5 లక్షలు, తెలంగాణ ప్రదేశ్ లో మరొక రూ 5 లక్షలు ఈ కార్పొరేషనుకు వాటా మూలధనం క్రింది పెట్టుబడి పెట్టడానికి కేటాయించారు. ఈ పథకం క్రింది ప్రయోజనాలు ఈ జిల్లాలోని రైతులకు కూడా లభ్యమౌతాయి.

జాతీయ విస్తరణ సేవ కేంద్రాలు, సామాజికాభివృద్ధి కేంద్రాలు

1959 మార్చి నెలాఖరుకు ఈ జిల్లాలో 6 మొదటిదశ బ్లాకులు, 2 రెండవదశ బ్లాకులు, రెండు సామాజికాభివృద్ధి బ్లాకులు, ఒకప్రి-ఎక్స్‌టెన్షన్ బ్లాకు ఉన్నాయి. వీటి మొత్తం వైశాల్యం 1883.57 చ. మై. ఈ బ్లాకుల్లో 641 గ్రామాలు ఉన్నాయి. ఇందు నివసించే జనాభా 938878, భారత ప్రభుత్వం వారి నిర్ణయం ప్రకారం 1959 ఏప్రిలు నుండి కేటాయించ దగ్గ ప్రతి బ్లాకు లోను వ్యవసాయ రంగంలో ప్రత్యేకంగా పూర్వ విస్తరణ (ప్రి-ఎక్స్‌టెన్షన్) కార్యక్రమం ఒక సంవత్సరం పాటు ఆమలు జరిగి ఉండాలి. ఈ నిర్ణయాన్ని అనుసరించి ఈ జిల్లా లోని నిడదవోలు బ్లాకులో 1-4-58 నాడు పూర్వ విస్తరణ కార్యక్రమం ప్రారంభించ బడింది. 1-4-58 తేదీన పూర్వ విస్తరణ కార్యక్రమం ప్రారంభించిన బ్లాకు మొదటి దశబ్లాకుగా 1-4-59 వ తేదీన మార్చబడింది, ఇదికాక 1-4-1959 నాడే కొయ్యల గూడెం, చింతలపూడి, సామాజికాభివృద్ధి బ్లాకులు రెండవ దశ బ్లాకులుగా రూపొందాయి, 1959-60 లో ఈ రాజ్యానికి 36 పూర్వవిస్తరణ బ్లాకులు కేటాయించ బడ్డాయి. అందులో 18 బ్లాకులు 1-4-59 తేదీన, తక్కినవి 2-10-59వ తేదీన ప్రారంభించ బడ్డాయి, ఇందులో అత్తిలి, నరసాపురం బ్లాకులు ఈ జిల్లాలో ఉన్నాయి. అత్తిలి బ్లాకు 1-4-59 వ తేదీన, నరసాపురం బ్లాకు 2-10-59 వ తేదీన ప్రారంభించ బడ్డాయి. అవిధంగా ఈ జిల్లాలో 1-4-59 వ తేదీ నాటికి 5 మొదటిదశ బ్లాకులు, 5 రెండవదశ బ్లాకులు, ఒక సామాజికాభివృద్ధి బ్లాకు, రెండు పూర్వ విస్తరణ బ్లాకులు ఉన్నాయి.

ఈ జిల్లాలో సామాజికాభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని ఆమలు పరచడం కోసం ఋణాల క్రింద రూ. 6,63,600లు గ్రాంటు క్రింద రూ. 15,40,000 లు మొత్తం రూ. 22,04,200 లు ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించ బడ్డాయి.

1-4-59 వ తేదీనాటికి ఈ జిల్లాలో పున్న జ్ఞాపకమును చూపేటటు
ఈ ప్రక్క పుటలో ఇవ్వబడింది

పంచాయతీలను పటిష్ఠం చేయడం

సిబ్బంది వధకం.

పంచాయతీలను పటిష్ఠం చేసే ఉద్దేశంతో పంచాయతీ పాలవట సంబంధించిన
చర్చవేక్షక సిబ్బందిని ఫిబ్రవరి 1958-59లో సునన్వయవస్థీకరించడం జరిగింది.
జిల్లా పంచాయతీ ఆఫీసర్ల కార్యాలయాల్లోని సిబ్బందిని పెంచడంతో పాటు
జిల్లా స్థాయిలో జిల్లా పంచాయతీ ఆఫీసరును, రెవిన్యూ డివిజను స్థాయిలో డివి
జనల్ పంచాయతీ ఆఫీసరును, తాలూకా స్థాయిలో (జ్ఞాపక స్రాంతాలు మినహా)
డిప్యూటీ పంచాయతీ ఆఫీసరును, జ్ఞాపక స్థాయిలో పంచాయతీల ఎక్స్‌క్యూ
టివ్ ఆఫీసర్లను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా ఈ పునర్వ్యవస్థీకరణ జరిగింది. 1958-
60 ప్రణాళికలో రూ. 8.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో
రూ. 0.120 లక్ష మొత్తం స్థానిక పరిపాలన శాఖ ఇన్స్పెక్టరు జనరలు
కార్యాలయంలో నియమించబడ్డ ఆదనపు సిబ్బందిని కొనసాగించడానికి,
రూ. 0.191 లక్ష మొత్తం ఇన్స్పెక్టింగ్ ఆఫీసర్ల (పశ్చిమ, తూర్పు) కార్యాల
యాలలో నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించడానికి ప్రోత్సహించబడింది
ఖర్చు ఎక్కువ జరిగే జిల్లాలకు పంచేటందుకు రూ. 0.524 లక్షల మొత్తం
స్థానిక పరిపాలన ఇన్స్పెక్టరు జనరలు వద్దవుంచ బడింది. మిగిలిన రూ. 7.185
లక్షల మొత్తంలో రూ. 0.2815 లక్ష మొత్తం 1958-59లో ఈ జిల్లాలో
నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించడానికి కేటాయించబడింది.

శిక్షణ వధకం.

ఈ వధకం క్రింద సామర్లకోట, రాజేంద్రనగరులలో పున్న రెండు
ఎక్స్‌క్యూటివ్ ట్రైనింగు సెంటర్లలో డిప్యూటీ పంచాయతీ ఆఫీసర్లకు, పంచా

104.59 రే బి నాటికి ఉన్న
సామాజిక భిష్టమైనది

రాజ్యసరిహద్దు
ఇక్కుసరిహద్దు
బాటాశాసరిహద్దు
పాడుసరిహద్దు

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

2019-2020

၁၇၇၇

പ്രകാരം

సాక్షాత్తుకొనినామ

వి-ఎఫ్-డెన్, కె. బాబులు

యతీల ఎక్స్‌ప్రెస్స్ అఫీసర్లకు, డివిజన్‌ల్ వంచాయితీ అఫీసర్లకు పరిపాలన విషయాలలో శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించ బడింది. జట్టుకు 40 మంది ఉద్యోగులకు చొప్పున జట్టు జట్లుగా ఈ శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది, ఈ శిక్షణ సుమారు రెండు మాసాలపాటు ఇవ్వబడుతుంది. మొత్తం మీద సుమారు 390 మంది అఫీసర్లకు 1959-60 లో శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించ బడింది. అందుకు రు.2.90 లక్షల మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది, ఈ జిల్లాలోని అఫీసర్లకు కూడా ఈ పథకం క్రింది శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది.

విద్యుచ్ఛక్తి

మాచ్‌ఖండ్ జలవిద్యుచ్ఛక్తి పథకం

[బకాయి పథకాలు, కొత్త పథకాలు]

1957-58 సంవత్సరానికి ఎందుగా ఒక్కొక్కటి 17,000 కిలోవాట్ల శక్తిగల మూడు విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదక యంత్రాలు (జనరేటర్లు యూనిట్లు) పని చేయడం జన ప్రారంభమయింది. ఒక్కొక్కటి 21,250 కిలోవాట్ల శక్తిగల మిగిలిన రెండు యూనిట్లను నెలకొల్పే పనికూడా 1957-58 లో ప్రారంభించ బడింది. 21,250 కిలోవాట్ల శక్తిగల అరవ ఉత్పాదక యంత్రంలో పాటు ఈ రెండు యూనిట్లు గూడా 1958-59 లో ప్రారంభించ బడతాయని మొదట్లో ఆశించడం జరిగింది. కాని మాచ్‌ఖండ్‌లో జరిగిన మౌలికంగా 21,250 కిలోవాట్ల శక్తిగల నాల్గవ యూనిట్ మాత్రమే 1959 జనవరి మాసంలో ప్రారంభించ బడింది. బదో యూనిట్ కూడా 1959-60 లో ప్రారంభించ బడుతుందని ఆశించ బడుతున్నది. అరవ యూనిట్లు స్థాపించడానికి సంబంధించిన పని, 4వ, 5వ యూనిట్ల స్థాపనతో పాటు ప్రారంభించ బడింది. 1959-60 లో అది ప్రారంభం అవుతుందనికూడా ఆశించ బడుతున్నది. జాలాపుట్ డాం సర్క్లస్ కోడ్గును పూర్తి చేయడానికి, 5వ, 6వ జనరేటర్లు యూనిట్ల స్థాపనకు, చిన్న చిన్న ఇతర బకాయి పనులకు సంబంధించిన పనుల

కోసం 1959-60 సంవత్సరానికి ప్రణాళికలో రూ. 79.07 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. రూ. 79.07 లక్షల మొత్తంలోను రూ. 5.42 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది. ఈ పథకం పూర్వపు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని 7 జిల్లాలు—అంటే శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం, తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలకు విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చేస్తున్నది.

ఎగువ సీలేరు జల విద్యుచ్ఛక్తి పథకం

ప్రథమ దశక్రింద 60,000 కి.వా. శక్తిగల రెండువిద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదక యంత్రాలను స్థాపించడం ద్వారా సీలేరు నది ఎగువ భాగం లో విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదనకు ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకానికి సంబంధించిన వివరమైన పరిశీలన పూర్తిచేయబడింది. క్యాంపులను, రాకపోకలకు రవాణా సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేసే ప్రాథమిక కార్యాలు అమలు జరుగుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరంలోనే పథకపు పనిని సారంభించడానికి ఉద్దేశించబడింది. 1959-60లో కేటాయించబడ్డ రూ. 73.00 లక్షల మొత్తం క్యాంపుల నిర్మాణం, పునాదులు శ్రవణడానికి, మట్టిగట్టు మొదలైనవి వేయడం వంటి నీటి పనులకు ప్రధానంగా ఉద్దేశించబడింది. పై కేటాయింపులో రూ. 10.43 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

గ్రామీణ విద్యుత్తీ కరణ

ఈ పథకం కేవలం గ్రామీణ విద్యుత్తీ కరణకే కాకుండా గరివిడిలోని ఫిర్రో మాంగనీసు ఫ్యాక్టరీ, నాగార్జునసాగర్ కు సంబంధించిన పనులకు కూడా విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరాచేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. రూ. 10 లక్షలకు మించిన విస్తరణ పనులకు కూడా ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. 1959-60లో ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని 100 గ్రామాల విద్యుత్తీకరణకు రూ. 100 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 10 లక్షల మొత్తం 10 గ్రామాల విద్యుత్తీకరణకు గాను ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

గ్రామీణ పరిశ్రమలు, చిన్న తరహా పరిశ్రమలు

చిన్న తరహా పరిశ్రమలు

వడ్రంగంలో శిక్షణ-ఉత్పత్తి కేంద్రాలు

వడ్రంగంలో స్థిరపడిన పని వారికి మేలు రకం పరికరాను వాడడంలోను, మేలురకం పద్ధతులలో మంచిరకం కత్తసామాను తయారు చేయడంలోను శిక్షణ ఇవ్వడం కోసం 1956-57 లో శ్రీకాకుళం, ఏలూరు, గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలులలో 8 వడ్రంగపు శిక్షణ ఉత్పత్తి కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి. వాటికోసం ప్రత్యేకంగా భవనాలు కట్టబడ్డాయి. ఈ కేంద్రాలు ఆశాశ్వత భవనాల్లోనే ప్రస్తుతం ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ప్రతి కేంద్రంలోను 12 మందికి శిక్షణ నివ్వడానికి ఉద్దేశించబడింది. శిక్షణకాలంలో నెలకు రూ. 30 చొప్పున స్థలం ఇవ్వడానికి కూడా ఏర్పాటు ఉంది. మొదటి 3 సంవత్సరాలలో 173 మంది అభ్యర్థులు 3 జట్టులుగా ఈ 8 కేంద్రాలలోను శిక్షణ పొందారు.

ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.46 లక్ష మొత్తం ఈ కేంద్రాలను కొనిసాగించడానికి, 72 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.16 లక్ష మొత్తం, ఈ జిల్లాలోని కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి, 12 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ప్రత్యేకించబడింది.

కమ్మరంలో శిక్షణ-ఉత్పత్తి కేంద్రాలు

కమ్మరంలో స్థిరపడిన పని వారికి మేలు రకం పద్ధతుల్లో వ్యవసాయ పని ముట్లు, చేతి పనిముట్లు మొదలైన వాటిని మరమ్మత్తు చేయడంలోను, తయారు చేయడంలోను శిక్షణ గ్రహించడానికి 1956-57లో ఉత్పత్తి శిక్షణ కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి. అవి శ్రీకాకుళం, ఏలూరు, గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలులలో ఉన్నాయి. వాటి కోసం శాశ్వత భవనాలు కట్టబడ్డాయి. వాటిలోనే ఈ కేంద్రాలను ప్రస్తుతం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఒక్కొక్క కేంద్రంలోను ప్రతీసంవత్సరం 12 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది.

శిక్షణ పొందేకాలంలో పీరికి ఒక్కొక్కరికి రూ. 300 చొప్పున ప్రతినెలా స్టయి ఫండు ఇవ్వబడుతుంది. శిక్షణ పొందే వారికి, శిక్షణ పూర్తి అయిన మీదట చిన్న చిన్న తయారీయూనిట్లను స్థాపించుకోడానికి లేక పారిశ్రామిక సహకార సంస్థలను నెలకొల్పి కోవడానికి వీలుకలుగ చేయబడుతుంది. మొదటిమూడు సంవత్సరాలలో ఇంతవరకు 175 మంది అభ్యర్థులు ఫి జట్టులుగా ఈ కేంద్రాలలో శిక్షణ పూర్తి చేశారు.

ఈ సంవత్సరంలో ఈ కేంద్రాలను కొనసాగించడానికి, 72 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ గరవడానికి ప్రణాళికలో రూ. 0.89 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.15 లక్ష ఈ జిల్లాలో ఈ కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి 12 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ గరవడానికి వినియోగించబడతాయి.

ఏలూరులో తోళ్ళ పరిశ్రమ

ఇది పరిశ్రమకు, ఉత్పత్తికి సంబంధించిన పథకం. పాదరక్షలు తయారు చేసే యూనిట్లతో ఏలూరులో ఒక నమూనా తోళ్ళకర్మాగారాన్ని స్థాపించడానికి ఈ పథకంక్రింద ఉద్దేశించబడింది. ఆధునిక పద్ధతుల మీద తోలు వస్తువులను, పాదరక్షలను తయారు చేయడానికి, నెలకు రూ. 20 చొప్పున స్టయిఫండుతో అవృత్తి చేసే 20 మంది నివాసి శిక్షణ ఇవ్వడానికి దీనిక్రింద తలపెట్టబడింది. పాదరక్షల విభాగం ఆదై భవనంలో 1958 మే నెల నుండి పనిచేస్తున్నది. ఇంతవరకు 20 మంది అక్కడ శిక్షణను పూర్తిచేసుకొన్నారు. పాదరక్షలకు, తోళ్ళు పడును పెట్టడానికి సంబంధించిన విభాగానికి కావలసిన స్థలం సేకరించబడింది. కాళ్ళకు భవనాల నిర్మాణం త్వరితగతినే ప్రారంభమవుతుంది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో భవనాల నిర్మాణానికి, తోళ్ళ పరిశ్రమకు కావలసిన యంత్రసామాగ్రి పరికరాలు కొనుగడానికి, పాదరక్షల కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి రూ. 3.27 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ సంవత్సరంలో 20 మంది అభ్యర్థులు శిక్షణ పొందుతారు. ఈ కేంద్రంనుండి రాగల ఆదాయం రూ. 1.00 00.

కడవ, తాడేపల్లిగూడెంల సాధారణ ఇంజనీరింగు

వర్కు షాపులు

కడవ, తాడేపల్లిగూడెంలలో రెండు సాధారణ ఇంజనీరింగు వర్కు షాపులను సమస్తసాధన సంవత్సరం నెలకొల్పడానికి ఈ పథకం క్రింద తలపెట్టబడింది. అయితే ఇంజనీరు, వంపులు, అటోమోబైల్స్ మొదలైన వాటికి మరమ్మత్తుల కోసం, వ్యవసాయదారులకు, పారిశ్రామికాలకు కావలసిన వచ్చే చిన్న తరహా ఉపకరణాలు, వ్యవసాయ పనిముట్లు మొదలైనవాటిని తయారు చేయడానికి వీలుగా ఉండేటందుకు ఈ కేంద్రాలు ఉద్దేశించబడినాయి. వర్కు షాపులకోసం ఈ రెండు చోట్ల భవనాల నిర్మాణం పూర్తి అయింది. 1953-54 లో యంత్రాలు, పరికరాలు చేరాయి. ఈ వర్కు షాపులు 1953 ఏప్రిల్ మాసం నుండి పనిచేయడం ప్రారంభమయింది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.58 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.27 లక్ష ఈ జిల్లాలోని వర్కు షాపును నడపడంకోసం వినియోగించబడుతుంది.

పరిశ్రమలకు రాజ్యప్రభుత్వ సహాయ చట్టం క్రింద ఋణాలు

ప్రణాళికలోని మొదటి 3 సంవత్సరాలలో పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వ సహాయ చట్టం క్రింద అప్పు పరిశ్రమలకు ఋణాల గూఢాలో రూ. 13.11 లక్షల మొత్తం పంచిపెట్టబడింది. ఈ సంవత్సరంలో పరిశ్రమలకు ఋణాలుగా మరొక రూ. 7 లక్షల మొత్తం ఇవ్వబడుతుంది. ఈ జిల్లాలోని పారిశ్రామికాలకు కూడా ఈ పథకం క్రింద తాబం చేకూరుతుంది.

పారిశ్రామిక శాఖను పటిష్ఠం చేయడం

రెండవ ప్రణాళిక కాలంలో పరిశ్రమల శాఖలో పనిచేసే పెరిగింది. తప్పిలితంగా రూ. 7.45 లక్షల వ్యయంతో డైరెక్టరు కార్యాలయంలోను జిల్లాలోనూ కూడా సిబ్బందిని పెంచడానికి ఉద్దేశించబడింది. రెండవ ప్రణాళికలో ఈ మొత్తం కేటాయించబడింది. మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో రూ. 3.45

లక్షల మొత్తం వ్యయంతో అదనపు సాంకేతిక సిబ్బంది, మినిస్టీ రియల్ సిబ్బంది కూడా నియమిత బడింది. ఈసంవత్సరంలో ఇంతకు ముందు నియమించ బడిన సిబ్బందిని కొన సాగించడానికి, మరికొంత అదనపు సిబ్బందిని నియమించడానికి ఆంధ్ర ప్రణాళికలో రూ. 2.25 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

బ్లాకు ప్రాంతాల్లోని పారిశ్రామిక శాఖ ఎక్స్‌పెన్స్ ఆఫీసర్లు, జీతాలు

బ్లాకుప్రాంతాలలో నియమించ బడిన పారి శ్రామిక శాఖ ఎక్స్‌పెన్స్ ఆఫీ సర్లు జీతాల క్రింద రెండవ ప్రణాళికలో రూ. 10.17 లక్షల మొత్తం కేటా యించ బడింది. ఈసంవత్సరపుప్రణాళికలో ఇందుకోసం రూ. 3.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

పారిశ్రామిక, వాణిజ్య శాఖ అసిస్టెంటు డైరెక్టర్లకు జీవులు

తలపెట్టిన అనేక పథకాలను త్వరితంగాను, కట్టుదిట్టంగాను ఆమలు పరచా లంటే అందుకు సంబంధించిన అధికారులు తరచు పర్యవేక్షణ జతపడం, సాంకేతిక సహాయం అందచేయడం అవసరం. ఈ అధికారులు త్వరితంగా పర్యటించడానికి వీలుగా వీరికి జీవులను సరఫరా చేయడం అవసరం అని భావించ బడింది. 1958-59 చివరకు ఆంధ్రప్రాంతంలోని పారిశ్రామిక, వాణిజ్య శాఖ అసిస్టెంటు డైరె క్టర్లందరికి జీవులు ఇవ్వబడినాయి. ఈ సంవత్సరంలో రూ. 0.30 లక్షమొత్తం ఈజీవుల నిర్వహణకు కేటాయించబడింది. ఒకజీవుఈ జిల్లాలో అసిస్టెంటు డైరెక్టరు క్రింద ఉన్నది.

హస్తకళలు

ఏలూరులో ఉన్ని కేంద్రం

ఏలూరు ఉన్ని తివాసీల నేతకు ప్రసిద్ధిచెందినట్టిది. కానీమంచురకం ఉన్ని దొకకక పోవడం వల్లతివాసీల నాణ్యం నానాటికి దిగజారి పోతున్నది. అందువల్ల ఉన్నిని ప్రోపెసుచేసి, అద్దకం చేయడానికిగాను కేంద్రం ఒకటి తివాసీలను నేనే వారికి నాణ్యమైన ఉన్నిపరచగా చేసేటందుకు 1958-59లో ఏలూరులో

స్థాపించబడింది. ఈ సంవత్సరం దానిని కొనసాగించడంకోసం రూ. 0.19 లక్షల మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది.

నర్సాపురం లేసు పరిశ్రమ

ఈ పథకం నర్సాపురం లో లేసు పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ఉద్దేశించబడింది. రూ. 0.19 లక్షల వ్యయంతో రెండవ ప్రణాళిక కాలంలో లేసు పనివానిని సహకార వ్యవస్థ క్రిందకు తీసుకొని రావడానికి దీనిక్రింద తలచెట్ట బడింది. రూ. 0.10 లక్షల వ్యయంతో 1959-60లో ఈ పథకాన్ని అమలుపరచడానికి తలచెట్ట బడింది. సుమారు రూ. 50,000లు విలువ చేసే లేసు ఈ సంవత్సరంలో ఉత్పత్తి చేయబడుతుందని ఆశించబడుతున్నది.

క్రొత్త పథకాలు

ఈ సంవత్సరంలో రాజ్యస్థాయిలో హస్తకళలకు సంబంధించి ఈక్రింది క్రొత్త పథకాలు అమలు పరచబడతాయి. వీటివల్ల వచ్చేలాభాలు అంద్రప్రదేశ్ లోని జిల్లాలన్నిటికీ లభిస్తాయి.

పథకం పేరు

1959-60లో కేటాయింపు

(రూ. లక్షలు)

హస్తకళలలో ఉపయోగించేటందుకు చేపాలయాలలోని డిక్షనరీను కాఫీ చేయటం.

0.50

విడివిడిగా ఉంటూ, సహకార సంఘాలుగా ఏర్పడ్డానికి

వీలులేని పనివారికి గ్రాంటులు, ఋణాలు ఇవ్వటం,

0.05

ఏలూరులో తివాసీ పరిశ్రమకు సంబంధించిన ఉత్పత్తి సౌకర్యాల కేంద్రం

ఏలూరులో తివాసీ పరిశ్రమకు సంబంధించినట్టి అందరికీ ఆందుబాటులో ఉండే ఉత్పత్తి సౌకర్యాల కేంద్రం స్థాపన కోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.02 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

పట్టు పరిశ్రమ

చింతలపూడి షేత్రానికి రీలింగు కేంద్రం, నీటి పారుదల సౌకర్యాలు

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని చింతలపూడిలో ఉన్న పట్టు షేత్రానికి రీలింగు, నీటి పారుదల సౌకర్యాలను కలుగజేసే ఉద్దేశంతో 1958-59 లో ఈ షేత్రానికి మోటారుతో ఒక పంపునెట్టు, రీలింగు యూనిట్టు ఏర్పాటుచేయబడినాయి. ఈ సువత్సరంలో మరొక రూ. 0.05 లక్ష మొత్తం గత సంచత్సరం ఏర్పాటు చేసిన సౌకర్యాలను కొనసాగించడానికిగాను ఈ షేత్రం కోసం వినియోగించబడుతుంది.

క్రొత్త పథకాలు

పట్టు పరిశ్రమ ప్రాంతాలో ప్రచారం

పట్టు పరిశ్రమను గురించి ప్రచారం చేసేటందుకు పట్టు పరిశ్రమ ఉన్న ప్రాంతాల్లో ఈ పథకాన్ని అమలు పరచడం కోసం రూ. 0.01 లక్ష మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించ బడింది.

మొగల్తూరులో పీచు పరిశ్రమకు సంబంధించిన ఉన్నతి-

శిక్షణ కేంద్రం

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని మొగల్తూరులో ఉన్నతి-శిక్షణ కేంద్రం స్థాపించబడింది. కొబ్బరిపీచునుండి అధునిక పద్ధతులలో పీచు వస్తువులను తయారు చేయడంలో ఏటా 12 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఇది ఉద్దేశించబడింది. శిక్షణ పొందే ప్రతివ్యక్తికి నెలకు రూ. 20 స్టైపెండు ఇవ్వబడుతుంది. 1957-58 లో రెండు జట్టులుగా 24 మంది అభ్యర్థులు శిక్షణ పొందారు. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.10 లక్ష మొత్తం ఈ కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి మరొక జట్టు 12 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి కేటాయించబడింది.

గామీణపరిశ్రమలు,

బెల్లం, ఖండసారి పథకాలు

ఈ పథకం క్రింద మంచీరకం, బెల్లాన్ని ఖండసారిని తయారు చేసేటందుకు

రైతులు మేలురకం ఉపకరణాలను కొమ్మకొవడానికి గాను వడ్డీలేకుండా ఋణాలు ఇవ్వబడుతాయి. ఉత్పత్తి చేసే విధానాలు కూడా ప్రదర్శించి చూపబడతాయి, ఈ ఋణాలు 5 సంవత్సరాలలో వసూలు చేయబడతాయి. ఈ పథకం ఆనకాపల్లి, చోడవరం, రామచంద్రపురం, చిత్తూరు, హిందూపురం తాలూకాలలో మొదటి ప్రణాళికా కాలం (1955) లో ఆమలు పరచబడింది, బెల్లాన్ని, ఖండసారిని అనుసరించే పద్ధతులలో ఉత్పత్తి చేయడం లో శిక్షణ పొందిన ప్రత్యేక ఫీల్డ్ సిబ్బందిని నియమించి ఈ పథకం ఆమలు పరచబడింది. ఈ పథకం 1956-57, 1957-58 సంవత్సరాలలో కొనసాగించబడింది. కాని ఇది 1958-1959 లో ఆమలు పరచబడలేదు. ఈ సంవత్సరంలో, ప్రస్తుతం ఆమలు జరుగుతున్న ప్రదేశాలలో కొనసాగిస్తూ, శ్రీకాకుళం జిల్లా పాలకొండ పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా తణుకు, కృష్ణా జిల్లా దివి, గుంటూరుజిల్లా రేపల్లె చిత్తూరు జిల్లా చంద్రగిరి తాలూకాలకు ఈ పథకాన్ని విస్తరింప చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఇప్పటికే ఈ పథకం క్రిందకు 30,000 ఎకరాల మేర వస్తుంది. ఈ పథకం క్రింది కార్యక్రమాలను క్రొత్త ప్రాంతాలకు విస్తరింప చేయడం వల్ల మరో 32,650 ఎకరాల మేర ఈ పథకం క్రిందికి వస్తుంది. ప్రస్తుతం పారిశ్రామిక శాఖ అజ్మాయిషీ క్రింద ఉన్న ఈ పథకాన్ని 1955 నవంబరులో ఏర్పాటు చేయబడ్డ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఖాదీ, గ్రామీణ పరిశ్రమలలోని అజ్మాయిషీకి మార్చడానికి తలపెట్ట బడింది. ఈ పథకం కోసం ఈ సంవత్సరంలో రూ. 600 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

కుటీర పరిశ్రమల ఋణాల నియమావళి

క్రింద ఋణ సహాయం

వడంగం, కమ్మరం, సేత మొదలైన వివిధ కుటీర, గ్రామీణ పరిశ్రమలు చేపకుంటున్న పనివారికి అర్థిక సహాయాన్ని కలగ చేయాలనే ఉద్దేశంతో రెండవ ప్రణాళిక మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో ఋణాలుగా రూ. 1.64 లక్షల మొత్తం పంపిణీ చేయబడింది. 1958-59 లో ఈ పథకం ఆమలు పరచబడలేదు. ఈ సంవత్సరంలో రూ. 2.00 లక్షల వరకు ఋణాలను ఇవ్వడానికి

తలపెట్ట బడింది. ఈ జిల్లాలోని పనివారికి కూడా ఈ పథకం క్రింద ఋణాలు ఇవ్వ బడతాయి.

పారిశ్రామిక సహకార వ్యవస్థలు

గ్రామీణ పరిశ్రమలు అన్నీ ఏకమై, వాటిఉత్పత్తి విధానాలను మెరుగు పరచుకొని తద్వారా ఉత్పత్తిని అధికం చేసుకోవడానికి వీలు కలగ చేయడమే ఈ పథకం యొక్క ఆశయం. ఇందుకోసం సహకార సంఘాల ద్వారా దంపుడు బియ్యం పరిశ్రమను అభివృద్ధి పరచడానికి 10 కేంద్రాలను ప్రారంభించడం, కలంకారి అద్దకం పరిశ్రమకు నిర్వహణ మూలధనం, సిబ్బంది చార్జీల క్రింద గ్రాంటులు ఇవ్వడం, మేలు రకం పనిముట్లను కొనుక్కోవడానికి గుంటూరు కష్టగిరి పనివారి సహకార సంఘానికి ఆర్థిక సహాయాన్ని కలుగ చేయడం. పరికరాలు మొదలైనవి కొనుక్కోవడానికి కుటీర ప్యాపరీ శ్రామిక సహకార సంఘాలకు సబ్సిడీలను ఇవ్వడం మొదలయినటువంటి పథకాలు రూపొందించ బడినాయి. ఇంతవరకు రూ. 2.72 లక్షల ముత్తం ఈ పథకం క్రింద ఖర్చు పెట్టబడింది. ఈ సంవత్సరంలో, ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి రూ. 1.58 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. క్రొత్తగావర్పాటు చేయబడ్డ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఖాదీ, గ్రామీణ పరిశ్రమల బోర్డు అజ్ఞాయీషీ క్రిందికి దీనిని మార్చడానికి ఉద్దేశించ బడింది.

చేనేత పరిశ్రమ

చేనేత పనివారి సంఘాలకు వాటా మూలధనం,

నిర్వహణ మూలధనం క్రింద ఋణాలు

చేనేత కార్మికుల సంఘాలలో వాటాలు తీసికొని, సభ్యులు కావడానికి వీలు కలిగించే టండుకు చేనేత కార్మికులకు ఋణాల నివ్వడానికి ఈపథకం ఉద్దేశించ

బడింది. ఈ సంవత్సరపు ఆంధ్ర ప్రచారికలో ఈ పథకం కోసం రూ. 2.25 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.25 లక్ష వాటా మూలధనం క్రింద ఆస్తులు ఇవ్వడానికి ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది. ఈ సంవత్సరం ఈ జిల్లాలో 400 క్రొత్త మగ్గాలు సహకార వ్యవస్థ క్రిందికి, తీసికొని రాబడతాయని, 50 లక్షల గజాల గుడ్డ ఉత్పత్తి చేయబడు తుందని ఆశించ బడు తున్నది.

ఆంధ్ర చేనేత కార్మికుల సహకార సంఘం విస్తరణ

మరి కొన్ని విక్రయ కేంద్రాలను ప్రారంభించడం ద్వారాను చేనేత, బట్టల విషయంలో తీవ్రమైన ప్రచారం జరగడం ద్వారాను ఆంధ్రచేనేత కార్మికుల సహకార సంఘం కార్యకలాపాలను విస్తరింప చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం కోసం ఈ సంవత్సరంలో రూ. 0.31 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.31 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో మరిమూడు క్రయ కేంద్రాలను, ప్రారంభించ డానికి వినియోగించ బడుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో 10 లక్షల చేనేత బట్ట డిపోల ద్వారా అమ్మబడు తుందని ఆశించ బడు తున్నది.

ఉత్పత్తి విధానాల అభివృద్ధి, నిర్వహణ ఖర్చు

అందరికీనచ్చే డిజైన్లతో ఇంకా నాణ్యమైన మంచి రకాల బట్టను ఉత్పత్తి చేయడానికిగాను, చేనేత పరిశ్రమ సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరచే ఉద్దేశంతో ఈ పథకం, రెండవ ప్రచారిక మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ఆమలు పరచ బడింది. స్టాండర్డు రీడ్లు, వాగ్వింగు మిషన్లువంటి ఆధునిక పరికరాలు చేనేత కార్మికులకు సరఫరా చేయబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరం ఆంధ్ర ప్రచారికలో రూ. 4.80 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.52 లక్ష చేనేత కార్మికులకు 60 స్టాండర్డు రీడ్లను, 8 వాగ్వింగు మిషన్లను, 60 స్లేలను, ప్రెస్ మిషనును సరఫరా చేయడానికి, బట్ట నాణ్యతాన్ని పెంపొందించడం కోసం, నియమించబడిన ఇద్దరు సాంకేతిక సహాయకులను కొనసాగించడానికి గాను ప్రత్యేకించ బడింది.

అద్దకం ఫ్యాక్టరీలు

ఈ సంవత్సరానికి ఆంధ్ర ప్రాంతం కోసం ఈ పథకానికి గాను చేయబడిన కేటాయింపు రూ. 0.14 లక్ష మొత్తంలోను రూ. 0.04 లక్ష, ఈ జిల్లాలో ప్రస్తుతమున్న అద్దకం ఫ్యాక్టరీని ఆధునిక అద్దకం యూనిట్టుగా మార్చటం కోసం ప్రత్యేకించ బడింది. సుమారు 2000 బేళ్ళ నూలుకు, ఈ యూనిట్టులో ఈ సంవత్సరం రంగుచేయ బడుతుందని అశించ బడుతున్నది.

ముదరా

చేనేత బట్టల విక్రయాన్ని పోత్సహించే టండుకు తద్వారా ఉత్పత్తిని పెంచేటందుకు ఆంధ్ర చేనేత సహకార సంఘం, ప్రాథమిక చేనేత కార్మికుల సహకార సంఘాల విక్రయ శాఠించే ఆణ్ణుబడే చేనేత వస్త్రాల అమ్మకం మీద ముదరా ఇవ్వబడుతుంది. ఆణ్ణుకం మీద రూపాయకు రెన.పైసలు, మామూలుగా ముదరా ఇవ్వబడుతున్నది. కాని సంఘాలలోనిల్వ ఉండి పోయిన నరకును విక్రయించడానికి వీలుగా అప్పుడప్పుడు ప్రత్యేక ముదరా కూడా ఇవ్వబడు తున్నది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో ఈ పథకం కోసం రూ. 35.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది, అందులో రూ. 2.00 లక్షలు ఈ జిల్లాలో ముదరా ఇవ్వడానికి వినియోగించ బడతాయి.

కంబళి పరిశ్రమ

ఆంధ్రప్రాంతములో కంబళి పరిశ్రమను అభివృద్ధి పరచడానికి రూ. 2.00 లక్షల మొత్తం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. ఇందులో రూ. 0.25 లక్ష ఈ జిల్లాలో ప్రస్తుతంఉన్న కంబళినేత కార్మికుల సంఘాలను కొనసాగించడానికి ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

చేనేత కార్మికుల గృహ వసతి,

చేనేత కార్మికులు ఆరోగ్యకరమైన, అనుకూలమైన పరిసరాలలో తమ పరి శ్రమను కొనసాగించ దానికి వీలు కలిగించే నిమిత్తం వారి గృహ

వసతి సౌకర్యాలను అభివృద్ధి చేయుటయే ఈ పథకం యొక్క లక్ష్యం ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని గృహవసతి పథకాలకు ఈ పథకం క్రిందరూ, 5.04 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది ఇందులో రూ. 0.46 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లా లోని ఈ క్రింది పథకాలకోసం కేటాయించబడింది.

ఏలూరు గృహవసతి పథకం

30 ఇళ్ళు.

రోడ్లు

ప్రభుత్వ రోడ్లు (బకాయిపనులు)

ఆంధ్ర ప్రాంతములోని బకాయి రోడ్లు పనులను పూర్తి చేయడానికి 1959-60 లో రూ. 2,98 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0,002 లక్ష ఈ క్రింది పనులనిమిత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

వసతి సంఖ్య	పనివివరం	1959-60 లో కేటాయింపు రూ, లక్షలలో
1.	దేవులపల్లి-దూబచెర్లరోడ్డుకు కంకర పేయడం	0.001
2.	కొవ్వూరునుండి తాళ్లపూడివరకు గోదావరి కరకట్టను వెడల్పు చేయడం, కంకర పేయడం.	0.001

ప్రభుత్వరోడ్లు (క్రొత్త పనులు)

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఈ పథకం కోసం 1959-60 సంవత్సరానికి రూ. 41.69 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 1.202 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాలోని ఈ క్రింది పథకాలకోసం ప్రత్యేకించ బడినాయి.

వరుససంఖ్య	పనివివరం	1959-60 లో కేటాయింపు రూ. లక్షలలో
1.	కొయ్యలగూడెం-పోతవరం రోడ్డులో కంకర వేయని చోట కంకరవేయడంతో పాటు రోడ్డు పడని భాగాలలో రోడ్డు వేయడం.	0.001
2.	మార్చేరునుండి పిప్పర వరకు 15 మైళ్ళు కోడేరు-నల్ల జల్ల రోడ్డుకు తారువేయడం.	0.290
3.	పామర్రు-పాలకొల్లు రోడ్డు లో మై. 59/5 వద్దనున్న వంతెన పునర్నిర్మాణం.	0.010
4.	జి. ఎన్. టి. రోడ్డుకు గుండుగొలనునుండి కొవ్వూరు వరకు తగుచిలలో తారువేయడం. మై. 337/8 నుండి 338/1 వరకు డిప్ పేవ్ మెంట్ చేయడం	0.001
5.	పామర్రు-పాలకొల్లు రోడ్డు మై. 52/0-1 వద్ద గల ఓవర్ బ్రిడ్జికి కలుపు రోడ్డు వేయడం.	0.100
6.	కోడేరు-నల్లజల్ల రోడ్డు మీద మారుచేరు, ఆత్తిలి, పిప్పర. చిలకంపాడు వద్ద పట్టిష్టంగాలేని బ్రాహ్మణ చెరువు వంతెనల పునర్నిర్మాణం.	0.500
7.	నర్సాపురం, ప్రక్కిలంకరోడ్డుమీద వంతెనలు, కల్వర్టుల నిర్మాణం.	0.300

ప్రభుత్వంవారు స్వాధీన పరచుకొన్న రోడ్ల స్థాయిని పెంచటం

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఇదివరకే ప్రభుత్వంవారు స్వాధీనం చేసుకొన్న జిల్లా రోడ్ల స్థాయిని పెంచేటందుకు 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 20.00 లక్షల మొత్తం కేటాయింపు బడింది. ఆందులో రూ. 1.80 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాలోని ఈ క్రిందిరోడ్ల స్థాయిని పెంచేటందుకు ప్రత్యేకించబడింది.

వగున సంఖ్య	పథకం పేరు	రూ. లక్షలలో కేటాయింపు
------------	-----------	--------------------------

1. చింతలపూడి నుండి అల్లిపల్లిమీదుగా ముడిపెట్టి వారి
చాలెంపోయే రోడ్డుమీద వంతెనలు, కల్వర్టుల నిర్మాణం 0.10
2. దొమ్మేరు-లంకల కోడేరు రోడ్డుమీద జామెట్రక్ ఫీచర్సుకు
అభివృద్ధి పనులు. 0.20
3. తమిళకు-అత్తిలి రోడ్డుచెస తారువేయడం. 1.50
ఈ జిల్లాలోని ఈ క్రింది జిల్లా బోర్డురోడ్లను కూడా స్వాధీన పరచు
కోవడానికి ఈ పథకం క్రింద తలపెట్ట బడింది.

వగున సంఖ్య	రోడ్డుపేరు	పొడవు మై. ఫ, అ.
------------	------------	--------------------

1. దేశరెపల్లెనుండి గోపాలపురంకు పోవు రోడ్డు ఎం.డి.ఆర్.
0-0-0 నుండి 4-6-0 వరకు. 4-6-0

రోడ్డు ప్రక్క చెట్లు

రోడ్డు ప్రక్క చెట్లను అభివృద్ధి పునరాధినిగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళి
కలో ఈ పనులు రూ. 0.04 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది,

ఇతర రోడ్డు (బకాయి పనులు)

ముదటి ప్రణాళికకు సంబంధించి పూర్తి చేయబడకుండా మిగిలిపోయిన
పి. డబ్ల్యు. ఆర్. డి. పనులను పూర్తిచేయడానికిగాను ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని జిల్లా
బోర్డులకు పూర్తి గ్రాంట్లను ఇవ్వడానికి 1959-60 లో రూ. 15.00 లక్షల
మొత్తం ఈపథకం క్రింద కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.70 లక్ష ఈ
జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

ఇతర రోడ్లు (క్రొత్తవి)

క్రొత్త పి. డబ్ల్యు. ఆర్. డి పనులు ప్రారంభించడానికి ఆంధ్రప్రాంతంలోని జిల్లాబోర్డులకు ఈ పథకం క్రింద సగం గ్రాంట్లు ఇవ్వబడతాయి. మిగిలిన సగం ఖాగాన్ని జిల్లాబోర్డులు, ఈ రోడ్లపై లాభం పొందే ప్రజలు భరించాలి. ఉంటుంది. 1959-60 లో క్రొత్త పనులకుగాను ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని జిల్లా బోర్డులకు గ్రాంట్లు ఇవ్వడంకోసం రూ. 6.00 లక్షల కేటాయించ బడ్డాయి, అందులో రూ. 0.45 లక్ష ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

గ్రామ ప్రణాళికలలో రోడ్లు

ఈ పథకం క్రింద కల్పిస్తున్న, వంతెనల నిర్మాణం, క్రొత్తగా గ్రామాలలోను గ్రామాల మధ్య రోడ్లువెయడం జరుగుతున్నది. జిల్లా కలెక్టరు ఈ పథకం కింద చేయవలసిన పనులను నిర్ణయించి నిర్వహిస్తారు. ఆయ్యే ఖర్చులో సగం ప్రభుత్వంవారు భరిస్తున్నారు. మిగిలింది ఈ రోడ్లపై లాభంపొందే ప్రజలు భరించాలి. 1959-60 లో ఈ పథకంమీద ఆంధ్ర ప్రాంతంలో రూ. 15.00 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్టడానికి ఉద్దేశించ బడింది. అందులో రూ. 0.978 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

జాతీయ రహదారుల మళ్ళింపు పథకము: రాజ్యప్రభుత్వంవారు

గోదావరి నది యొక్క రెండు కాలువల మీద వంతెనల నిర్మాణానికి తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల మీదుగా మదరాసు, కలకత్తా రోడ్లు (జాతీయ రహదారి నెం. 5) మళ్ళింపుకి తలపెట్టబడిన ఈ పథకానికయే ఖర్చులో 1/3 వ వంతు ఖర్చును భరించటానికి, భారత ప్రభుత్వం సూచించినట్లుగా తక్కువ జరిమానాతో కాక రాజ్య ప్రభుత్వం తలపెట్టినట్లుగా పూర్తి జల దారితో గోదావరి నది కాళి అయిన గౌతమి మీద వంతెన కట్టుటకు ఆగు రూ. 10 లక్షల ఆదనపు ఖర్చును భరించటానికి రాజ్య ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఈ పథకానికయ్యే ఖర్చుకు రాజ్య ప్రభుత్వ వారు క్రింద 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 4.88 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

విద్య ప్రాథమిక విద్య

ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికోసం ఈ జిల్లాకు రూ. 9.55 కి లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఆ మొత్తం ఈ క్రింది విధంగా వినియోగించటానికి ఉద్దేశించ బడింది.

కొన సాగుతున్న పథకాలు

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు.	కేటాయించ బడిన మొత్తం రూ. లక్షలలో
1.	1957-58 లో ప్రారంభించబడిన ప్రి ప్రైమరీ/బేసిక్ పాఠశాలలు/సెక్షన్లు (ఒక సెక్షను)	0.020
2.	1958-59 లో ప్రభుత్వ బేసిక్ శిక్షణ పాఠశాలలకు చేర్చబడిన ప్రి-బేసిక్ సెక్షన్లు (ఒక సెక్షను)	0.020
3.	1957-58 లో ప్రారంభించ బడిన ప్రి ప్రైమరీ/బేసిక్ పాఠశాలలు/ఉపాధ్యాయులు/శిక్షణపాఠాలు (ఒక సెక్షను)	0.060
4.	1955-57 లలో తెరవ బడిన పాఠశాలలు, నియమించ బడిన అదనపు ఉపాధ్యాయులు.	
-	(ఏ) ప్రభుత్వానిది (సాంఘిక సంక్షేమశాఖ) (3 పాఠశాలలు)	0.030
	(బి) స్థానిక సంస్థలు (7 పాఠశాలలు).	0.040
5.	1957-58 లో తెరవ బడిన ప్రాథమిక పాఠశాలలు, నియమించ బడిన అదనపు ఉపాధ్యాయులు.	
	(ఏ) స్థానిక సంస్థలు (ఒక పాఠశాల)	0.010
6.	1958-59 లో ప్రారంభించ బడిన ప్రాథమిక పాఠశాలలు, నియమించ బడిన అదనపు ఉపాధ్యాయులు.	

- (ఏ) స్థానిక సంస్థలు (4 పాఠశాలలు). 0.020
- (బి) ఎయిడెడ్ (4 పాఠశాలలు). 0.030
7. 1957-58 లో ప్రారంభించ బడిన జూనియర్ జేసిక్ పాఠశాలలు.
- (ఏ) స్థానిక సంస్థలు (18 పాఠశాలలు). 0.200
- (బి) ఎయిడెడ్ (10 పాఠశాలలు). 0.150
8. 1958-59 లో ప్రారంభించ బడిన జూనియర్ జేసిక్ పాఠశాలలు.
- (ఏ) ప్రభుత్వానివి (సాంఘిక సంక్షేమశాఖ) |
- (బి) స్థానిక సంస్థలు (5 పాఠశాలలు) | 0.040
- (సి) ఎయిడెడ్ (5 పాఠశాలలు) |
9. 1957-58 లో జూనియర్ జేసిక్ పాఠశాలలుగా మార్చ బడిన ప్రాథమిక పాఠశాలలు
- (ఏ) ప్రభుత్వానివి (సాంఘిక సంక్షేమశాఖ) |
- (బి) స్థానిక సంస్థలు (18 పాఠశాలలు) | 0.006
- (సి) ఎయిడెడ్ (32 పాఠశాలలు). |
10. 1958-59 లో జూనియర్ జేసిక్ పాఠశాలలుగా మార్చబడిన ప్రాథమిక పాఠశాలలు.
- (ఏ) ప్రభుత్వానివి (సాంఘిక సంక్షేమశాఖ) |
- (బి) స్థానిక సంస్థలు | 0.002
- (సి) ఎయిడెడ్ (4 పాఠశాలలు). |
11. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక పాఠశాలలలోని ఉపాధ్యాయుల జీతాల హెచ్చింపుకు. 2.990
12. 1958-59 జిల్లా లో బోర్డులచే స్వాధీనం చేసుకోబడిన ఎయిడెడ్ ప్రాథమిక పాఠశాలలు 1.150

13. 1956-57 లో ప్రారంభించిన మాధ్యమిక పాఠశాలలు, ఆదనపు సెక్షన్లు.
- (ఏ) ప్రభుత్వానివి (ఒక సెక్షన్లు) 0.020
- (బి) స్థానిక సంస్థలు (10 సెక్షన్లు, 4 పాఠశాలలు) 0.020
- (సి) ఎయిడెడ్ (15 సెక్షన్లు) 0.050
14. 1957-58 లో ప్రారంభించిన మాధ్యమిక పాఠశాలలు, ఆదనపు సెక్షన్లు.
- (ఏ) స్థానిక సంస్థలవి (13 సెక్షన్లు) 0.180
15. 1957-58 లో మాధ్యమిక పాఠశాలలుగా మార్చబడిన హైయ్యర్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలు.
- (ఏ) స్థానిక సంస్థలు (3 పాఠశాలలు). 0.120
16. 1958-59 లో ప్రారంభించిన మాధ్యమిక పాఠశాలలు, ఆదనపు సెక్షన్లు (ప్రభుత్వానివి) (1 పాఠశాల 1 సెక్షన్లు). 0.100
17. 1957-58, 1958-59 లో ప్రారంభించిన ప్రభుత్వ మాధ్యమిక పాఠశాలలకు భవనాలు, ఆటస్థలాలు. 0.070
18. పెంటపాడు ప్రభుత్వ పోస్టు బేసిక్ పాఠశాలకు, భవనాలకు. 0.550
19. 1958-59 లో కొన్ని ప్రభుత్వ శిక్షణ పాఠశాలలో ఉద్యోగ స్థాయి పెంచ బడిన ప్రధానోపాధ్యాయుల వదపులు 0.010
20. 1956-57 లో సెకెండరీ గ్రేడు శిక్షణ సెక్షన్లుగా మార్చబడిన హైయరు ఎలిమెంటరీ గ్రేడు ప్రైవేటు సెక్షన్లు. 0.010

21. 1958-59 లో కొన్ని ప్రభుత్వ శిక్షణ పాఠశాలలో నియమించబడిన డ్రాయింగు, హిందీ టీచర్లు (ఒక ఉపాధ్యాయుడు). 0.020
22. పెంటపాడు ప్రభుత్వ పోస్టు గ్రామ్యుయ్టు జేసిక్ శిక్షణ పాఠశాల 0-290
23. 1957-58 లో ఇన్స్పెక్టరేటులలో నియమించబడిన గుమాస్తాలు (ఇద్దరు) 0.010
24. 1958-59 లో నియమించబడిన సీనియరు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్లు-జవానులతో సహా (ఇద్దరు) 0.030
25. 1959-60 లో ఇన్స్పెక్టరేట్లలో నియమించబడిన అప్పర్ డివిజను గుమాస్తాలు (ఒక గుమాస్తా) 0.020
26. శివ ఫారా పరకు ఉచిత విద్యా పథకాన్ని అమలు పరచడానికి ఇన్స్పెక్టరేట్లలో నియమించబడిన అప్పర్ డివిజను గుమాస్తాలు (ఒక గుమాస్తా) 0 010

క్రొత్త పథకాలు

27. విద్యావంతులలో నిరుద్యోగాన్ని నివారించడానికి పథకం 1.090
28. ప్రాథమిక పాఠశాలలో అదనపు ఉపాధ్యాయుల నియామకం (27గురు ఉపాధ్యాయులు) 0.130
29. ప్రాథమిక పాఠశాలలను జూనియరు జేసిక్ పాఠశాలలుగా మార్చడం.
- (ఏ) స్థానిక సంస్థలు (21 పాఠశాలలు) 0,060
- (బి) ఎయిడెడ్ (7 పాఠశాలలు) 0.020
30. స్త్రీవిద్యకు కేంద్ర పథకం — హైయూర్ ఎలిమెంటరీ గ్రేడు, ప్రైనింగు పాఠశాల (రెండు పాఠశాలలు) 0.360

31. 1958-59 లో మాధ్యమిక పాఠశాలలుగా మార్చబడిన హైస్కూల్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు గ్రాంటులు (ఎయిడెడ్) (ఒక పాఠశాల) 0.060
32. మాధ్యమిక పాఠశాలలుగా మార్చబడిన హైస్కూల్ ఎలిమెంటరీ (ఎయిడెడ్) పాఠశాలలు (కాంపెన్సేటరీ గ్రాంటు) (ఒక పాఠశాల). 0.060
33. 1958-59 లో ప్రారంభించిన మాధ్యమిక పాఠశాలలకు, ఆదనపు సెక్షనులకు గ్రాంటులు.
(ఏ) ఎయిడెడ్ (4 పాఠశాలలు.) 0.010
(బి) స్థానిక సంస్థలవి (14 పాఠశాలలు.) 0.370
34. మాధ్యమిక పాఠశాలల్లో ఆదనపు సెక్షను తెరిచడం (ఎయిడెడ్) (5 పాఠశాలలు) కాంపెన్సేటరీ గ్రాంటు. 0.050
35. జాతికలకోసం ప్రభుత్వ మాధ్యమిక పాఠశాలలను ప్రారంభించడం (కాడేవల్లిగూడెం, కొవ్వూరులలో రెండు పాఠశాలలు). 0.270
36. 1958-59 లో ప్రారంభించబడిన ప్రాచ్యవిద్యా మాధ్యమిక పాఠశాలలకు, ఆదనపు సెక్షన్లకు గ్రాంటు (ఎ) ఎయిడెడ్ (3 పాఠశాలలు). 0.050
37. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ఆదనపు (మాధ్యమిక) సెక్షను ప్రారంభించడం (ఒక సెక్షను.) 0.020
38. పెంటపాడు ప్రభుత్వ పోస్టు జేసిక్ పాఠశాలలో రెండవ గ్రేడును ప్రారంభించడం. 0.090
39. పెంటపాడు ప్రభుత్వ పోస్టు గ్రామ్యయేటు జేసిక్ శిక్షణ కళాశాలకు ఆదనపు నిబ్బంది. 0.30
40. ప్రభుత్వ జేసిక్ శిక్షణ పాఠశాలలో అంబుడంచర్లు

పథకం (4 పాఠశాలలు.)	0.010
41. జిల్లా విద్యాశాఖాధికారులకు జీపులు (ఒక జీపు.)	0.160
42. అదనపు జిల్లా విద్యాశాఖాధికారుల నియామకం.	0.290
43. పెంటపాడు ప్రభుత్వ పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు బేసిక్ ట్రైనింగ్ శాఖలో గ్రాడ్యుయేటు ఉపాధ్యాయులకు బేసిక్ రీట్రైనింగ్ కోర్సు.	0.100
మొత్తం	9.558

సెకండరీ విద్య

సెకండరీ విద్య అభివృద్ధి కోసం ఈ జిల్లాకు రూ. 2.904 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తం ఈ క్రింది విధంగా వినియోగించబడుతుంది.

పాఠశాల సంఖ్య	పథకం పేరు	కేటాయింపు మొత్తం (రూ. లక్షలలో)
1.	1956-57 లో ప్రారంభించబడిన ఉన్నత పాఠశాలలు, అదనపు స్వెన్లు (ఏ) ప్రభుత్వానివి (2 స్వెన్లు) (4) స్థానిక సంస్థలు (ఒక పాఠశాల, 7 స్వెన్లు) (సి) ఎయిడెడ్ (2 స్వెన్లు)	0.020 0.050 0.010
2.	1957-58 లో ప్రారంభించిన ఉన్నత పాఠశాలలు, అదనపు స్వెన్లు. (ఏ) స్థానిక సంస్థలు (12 స్వెన్లు)	0.020
3.	1957-58 లో ప్రైవేటు సెకండరీ పాఠశాలలుగా మార్చబడిన ఉన్నత పాఠశాలలు. (బి) ఎయిడెడ్ (ఒక పాఠశాల)	0.020

4. ఉన్నత పాఠశాలలకు బిల్డింగు గ్రాంట్లు
 (ఏ) స్థానిక సంస్థలు 0.050
 (బి) ఎయిడెడ్ (ఒక పాఠశాల) 0.020
5. ఒక ఎయిడెడ్ మైయ్యూర్ సెకండరీ పాఠశాలలకు
 భవనాలు 0.030
6. సెకండరీ పాఠశాలల్లో ఉపాధ్యాయుల జీతాల హెచ్చింపు 0.680

క్రొత్త పథకాలు

7. 1956-59 లో ప్రారంభించబడిన ఉన్నత పాఠశాలలకు
 అదనపు సెక్షన్లకు గ్రాంట్లు
 (ఏ) స్థానిక సంస్థలు 0.100
 (బి) ఎయిడెడ్ 0.050
8. ప్రభుత్వ మాధ్యమిక పాఠశాలలను ఉన్నత పాఠశాలలుగా
 మార్చడం, సెకండరీ పాఠశాలల్లో అదనపు సెక్షన్లను
 ప్రారంభించడం 0.010
9. ఉన్నత పాఠశాలలను మైయ్యూర్ సెకండరీ పాఠశాల
 లుగా మార్చడం
 (ఎ) స్థానిక సంస్థలు (2 పాఠశాలలు) 1.200
 (బి) ఎయిడెడ్ (ఒక పాఠశాల) 0.320
10. ఉన్నత పాఠశాలలకు బిల్డింగు గ్రాంట్లు.
 (ఏ) స్థానిక సంస్థలు 0.050
 (బి) ఎయిడెడ్ 0.100
11. ఉన్నత పాఠశాలలకు ఫర్నిచరు, పరికరాల గ్రాంట్లు
 (ఏ) స్థానిక సంస్థలు 0.100
 (బి) ఎయిడెడ్ 0.050
12. 11, 12 తరగతులలో చదువుకొనే విద్యార్థులకు స్కాలరు షిప్పులు 0.004

13. పౌర శిక్షణ కేంద్రాలు

0.020

మొత్తం

2.904

యునివర్సిటీ విద్య.

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో యూనివర్సిటీ విద్య అభివృద్ధికోసం ప్రణాళిక మొదటి శి సంవత్సరాలలో రూ. 34.84 లక్షల మొత్తం ఖర్చు చేయబడింది. ఈ సంవత్సరంలో ఆంధ్ర ప్రాంతానికి ప్రణాళికలో రూ. 24.56 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 1.09 లక్షల మొత్తం 4 ఎముడెడ్ కళాశాలలలో శి సంవత్సరాల డిగ్రీకోర్సును ప్రవేశపెట్టడానికిగాను ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

ఇతర పథకాలు.

ఇతర పథకాల వద్దు క్రింద ఈ జిల్లాలో రూ. 0.74 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఆ పథకాల వివరాలు ఈ క్రింద తెలుప బడ్డాయి.

వరుస సంఖ్య.	పథకం పేరు,	కేటాయింపు మొత్తం రూ. లక్షలలో.
-------------	------------	-------------------------------

ఇతర పథకాలు

1.	ఎన్. సి. సి. ఎ. సి. సి. ల విస్తృతికి	0.48
2.	బాల భటుల, గర్లు గైడ్ల ఉద్యమాభివృద్ధి	0.02
3.	జిల్లా సాంఘిక విద్యార్థి కారి కార్యాలయాలు (ఓ.టి)	0.15

క్రొత్త పథకాలు.

4.	పంచాయతీ, ప్రైవేటు, సహకార, గ్రామ సంఘ, స్థానిక సంస్థల గ్రంథాలయాలకు గొంట్లు	0.06
----	--	------

5.	ఎస్.సి.సి. యూనిట్లకు వరో మాడలింగు, పిప్పు మాడలింగు పరికరాల సరఫరా.	0.01
6.	హిందీ ప్రేమీమండలాల గ్రంథాలయాలకు గ్రాంటు.	0.01
7.	యువజన సంక్షేమ కార్య కలాపాలు.	0.01
మొత్తం.		0.74

ప్రభుత్వేతర సాంకేతిక విద్యాసంస్థలకు గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్

1959-60 నుండి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం తణుకులో ప్రారంభించ దల
చిన పాలి టెక్నిక్ కు గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ మంజూరు, చేయడానికి 1959-60
ప్రణాళికలో రూ 3 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ కళాశాల స్థాపన
కయ్యే ఖర్చును భారతప్రభుత్వంవారు, విశ్వవిద్యాలయం వారు, రాజ్యప్రభుత్వం
వారు ఒప్పందం చేసుకున్న నిష్పత్తి ప్రకారం భరిస్తారు.

వైద్యం

కాంపౌండర్లకు శిక్షణ

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు, ఇతర వైద్య సంస్థలకు కావలసిన
కాంపౌండర్ల కోసం, రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో 495 మంది కాంపౌండర్లకు
ఆదనంగా శిక్షణ గరపడానికి తలపెట్ట బడింది, జిల్లా కేంద్ర అనుప్రతుల లోను
బోధన సౌకర్యాలుఉన్న ఇతర అనుప్రతులలోను గల 11 శిక్షణకేంద్రాలలో ఏటా
99 మందికి శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. ఆవిధంగా 1956-57, 58-59 సంవత్స
రాల మధ్య 297 మంది కాంపౌండర్లకు శిక్షణ ఇవ్వబడింది. ఇంకా 99 మంది
కాంపౌండర్లకు శిక్షణ ఇచ్చేటందుకు ఈ సంవత్సరంలో రూ. 0.22 లక్ష మొత్తం
ప్రత్యేకించ బడింది. ఇందులో రూ. 0.02 లక్ష మొత్తం, ఏలూరులోని జిల్లాకేంద్ర

అనుపత్రంలో 9 మంది కాంపౌండర్లకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

అదనపు మంత్రిసానులకు శిక్షణ

90మంది అదనపు మంత్రిసానుల శిక్షణ నిమిత్తం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 1.26 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది అందులో 18మంది రూ. 0.25 లక్ష వ్యయంతో ఈ జిల్లాలోని ఏలూరులో ఉన్న జిల్లా కేంద్ర ఆసుపత్రిలో శిక్షణ పొందుతారు.

జిల్లా కేంద్ర ఆసుపత్రులకు ఆభివృద్ధి పనులు

రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో రూ. 13.00 లక్షల వ్యయంతో అంద్రప్రాంతంలోని జిల్లా ఆసుపత్రులకు అదనంగా భవనాలను పరిశీలించి నిర్మించి మొదలైన వాటిని సమకూర్చడం ద్వారా అనేకమైన ఆభివృద్ధి పనులు చేయబడ్డాయి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో జిల్లా ఆసుపత్రుల ఆభివృద్ధి గాను రూ. 9.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.50 లక్ష మొత్తం ఏలూరులో ఉన్న జిల్లా ఆసుపత్రి ఆభివృద్ధి క్రింద విని యోగింపబడుతుంది.

తాలుకా కేంద్రాలలో ఉన్న ఆసుపత్రులకు ఆభివృద్ధి పనులు

పడకల సంఖ్యను పెంచడం ద్వారాను అదనంగా భవనాలను నిర్మించడం ద్వారాను అంద్ర ప్రాంతంలోని తాలుకా ఆసుపత్రులకు ఆభివృద్ధి పనుల క్రింద రూ. 4.71 లక్షల మొత్తం రెండవ ప్రణాళికలోని మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ఖర్చు పెట్టబడింది. తాలుకా ఆసుపత్రుల ఆభివృద్ధి పనులకోసం ప్రణాళికలో రూ. 1.60 లక్షల మొత్తం ఈ సంవత్సరంలో కేటాయించ బడింది అందులో రూ. 0.14 లక్ష మొత్తం పడకల సంఖ్యను పెంచే ఉద్దేశ్యంతో కొన్ని తాలుకా ఆసుపత్రులలో ఇదివరకే నియమించ బడిన నిర్మించడానికి, తగుకు, కొవ్వూరులలో ఉన్న తాలుకా ఆసుపత్రులను ఆభివృద్ధి చేయడానికి ఈ జిల్లాలో వినియోగించ బడుతుంది.

లోకలు ఘండు అనువక్త్రులను స్వాధీనం చేసుకోవడం

ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో ఈ పథకం కోసం రూ. 3.95 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.36 లక్ష మొత్తం 1957-59లో ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొన్న నిడదవోలు అనుపత్తి నిర్వహణకు, ఈ సంవత్సరంలో చింతలపూడిలోని లోకలు ఘండు సంస్థలను స్వాధీన పరచు కొనడానికి గాను ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

జిల్లా లేబరేటరీలు, ప్రాంతీయ లేబరేటరీలు

1957-59లో స్థాపించ బడిన 2 ప్రాంతీయ లేబరేటరీలను, 2 జిల్లా లేబరేటరీలను నిర్వహించడమే కాకుండా, కొత్తగా రెండు జిల్లా లేబరేటరీలను స్థాపించటానికి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.72 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.10 లక్ష మొత్తం, 1958-59లో ఏలూరులో నెలకొల్పుని దిన జిల్లా లేబరేటరీ నిర్వహణ కోసం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింబ

క్షయ చికిత్సా కేంద్రాలు

రెండవ ప్రణాళిక మొదటి 3 సంవత్సరాలలో ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 10 క్షయ చికిత్సా కేంద్రాలు తెరవ బడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో, ఇదివరకు తెరవబడిన వాటిని నిర్వహించడమే కాకుండా మరి 4 కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికి తలపెట్ట బడింది. అందుకోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 3.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 0.20 లక్ష మొత్తం, 1956-57లో ఏలూరు లోని జిల్లా కేంద్ర అనుపత్తిలో స్థాపించ బడిన క్షయ చికిత్సా కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి కేటాయించ బడింది.

కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాలు

దేశంలోని జనాభా త్వరితంగా పెరిగి పోతున్నందు వల్లను, దేశంలోని సంపద పరిమితం కావడం వల్లను జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టే నమస్కృతు

ప్రాముఖ్యత వర్పడింది. ఇందుకోసం 13 ఆంధ్రలోను, 7 తెలంగాణాలోను మొత్తం 20 కుటుంబనియంత్రణ కేంద్రాలు 1957-58లో నెలకొల్పబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో ఇంతకుముందు నెలకొల్పబడిన కేంద్రాలను నిర్వహించడమే కాకుండా మరొక 15 కేంద్రాలను—ఆంధ్రలో 10, తెలంగాణాలో 5—నెలకొల్పడానికి తలపెట్టబడింది. అందుకోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.66 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఇందులో రూ. 0.02 లక్ష మొత్తం 1957-58లో ఏలూరులో ప్రారంభించ బడిన కేంద్రాన్ని నిర్వహించడానికిగాను ఈ జిల్లాలో వినియోగించ బడుతుంది.

సహాయక నర్సు-మంత్రసానులు

సహాయక నర్సు-మంత్రసానుల శిక్షణకోసం ఇదివరకు ప్రారంభించబడిన అయిదు కేంద్రాలను నిర్వహించడానికి, ఈ సంవత్సరంలో మరి రెండు కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికి గాను ఈ సంవత్సరం ప్రణాళిక లో రూ. 0.78 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రూ. 0.10 లక్ష ఏలూరులోని జిల్లా కేంద్ర ఆసుపత్రిలో ఉన్న శిక్షణ కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి కేటాయించ బడింది.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు

ఈ వథకం క్రింద గ్రామీణ ప్రజలు అవసరాలను తీర్చడానికిగాను జ్ఞాకు ప్రాంతాలలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు స్థాపించ బడతాయి. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో ఈ వథకం క్రింద రూ. 15.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 1.50 లక్షల మొత్తం, ఇంతకుముందు స్థాపించిన కేంద్రాలను కొనసాగించడానికి, 4 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను నెలకొల్పడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

ఇంటర్మీడియట్ శిక్షణ నిమిత్తం జిల్లా కేంద్ర

ఆసుపత్రుల స్థాయిని పెంచడం

క్రొత్త నిబంధనల ప్రకారం ఎం. బి. ఎస్ విద్యార్థులు, గుర్తించ

బడిన కొన్ని వైద్య విద్యా సంస్థలలో ఒకసంవత్సరం పాటు ఇంటర్నీలుగా శిక్షణ పొందాలి. ఈ ఇంటర్నీలకు అదనంగా వసతి కల్పించే ఉద్దేశంతో ఏలూరులో వసతి గృహాలు కట్ట బడతున్నాయి. అవి ఈ సంవత్సరంలో పూర్తి అవుతాయి. విశాఖ పట్నంలోని ఆంగ్లామెడికల్ కాలేజీలోను, కాకినాడలోని జిల్లా కేంద్ర ఆసుపత్రిలోను ఇంటర్నీలకు అదనంగా వసతి గృహాలు కట్టడానికి కూడా 1959-60లో తల పెట్ట బడింది. ఈ పథకానికి కేటాయించ బడిన రూ. 0.50 లక్ష మొత్తం లోను రూ. 0.10 లక్ష మొత్తం ఏలూరు జిల్లా ఆసుపత్రిలో ప్రారంభించిన భవనాల నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేయడానికి వినియోగించ బడుతుంది.

దంద వైద్య కళాశాల

దంత చికిత్సా కేంద్రాల స్థాపన

ఈ సంవత్సరంలో ఈ పథకం క్రింద రూ. 3.06 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది, అందులో రూ. 2.50 లక్షల మొత్తం ఆంధ్రప్రాంతానికి, రూ. 0.56 లక్ష తెలంగాణా ప్రణాళిక క్రింద ప్రత్యేకించబడింది. ఈ మొత్తం, క్రొత్త కేంద్రాలను స్థాపించడంతో పాటు ఇదివరకు ప్రారంభించిన వాటిని కొనసాగించడానికి, హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజీలో 1958-59లో ప్రారంభించిన దంత చికిత్సా విభాగాన్ని కొనసాగించడానికి వినియోగించ బడుతుంది. ఈ మొత్తంలో రూ. 0.20 లక్ష మొత్తం ఏలూరులోని జిల్లా ఆసుపత్రిలో దంత చికిత్సా కేంద్రాన్ని ప్రారంభించేటందుకు కేటాయించ బడింది.

కుష్టురోగ నివారణ

1957-58లోను 1958-59లోను ప్రారంభించిన 4 కుష్టు వ్యాధి నివారణ కేంద్రాలను కొన సాగించటమే కాకుండా క్రొత్తగా మరో రెండు కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికిగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 2.55 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఇందులో కొంత మొత్తం 1958-59లో తణుకులో ప్రారంభించిన కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి కేటాయించ బడింది.

జయవ్యాధికి ప్రత్యేక పడకల ఏర్పాటు

ఇంతకు ముందు ఏర్పరచిన ప్రత్యేక పడకలను నిర్వహించడమే కాకుండా

ఆంధ్రప్రాంతంలో 290 ప్రత్యేక పడకలను నెలకొల్పడానికి ఈ సంవత్సరం తలపెట్ట బడింది. అందుకు రూ 5.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఇందులో రూ 0.90 లక్ష మొత్తం, పలుకులోని జిల్లాఆసుపత్రిలో 70 పడకలు పశ్చాత్తు చేయడానికిగాను ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

సుఖవ్యాధి చికిత్సా కేంద్రాలు

ఇంతకు ముందు స్థాపించిన 5 సుఖవ్యాధి చికిత్సా కేంద్రాలను కొన సాగించ డానికి, ఈ సంవత్సరం మరో 3 కేంద్రాలను నెలకొల్పడానికిగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 1.70 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఇందులో రూ. 0.20 లక్ష మొత్తం, పలుకులోని జిల్లాకేంద్ర ఆసుపత్రిలో సుఖ వ్యాధిచికిత్సా కేంద్రాన్ని ప్రారంభించ డానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

చెవి, ముక్కు, గొంతు చికిత్సా కేంద్రాలు

ఈ సంవత్సరం ఈ పథకానికి కేటాయించ బడిన రూ. 0.30 లక్ష మొత్తం లోను రూ. 0.06 లక్ష మొత్తం, 1958-59లో పలుకులోని జిల్లా కేంద్ర ఆసుపత్రిలో నెలకొల్పిన చెవి, ముక్కు, గొంతు వ్యాధుల చికిత్సా కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి కేటాయించ బడింది.

కంటివ్యాధి చికిత్సా కేంద్రాలు

1958-59లో 2 కంటివ్యాధి చికిత్సా కేంద్రాలు ప్రారంభించ బడినాయి. ఈ సంవత్సరంలో ప్రస్తుతం ఉన్న కేంద్రాలను నిర్వహించడానికి కాకుండా మరి మూడు కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికి తలపెట్టబడింది. అందులో రూ. 0.06 లక్ష మొత్తం 1958-59లో పలుకులో స్థాపించబడిన కంటి వ్యాధి చికిత్సా కేంద్రాన్ని కొన సాగించడానికి వినియోగించ బడుతుంది.

ప్రజారోగ్యం

దాయిలకు శిక్షణ

నాలు మంత్రసానులు పురుళ్ళు పోయడంలో ఉత్తమవద్దకుల నవలంబించి తమవృత్తిని నిర్వహించడానికిగాను శిక్షణ పథకం ఒకటి 1956-57లో ప్రారంభించబడింది. రెండవ ప్రణాళిక మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో 1329మంది ఈ పథకం క్రింద శిక్షణ కోసం చేర్చుకోబడ్డారు. ఈ సంవత్సరంలో ఆపథకం కొనసాగింపబడడమే కాకుండా మరొక 720 మంది అభ్యర్థులు చేర్చుకోబడతారని అందుకోసం రూ. 0.81 లక్ష మొత్తం రాజ్య ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. 60మంది దాయిలకు శిక్షణ నిచ్చేటందుకు ఆ మొత్తంలో 5900 రూపాయలు ఈ జిల్లాలో వినియోగించబడితాయి.

మలేరియా బ్యూరో స్థాపన

మొదటి ప్రణాళిక కాలంలో స్థాపించబడిన 2 మలేరియా నివారణ యూనిట్లు 1956-57 లో కొనసాగింపబడినాయి. 1957-58 లో మరో 2 యూనిట్లు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ యూనిట్లు 1956-59లో కొనసాగింపబడ్డాయి. ఈ వ్యాధిరాకుండా 40 లక్షల మందికి రక్షణ చేకూర్చటానికి ఈ యూనిట్లు ఉపకరించాయి. నేషనల్ మలేరియా నివారణ కార్యక్రమం 1-4 1958నుండి మలేరియానిర్మూలన కార్యక్రమంగా మార్చబడింది. ఆదనంగా స్ప్రేయింగు పరికరాలు, డి.డి.టి.ని సరఫరా చేయడం ద్వారా మలేరియా సోకని ప్రాంతాలతో సహా రాజ్యం అంతటా మందు చల్లడం తీవ్రం చేయబడుతుంది. 17సబ్ యూనిట్లతో పోస్తూతం ఉన్న 4యూనిట్లను కొనసాగించడానికి, 16వైఫో ఎండమిక్ యూనిట్లను తెరవడానికి, ప్రజారోగ్యశాఖ రీజనల్ అసిస్టెంట్ సర్జన్ల కార్యాలయాలు మూడింటిని తెలంగాణానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రాజ్యప్రభుత్వం వాటాక్రింద రూ. 22.99 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రూ. 1.85 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

మైపో ఎండమిక్ యూనిట్టును నెలకొల్పడానికి, ప్రస్తుతం ఉన్న ఒక సబ్ యూనిట్టును కొనసాగించడానికి ఈ మొత్తం వినియోగించబడుతుంది.

ఆరోగ్య ప్రచారం

ప్రజలకు ఆరోగ్య విషయాలను తెలియ చెప్పేటందుకు 1957-58లో పబ్లిక్ హెల్త్ కమిషన్ డైరెక్టరు కార్యాలయంలో ఒక కేంద్ర ఆరోగ్య ప్రచార సంస్థ స్థాపించబడింది. రెండు వ్యాప్తి కొనసాగింది, ఇంతకుముందుకొన్న 11 జిల్లాలను అంటువ్యాధుల నివారణ గురించి ప్రచారం చేయడానికి ఉపకరించే రెండు వ్యాప్తి సంస్థలు ఏర్పాటుచేయబడింది. 1958-59లో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి న్యూఢిల్లీలోని వర్కింగు గ్రూపు సమ్మతించలేదు. అయినప్పటికీ 1959-60లో జిల్లాలో ప్రస్తుతం ఉన్న 11 జిల్లాలను, 4 వ్యాప్తిలను నిర్వహించడానికి ప్రైవేట్ సెక్టరులోని కేంద్ర ఆరోగ్య ప్రచార సంస్థను కొనసాగించడానికి, ఇంకా రిక్రూట్మెంట్లను కొనడానికి మూడు ప్రచార సంస్థలను నెలకొల్పడానికి రూ. 4.15 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. రూ. 4.15 లక్షల కేటాయింపులో రూ. 0.12 లక్ష మొత్తం, ఒక జిల్లాను, ఒక వ్యాప్తిని నిర్వహించడానికిగాను, ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

గ్రామీణ, పట్టణ నీటి సరఫరా

పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకం

స్థానిక సంస్థలకు సంబంధించిన పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగు కాలువల పథకాల కమిషన్ రిపోర్ట్ క్రింద ఈ సంవత్సరం ఋణసహాయంగా భారత ప్రభుత్వం వారినుండి రూ. 102.446 లక్షల మొత్తం అందగలదని ఆశించబడుతున్నది. ఇందులో * 82.446 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వం క్రింద రూ. 20.00 లక్షలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కింద ఇవ్వబడుతుంది. ఇందులో రూ. 41.270 లక్షలు మొత్తం

* ఇందులో రూ. 5.446 లక్షల మొత్తం 1957-58లో ఈ పథకానికి చేసిన కేటాయింపులో ఖర్చుపెట్టబడ కుండ మిగిలినట్టిది.

కార్యారంభము పథకాలకు కేటాయింప బడింది. మిగిలిన కేటాయింపులో రూ. 4.500 లక్షల మొత్తం ఏలూరు మురుగు కాలువ పథకానికి వినియోగించ బడుతుంది.

గృహ వసతి

మురికి పేటల నిర్మూలన. పాకివారికి గృహవసతి

అనారోగ్యకరమైన మురికి పేటలు ఏర్పడకుండా అరికట్టేటందుకు భారత ప్రభుత్వం వారు, మురికి పేటలలో నివసించే వారి కోసం మురికి పేటల నిర్మూలన పథకాన్ని రూపొందించారు. ఏలూరు పట్టణంలో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి ఈ జిల్లాకు రూ. 0.48 లక్ష మొత్తం కేటాయింప బడింది. మొత్తం అంచనా ఖర్చులో భారత ప్రభుత్వం వారు నూటికి 75 వంతులు అడ్వాన్సు ఇస్తారు. అందులో నూటికి 50 వంతులు ఋణం క్రింద, 25 వంతులు సబ్సిడీ క్రింద ఇస్తారు. రాజ్య ప్రభుత్వం మించి గ్రాంటు క్రింద నూటికి 25 వంతులు భరిస్తుంది.

ప్రభుత్వ సహాయంతో పారిశ్రామిక గృహవసతి

భారత ప్రభుత్వం వారు ఋణాలు, సబ్సిడీల రూపంలో ఇచ్చే ఆర్థిక సహాయంతో పారిశ్రామిక కార్మికుల ఇండ్ల నిర్మాణానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించ బడింది. ఈ పథకం క్రింద రెండు రకాల ఇండ్లు నిర్మించ బడుతున్నాయి. ఒకగది ఇల్లు రూ. 3,300 లు, రెండుగదుల ఇండ్లు రూ. 3,850 లు వ్యయంతో నిర్మించ బడుతున్నాయి. ఇందులో భూమి ఖరీదు, అభివృద్ధి ఖర్చులు చేరి వుంటాయి. నీటి సరఫరా, పారిశుధ్యం, విద్యుచ్ఛక్తి ఫిట్టింగులు వంటి వాటికయ్యే ఖర్చులు ఇందులో చేరవు. ఈ పథకం క్రింద జరిగే వనిని కొనసాగించడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 21.88 లక్షల మొత్తం కేటాయింప బడింది. ఈ మొత్తం వందలలో 50 ఇండ్లను, బుగ్గన్నపల్లిలో 110 ఇండ్లను, విశాఖపట్నంలో

150 ఇండ్లను. గుంటూరులో 150 ఇండ్లను, గుంతకల్లులో 100 ఇండ్లను రాజమండ్రిలో 100 ఇండ్లను. ఏలూరులో 100 ఇండ్లను నిర్మించే వనిని ప్రారంభించడానికి వినియోగింప బడుతుంది,

పట్టణాలలో గృహ వసతి

సహకార సంఘాలు.

పట్టణ గృహ నిర్మాణ సహకార సంఘాల సభ్యులకు ఇండ్ల నిర్మించు కోవడానికి దీర్ఘకాలిక ఋణాలివ్వడం ద్వారా పట్టణప్రాంతాలలోని ఇండ్ల కొరతను తీర్చడానికి ఈసథకం ఉద్దేశించ బడింది, ఈసంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రాంతంలో క్రొత్తగా 340 ఇండ్లను నిర్మించు కోవడానికి ఋణాల క్రింద ఇచ్చేటందుకు రూ. 20.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. పై కేటాయింపులో రూ. 0.80 లక్ష మొత్తం 14 ఇండ్లను నిర్మించడానికి ఈ టిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

కార్మికులు—కార్మికసంక్షేమం

ఉద్యోగ సమాచార సేకరణ

ఈ పథకం ఈ క్రింది వాటికోసం ఉద్దేశించ బడింది.

1. ఏ రకం ఉద్యోగులు కొరతగా ఉన్నారో ఎంప్లాయిమెంటు ఆధికారులు కచ్చితంగా నిర్ణయించడం కోసం ఇంకా ఎక్కువ వివరాలను వారికి అందజేయడం.

2. విద్యాభ్యాసం పూర్తిచేసిన వారికి ఉద్యోగావేషణలో ఉన్నవారికి ఉద్యోగాల విషయంలోను, ఉద్యోగ అవకాశాల విషయంలోను సలహానిచ్చేటందుకు సమాచారాన్ని అందజేయడం.

3. ఉద్యోగ సాధక కేంద్ర ప్రాంతంలోగాని, నిర్దిష్ట ఎంప్లాయిమెంటు మార్కెట్టుగా పరిగణించబడే ఇతర ప్రాంతాలలో గాని ఉద్యోగ నియమావళికాలలో వచ్చేమార్పులు గమనించడానికి వర్తకులను రూపొందించడం.

4. ప్రతి పరిశ్రమ, వృత్తులలో ఉండే ఉద్యోగ, నిరుద్యోగాల పోకడలను ముందుగా సూచించడం.

ఈవథకం, 1957-58లో ఐదు పెద్దఉద్యోగ సాధక కేంద్రాలలో అమలు పరచ బడింది. ఆ కేంద్రాలేవంటే మైదరాబాదు, వరంగల్లు, విశాఖపట్టణం, విజయవాడ, కర్నూలు. వీటి కేంద్రయూనిట్లు మైదరాబాదులో ఉన్న నేషనల్ ఎంప్లాయిమెంటు సర్వీసు డైరెక్టరేటులో ఏర్పాటు చేయబడింది. 1958-59లో ఈ వథకం కాకినాడ, గుంటూరు, నిజామాబాదులలోని జిల్లా ఉద్యోగ సాధక కేంద్రాలకు విస్తరింప చేయబడింది. 1959-60లో విశాఖపట్నం, విజయవాడ, కాకినాడ, గుంటూరు, వరంగల్లులలోని ప్రైవేటు రంగాన్ని పరిశీలించడానికి తలపెట్టబడింది. ఇందుకోసం పైన తెలుప బడిన ఎక్స్‌చేంజీలలో అదనపు సిబ్బందిని నియమించడం. డైరెక్టరేటులోని సెంట్రల్ యూనిట్టును ఒక సీనియరు అధికారి అజ్ఞాయిషీక్రింద వుంచడం ద్వారా సెంట్రల్ యూనిట్టును పటిష్టం చేయటం ఒరుగుతుంది. మిగిలిన అన్ని కేంద్రాలలో కూడ సిబ్బందిని పెంచడానికి ఉద్దేశించ బడింది. ఈ కేంద్రాలన్నిటిలోను ఒక్కొక్క గృహస్థాను అదనంగా నియమిస్తారు. ఈ వథకానికి ఆయ్యేఖర్సులో కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు భరించే రు. 0.31 లక్షకు తోడుగా గాజ్య ప్రభుత్వ వాటా క్రింద 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 0.47 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. మొత్తం రు. 0.78 లక్షలోను రు. 0.31కి లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలోని కార్యక్రమం క్రింద వినియోగించ బడుతుంది.

ఉద్యోగుల భీమా వథకం

కార్మికులకు మాత్రమే వైద్య సదుపాయాలను కలగ చేసే ఉద్దేశంతో 1955 లో ఆంధ్ర, తెలంగాణ ప్రాంతాలలో ఈ వథకం అమలు జరుప బడింది.

1957-58 లో భారత ప్రభుత్వం వారి కోరిక మీద, భీమా చేసిన కార్మికుల కుటుంబాలకు కూడా ఈ పథకం పల్లె కలిగే ప్రయోజనాలను కలుగ చేయడానికి ఉద్దేశించ బడింది. కాని యీ పథకాన్ని ఆ సంవత్సరం ఆమలు పరచడానికి వీలులేక పోయింది, ఈ పథకం క్రింద వైద్య సౌకర్యాలు 21-1-1959 తిరిగి పరిశీలించి భీమా చేసిన కార్మికుల కుటుంబాలకు కూడా విస్తరించ చేయబడ్డాయి. పార్ట్ టైం వైద్యశాలలు చాలవరకు పూర్తికాలం పనిచేసే వైద్యశాలలుగా మార్చబడ్డాయి. ఈ పథకంకోసం కేటాయించ బడిన రూ. 1.80 లక్షల లోను రూ. 0.10 లక్ష మొత్తం పూర్తికాలం వైద్యశాలల ఏర్పాటుకు లేక ప్రస్తుతం పార్ట్ టైం వైద్యశాలలుగా ఉంటున్న వాటిని పూర్తికాలం వైద్యశాలలుగా మార్చడానికి ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది. ఇందువల్ల భీమాచేసిన కార్మికులకు కుటుంబాలకు వైద్యసౌకర్యాల్ని విస్తరించ జేయడానికి వీలు కలుగుతుంది.

వెనుక బడిన తరగతులు, షెడ్యూల్డుకులాల

సంక్షేమం

షెడ్యూల్డు కులాల,

షెడ్యూల్డు కులాలకు స్కూలరు పిప్పలు

ఈ పథకం క్రింద హరిజన విద్యార్థులకు ఇతర అర్హమైన కులాల విద్యార్థులకు అన్ని తరగతులలోను స్కూలరు పిప్పలు మంజూరు చేయబడుతున్నాయి. తల్లిదండ్రుల ఆదాయం, ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థుల విషయంలో రూ. 1500, లకు కళాశాల విద్యార్థుల విషయంలో రూ. 1,800 మించకుండా ఉంటే దనుం చెల్లించనవసరం లేకుండా మాఫీ చేయబడుతుంది. 1959-60లో ఇది వరకు మంజూరు చేసిన స్కూలరు పిప్పలను కొనసాగించటమే గాక అదనంగా 1,600 స్కూలరు పిప్పలు మంజూరు చేయటం కోసం రూ. 4.90 లక్షల మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించ బడింది. స్కూలరు పిప్పలు, ఈ జిల్లాలోని అర్హులైన విద్యార్థులకు కూడా ఇవ్వబడతాయి.

మెడ్యూలు కులాల వారికి హాస్టళ్లు

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ప్రభుత్వ సహాయంతో నడపబడే హాస్టళ్లు 438 ఉన్నాయి. విద్యా సంవత్సరానికి విద్యార్థికి రూ. 150/- చొప్పున బోర్డింగు గ్రాంట్లు వెనుకబడిన తరగతుల, హరిజనుల విద్యార్థులకు ఏటా ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో 670 అదనపు బోర్డింగు గ్రాంట్లు మంజూరు చేయడానికి రూ. 1.00 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. బోర్డింగు గ్రాంట్లు ఈ జిల్లాలోని హాస్టళ్ళకు కూడా ఇవ్వబడతాయి.

మెడ్యూలు కులాలవారికి ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు,

ఈ జిల్లాలోని గణపవరం, కొయ్యలగూడెం లో ఉన్న హాస్టళ్ళు 1959-60లో రూ. 0.168 లక్ష వ్యయంతో నిర్వహించ బడతాయి.

పాఠశాలలు, హాస్టళ్ళ భవనాల నిర్మాణం, మరమ్మత్తులు

ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలు, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ఆజ్ఞాపిషి క్రిందగల సబ్సిడీ పొందే హాస్టళ్ళు అద్దెభవనాలలో నెలకొల్ప బడ్డాయి. అందువల్ల హరిజనుల సౌకర్యార్థం నడపబడే సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలకు సబ్సిడీ పొందే హాస్టళ్ళకు ఏకా భవనాలను నిర్మించడానికి తలపెట్టబడింది. 1959-60లో 25 పాఠశాల భవనాల నిర్మాణం కోసం రూ. 1.00 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో 3 భవనాలు రూ. 0.10 లక్ష వ్యయంతో ఈ జిల్లాలో నిర్మించ బడతాయి.

పారిశుధ్య సౌకర్యాలు,

సాధారణంగా అనారోగ్యకరమైన వాతావరణంలో ఉండే హరిజన వాడలను అనారోగ్య కరంగా చేయడానికి కాలిబాట, సాయిఖానాలు, స్నానాలగదులు మంచినీటి బావులు, మొదలైన పారిశుధ్య సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేయడం అవసరం. 1959-60లో ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 217 మంచినీటి బావులు శ్రవణానికి ప్రణాళికలో రూ. 4.34 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో 20 బావులు. రూ. 0.40 లక్ష వ్యయంతో ఈ జిల్లాలో శ్రవణ బడతాయి.

నివేళన లాల నేకరణ

నివేళన స్థలాల నేకరణకు, ఉచితంగా వాటిని హరిజనులకు ఇవ్వడానికి 1959-60లో ఈ పథకం క్రింద రూ. 8,00 లక్షలు కేటాయించ బడ్డాయి. అందులో రూ. 0.75 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

ప్రచారం

అస్పృశ్యతను నిరూపించడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.40 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించ బడింది. ఈ మొత్తం, అస్పృశ్యత వల్ల కలిగే నష్టాన్ని గురించి ప్రచారం చేయడానికి, నాటకాలు, యక్షగానాలలో ఉత్తమమైన వాటికి బహుమతులివ్వడానికి, పత్రికలకు సబ్సిడీలను ఇవ్వడానికి, పోస్టర్లను, కరవత్తాలను ఆచువేయడానికి, హరిజన దినోత్సవాలు జరుపడానికి, వర్ణాంతర బోజనాలను ఏర్పాటు చేయడానికి వినియోగించ బడుతుంది. ఈ జిల్లాలో ఈ పథకాన్ని అమలు పరచడం కోసం రూ. 0.035 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

స్వచ్ఛంద సంస్థలకు సహాయం

హరిజన సేవక సంఘం, భారత సేవక్ నమాజ్, గిల్టెఆఫ్ సర్వీసు, రెడ్ క్రాస్ సొసైటీ, క్లబ్బులు తదితర స్వచ్ఛంద సంస్థలు, అనేకం హరిజనోద్ధానకు కృషి చేస్తున్నాయి. ఈ సంస్థలకు ఈ విషయంలో తగు పోత్సాహం ఇచ్చేటందుకు ఆర్థిక సహాయం చేయబడుతుంది. ఇందుకు రూ. 0.60 లక్ష మొత్తం 1959-60 ప్రణాళికలో కేటాయించ బడింది. ఈ జిల్లాలోని స్వచ్ఛంద సంస్థలు కూడా ఈ సహాయాన్ని పొందటానికి ఆర్హమై ఉంటాయి.

గృహసతి

నివేళన స్థలాన్ని ఇచ్చినా కూడా, స్వంతంగా ఇల్లు కట్టుకోలేనంత బీద స్థితిలో ఉన్నారు హరిజనులు. అందువల్ల ఇల్లు కట్టుకోవడానికి సబ్సిడీలను ఋణాలను కూడా మంజూరు చేయడానికి తలపెట్ట బడింది. లేబరు సామగ్రి

మొదలైనవాటి క్రింది ఇవ్వబడే సహాయం కాకుండా ఇంటికి రూ. 750లు ఇవ్వబడతాయి. అంటే రూ. 250 సబ్సిడీ క్రింద రూ. 500 ఋణం క్రింద ఇవ్వబడుతాయి. ఈ ఋణం మొత్తం ఈ సహాయం పొందేవారినుండి వసూలు చేయబడుతుంది. ఇతరులకు లాలవారు కూడా హరిజనులతో కలిసిమెలిసి ఉండేటట్లు ప్రోత్సహించటానికేగాను, నిర్మించేటందుకు తలపెట్టబడినఇళ్ళలో 10 శాతము వెనుక బడిన తరగతుల వారికి ప్రత్యేకించ బడుతున్నాయి. 1959-60 లో ఈ జిల్లాలో 63 ఇళ్ళను నిర్మించే టంగుకు ప్రణాళికలో రూ. 0.47 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

వెనుక బడిన తరగతులు

వెనుక బడిన తరగతుల విద్యార్థులకు స్కాలరు షిప్పులు

వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు స్కాలరు షిప్పులు ఇవ్వడానికి. రాజ్య ప్రభుత్వం వారు ఏటా సుమారు రూ. 4.00 లక్షల మొత్తం ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనేక పాఠశాలలోను కళాశాలల్లోను శుభవుతున్న వెనుక బడిన తరగతుల విద్యార్థులకు అదనంగా 920 స్కాలరు షిప్పులు మంజూరు చేయడానికి ఈ సంవత్సరంలో రూ. 2.74 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. స్కాలరు షిప్పులు ఈ జిల్లా లోని వెనుక బడిన తరగతుల విద్యార్థులకు కూడా లభ్యమౌతాయి.

వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు బోర్డింగు గ్రాంటులు

ఉన్నత పాఠశాలల్లోను కళాశాలల్లోను శుభవుతున్న వెనుక బడిన తరగతుల విద్యార్థులకు సబ్సిడీ పొందుతున్న హాస్టళ్ళలో బోర్డింగు గ్రాంటు ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఈ గ్రాంటు ఒక్కొక్క బోర్డరుకురూ. 150 చొప్పున ప్రతివిద్యార్థి సంవత్సరం ఇవ్వబడుతున్నాయి. 1959-60లో అదనంగా 445 బోర్డింగు గ్రాంటును ఇచ్చేటందుకు గాను ప్రణాళికలో రూ. 0.67 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. బోర్డింగు గ్రాంటు ఈ జిల్లాలోని వెనుక బడిన తరగతుల విద్యార్థులకు కూడా లభ్యమౌతాయి.

వెనుక బడిన తరగతుల వారి పిల్లలకు మధ్యాహ్నపు భోజనాలు

సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలో వెనుకబడిన తరగతుల పిల్లలు చేరడాన్ని ప్రోత్సహించేటందుకు రెండవ ప్రణాళిక ప్రారంభంనుండి సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలో చదివే పిల్లలకు మధ్యాహ్నపు భోజనాలు నిర్మాణం చేయబడుతున్నాయి. ఈ విధంగా చేయడం వల్ల ఆస్పత్రవృత్తా నిర్మూలనానికి కూడా తోడ్పడం జరుగుతుంది. 1959-60లో ఈ పథకం కోసం రూ. 0.50 లక్ష మొత్తం ఖర్చు వెట్టడానికి ప్రతిపాదించ బడింది. ఈ జిల్లాలోని వెనుక బడిన తరగతుల పిల్లలకు కూడా దీనివల్ల లాభం చేకూరుతుంది.

విముక్త జాతులు

విముక్త జాతుల వారి పిల్లలు పాఠశాలలకు పోయి చదువు కోరు, కారణం, వాళ్ల తల్లిదండ్రులు వాళ్లను పాఠశాలకు పంపి చదివించ లేకపోవడం, అందువల్ల పిల్లలకు, పుస్తకాలు పలకలు మొదలైనవి ఇవ్వడానికి పాలవెట్ట బడింది. 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.09 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ మొత్తంలో చిత్తూరు జిల్లాలోని విముక్త జాతుల వారి కాలనీలలోని 2 పాఠశాలను, 2 రేడియో సెట్లను నిర్వహించడమే కాకుండా, పుస్తకాలు, పలకలు మొదలైనవి ఇవ్వడం, స్కాలరు పిల్లలను మంబూరు చేయడం జరుగుతుంది. ఈ జిల్లాలోని విముక్త జాతుల పిల్లలకు కూడా ఈ పథకం వల్ల లాభం చేకూరుతుంది.

గృహ వసతి.

ఈ పథకం క్రింద, విముక్త జాతులవారు వారిని త గుడిసెలను వేసుకోవడానికిగాను సుమారు రూ 100ల వరకు ఖరీదుచేసే భవనాల సామాగ్రిని సరఫరా చేయడానికి, ప్రస్తుతం పున్నవారి ఇళ్లను మరమ్మత్తు చేసుకోవటానికై పున్నట్లయితే కుటుంబానికి రూ.80లు నగదు ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించ బడింది. 40 క్రొత్త ఇండ్ల నిర్మాణానికి, 40 పాత ఇండ్ల మరమ్మత్తుకు ఈ సంవత్సరం రూ. 0.052 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది.

వ్యవసాయ సహాయం.

ఈ పథకం క్రింద, విముక్త జాతుల వారికి అర్థికంగా పునరావాసాన్ని కల్పించి వ్యవసాయం చేసుకునేటట్లు చేయడానికి దుక్కి-పెద్దులు సరఫరా చేయడానికి, సంపునెట్లు స్థాపించడానికి సాత బావుల మరమ్మత్తులు మొదలైనవి చేయడానికి ఖరచుపెట్టబడింది. 1959-60 లో ఈజిల్లాలో ఒక జత ఎద్దుల్ని సరఫరా చేయడానికి రూ. 300 లు ప్రత్యేకించ బడినాయి.

కుటీర పరిశ్రమలు.

ఈ పథకం క్రింద విముక్త జాతులవారు, తమవృత్తులను కొనసాగించు కొనేటందుకు పనిముట్లు పరికరాలు, ముడి పదార్థాలు, సరఫరా చేయబడతాయి, ప్రతివ్యక్తికి పనిముట్లు, పరికరాలు, ముడిపదార్థాల రూపంలో రూ. 50/- అవరకు సహాయం ఈయబడుతుంది. దీనికోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 0.15 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించ బడింది. అందులో ఈజిల్లాకు రూ. 750 లు కేటాయింపబడినాయి. ఈ పథకం క్రింద 15 మందికి లాభం చేకూరుతుంది.

వైద్య సహాయం.

వైద్య సహాయం కోసం, తదితర ఖర్చుల కోసం విముక్త జాతులకు చెందిన అర్హులైన 50 మంది రోగులకు రూ. 40/- చొప్పున డిస్ క్రెషనరీ గ్రాంటులను ఈ పథకం క్రింద ఇవ్వడానికి తలపెట్ట బడింది. దీనికోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.02 లక్ష మొత్తం కేటాయింప బడింది. అందులో రూ. 80/- లు ఇద్దరు విముక్త జాతులవారికి డిస్ క్రెషనరీ గ్రాంటులను ఇవ్వడానికి ఈజిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడినాయి.

షెడ్యూల్లు తెగల

సంక్షేమం

పాఠశాలల్లో చదివే పిల్లలకు పలకలు, పుస్తకాలు సరఫరా

షెడ్యూల్లు తెగలవారు తమ పిల్లల్ని చదివించుకోవడానికి ఉత్సాహాన్ని కలిగించే ఉద్దేశంతో ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో చదివే పిల్లలకు పుస్తకాలు, పలకలు, బట్టలు ఇవ్వడానికి ఒక పథకం ఏర్పాటు చేయబడింది. గూ. 0. 24 కి 4 లక్ష వ్యయముతో 1959-60 లో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి పలకపెట్టబడింది. ఈ పథకం క్రింద 4057 మంది పిల్లలకు లాభం చేకూరుతుందని ఆశించబడుతున్నది.

ఎజెన్సీ ప్రాంతాల్లోని పాఠశాలలు,

హాస్టళ్లకు పక్కా భవనాల నిర్మాణం

ఎజెన్సీ ప్రాంతాల్లో పాఠశాలలకు శాశ్వత భవనాలు లేకపోవడంవల్ల ఈజిల్లాలోని ఎజెన్సీ ప్రాంతాల్లో 1959-60 లో 5 పక్కా భవనాలను నిర్మించడానికి పలకపెట్ట బడింది ఇందుకోసం ఈసంవత్సరపు ప్రణాళికలో గూ. 0. 45 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

వ్యవసాయం

వైలెట్ ప్రదర్శన షేత్రాలు

వైలెట్ ప్రదర్శన షేత్రం ఒకటి 1957-58లో ఈజిల్లాలోని బుట్టాయగుడెంలో ప్రారంభించ బడింది ఇది ఆధునిక వ్యవసాయ పదతుల్ని గురించి షెడ్యూల్లు తెగలవారికి ఉపయోగపడుతుంది. ఈ షేత్రం రూ. 0.107 లక్ష వ్యయంతో 1959-60 లో కొనసాగించ బడుతుంది. మేలురకం విత్తనాలు, ఆరటి పండ్ల మొక్కలు మొదలైనవి, కొండ ప్రజలకు పంపిణీ చేసే నిమిత్తం ఉత్పత్తి చేయబడుతాయి.

ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో

ప్రదర్శన యూనిట్లు

మెహబూబ్ నగల్ ప్రజలకు ఆదునిక వ్యవసాయరీతులను గురించి తెలియ చేసేటందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఏజెన్సీ జిల్లాలలో 1958-59 మండి పక్షి ప్రదర్శన యూనిట్లను పారంభించడానికి తలపెట్టబడింది. ఆదేశ ప్రకారం 1958-59 లో పిశాఖ పట్నం జిల్లా చింతపల్లిలో ఒక ప్రదర్శన యూనిట్టు తెరవ బడింది. 1959-60 ప్రణాళికలో ఇంకా ముందు ప్రారంభించిన యూనిట్టును కొనసాగించడ మే కాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 7 ప్రదర్శన యూనిట్లను పారంభించడానికి గాను రూ. 1.55 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.197 లక్ష బుట్టాయ గూడెంలో ప్రదర్శన యూనిట్టును ప్రారంభించడానికి ఈజిల్లాకు కేటాయించ నడింది

పశువుల పంపకం

పచ్చిక సమృద్ధిగా దొరికే ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో మేలు రకం పశుగణాన్ని పంపకం చేయటానికి సంబంధించిన పథకం మొదటి ప్రణాళికా కాలంలో అమలులో ఉండినది. ఈ ప్రాంతాల్లోని పశుగణాభి వృద్ధిని నిలబెట్టడం కోసం ఒక బోతును ఒక అవును 6 గొర్రెలను, 50 కోళ్ళను ఈ జిల్లాలో పంచి పెట్టడానికి తలపెట్ట బడింది. అందు కోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 6,03,94 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

గ్రామీణ రోడ్లు

ఏజెన్సీ గ్రామల్లో రోడ్లు

ఈ జిల్లాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో చిన్న గ్రామీణ రోడ్లను చేయడానికి, చిన్న చిన్న మరమ్మత్తులను చేయడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.05 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

భూస్థిరీకరణ

పోడువ్యవసాయం మాన్పించి ఆదివాసులు శాశ్వతం సాగుచేసుకొనేటట్లు చేసే ఉద్దేశంతో గుడిసెలను నిర్మించి, భూములు బాగుచేయించి వాటిని ఈ దిగువ తెల్పిన కాలనీలలో ఆదివాసి కుటుంబాలకు కేటాయించడానికి ఉద్దేశించబడింది, ప్రతికాలనీకి 1959-60లో కేటాయించబడిన మొత్తం ఈ దిగువ తెలుపబడినది.

వరుస సంఖ్య	కాలనీ పేరు	రూ. లక్షలలో కేటాయించు
1	మార్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా భూస్థిరీకరణ పథకం	0, 20 (మార్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో)

ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లో

మత్స్య పరిశ్రమాభివృద్ధి

శాస్త్రీయ పద్ధతులమీద మత్స్య పరిశ్రమను కొనసాగించడంలో ఆదివాసులకు ఉత్సాహాన్నిచ్చి వారికి శిక్షణ గరిపే నిమిత్తం, చిరుచే పల్లి పంపిణీ చేయడానికి మత్స్య పరిశ్రమను ఆభివృద్ధి పరచడానికి 1959-60లో రూ. 0.016 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లో

రేడియో నెట్ల స్థాపన

ఏజన్సీ గ్రామాల్లో రేడియో నెట్ల స్థాపనకు, ఇదివరకు స్థాపించిన 12 రేడియో నెట్లను నిర్వహించడానికిగాను ఈజిల్లాకు 1959-60లో రూ. 0.0333 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

సహకారం

కోటరామచంద్రపురం సహకార

క్రయ విక్రయ సంఘం అభివృద్ధి

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా పోలవరం తాలుకాలోని పజనీ ప్రాంతాలలోని ఆదిమవాసుల సహకారసంఘం 1955లో కోటరామచంద్రపురంలో ఒక సహకార క్రయవిక్రయ సంఘం నెలకొల్పి బడింది గిడ్డంగులు మెదలైన వాటిని నిర్మించేటందుకు 1954-55 ప్రణాళికలో రూ. 0.15 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది. గృహకృత్యాలకు అవసరమయ్యే సమాదూరం 50,000 విలువ చేసే వస్తువులు ఆదిమవాసులనుండి కొనబడతాయి. రూ. 11.250 పరకు ఋణాలను ఇప్పడం కూడా జరుగుతుంది.

స్త్రి సంక్షేమం

పజనీలో స్త్రీ సంక్షేమ విభాగాలు

ఆరోగ్య కరమైన జీవనాన్ని, పరిశుభ్రమైన అలవాట్లను ఆదిమవాసుల స్త్రీలు ఆలవరచుకొనేటట్లు చేయడానికి, గృహ నిర్వహణ విషయాలను, పీరిక సమయాలను సద్వినియోగం చేసుకోవడానికి సంబంధించిన విషయాలను బోధించడానికై మొదటి ప్రణాళిక కాలంలో అరు స్త్రీ సంక్షేమ కేంద్రాలు నెలకొల్పి బడ్డాయి. రెండవ ప్రణాళిక కాలంలో మరి మూడు కేంద్రాలు 1956-57లో ప్రారంభించబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో మరి మూడు కేంద్రాలను ప్రారంభించబడానికి ఉద్దేశించబడింది. అందుకు ప్రణాళికలో రూ. 0.56 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.166 లక్ష మొత్తం, ఒక కొత్తశాఖను ప్రారంభించడానికి, ఇది పరకే ప్రారంభించిన శాఖను కొనసాగించడానికి ఈ లాకు కేటాయించబడింది.

ఫీల్డు సిబ్బందికి

పునశ్చరణ తరగతులు

ఈ పథకం క్రింద శ్రీనంజేమశాఖ ఫీల్డు సిబ్బంది కోసం సజీన్స్ ప్రాంతాల్లో పునశ్చరణ తరగతులు నిర్వహింపబడుతాయి. పీటెన్స్ ప్రభుత్వం వారు చేపట్టిన వివిధ పథకాలు, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు విషయంలో విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించుకోడానికి ఫీల్డు సిబ్బందికి వీలు కలుగుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో రోగులు అభ్యర్థులకు శిక్షణ నిచ్చేందుకు ఈజిల్లాకు రూ. 0.005 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

రోగులకు, అవిటి వారికి సాంఘిక సహాయం

శారీరకంగా ఎటువంటి కష్టం చేయచేత కానటువంటి అధిమహాసి శ్రీ రోగులకు సహాయం చేయడానికి అవిటి వారిని పునరావాస నికర్యం వలన చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ సంవత్సరంలో ఇందుకోసం రూ. 0.025 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పథకం క్రింద 12 మంది శ్రీలంక లాభం చేకూరుతుంది.

సీన్స్

జీలుగు మిల్లి ప్రభుత్వ వైద్యశాలకు

అభివృద్ధి పనులు

జీలుగు మిల్లి వైద్యశాలకు అభివృద్ధి పనులకు కొనసాగించడానికి, 1956-57లో ప్రారంభించిన సిబ్బంది గృహాలను నిర్మాణాన్ని కొనసాగించడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.046 లక్ష మొత్తం ప్రణాళికించబడింది.

పోలవరంలో సంచార వైద్య దళం

పోలవరంలో ఉన్న సంచార వైద్యదళం రూ. 0.08 లక్ష ఖర్చుతో ఈ సంవత్సరం కూడా కొనసాగింపబడుతుంది.

పోలవరం ప్రభుత్వ అనుష్ఠానికి

అభివృద్ధి పనులు

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో ముఖ్యమైన అయిన పోలవరంలోని తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లను అనువృత్తి అభివృద్ధిపనులను జరిపించడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.05 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

ప్రజారోగ్యం

ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో

మలేరియా నివారణ కార్యక్రమం

ఆంధ్రప్రాంతంలో ఏజెన్సీ భూములలో మలేరియా ముఖ్యమైన వ్యాధి. మొదటి ప్రణాళికా కాలంలో మలేరియా నివారణ కార్యక్రమాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. రెండవ ప్రణాళికాకాలంలో కూడా అవికొనసాగించబడుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరంలో రూ. 5.00 లక్షల మొత్తం ఈ కార్యక్రమాన్ని ఆంధ్రప్రాంతంలోని ఏజెన్సీలో ఇతర భాగాలకు కూడా విస్తరించేయడానికి కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.62 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో

మాతా, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు

శిశు మరణాలను అరికట్టేటందుకు 1957-58లో 3 మాతా శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరంలో మరొక కేంద్రాన్ని ప్రారంభించడానికి తలపెట్టబడింది. పాత కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి కొత్త కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికి 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 0.73 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రూ. 0.04 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో

మంచి నీటిబావులు

ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో మంచి నీటి సౌకర్యాలు కొంతగా ఉన్నందున ఆదివాసులు వాగుల నీటిని, నిలవ ఉన్న నీటిని త్రాగుతు ఉంటారు. ఇది ఆరోగ్యానికి భంగకరం. వీరికి మంచి నీటిని సరఫరా చేసే నిమిత్తం రూ 0.19 లక్ష మొత్తం ఖర్చుతో ఈ జిల్లాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో బావులను త్రవ్వడానికి ఉద్దేశించ బడింది.

స్వచ్ఛంద సంస్థలకు సహాయం

ఆంధ్రప్రాంతంలోని ఏజెన్సీ భూములలో సంక్షేమ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగిస్తున్న స్వచ్ఛంద సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయాన్ని కలుగ జేసేటందుకు 1959-60లో రూ 0.90 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ జిల్లాలోని స్వచ్ఛంద సంస్థలకు కూడా ఈ పథకం క్రింద లాభం చేకూరుతుంది.

శ్రీ సంక్షేమం

వృత్తివిద్యా శిక్షణ కేంద్రాలు

తక్కువ శాబ్దీకత వర్గపుకుటుంబాలకు చెందిన చదువుకున్న బాలికలకు ఉద్యోగాలను చూపించే నిమిత్తం ప్రైవేట్ టెటింగు పార్టు పేండు, బుక్ కీపింగు, అకౌంట్స్ సెక్రెటేరియల్ కోర్సులు వంటి పాఠశాల కేంద్రాల కోర్సులు ఈ జిల్లాలోని ఏలూరులో వున్న శిక్షణ కేంద్రంలో నిర్వహించ బడుతున్నాయి, ఈ శిక్షణ కేంద్రం 1958-59లో ప్రారంభించ బడింది. 1959-60లో ఈ కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి 30 మంది లేదా అంతకుమించి ఎక్కువగా వచ్చినట్లయితే ఎక్కువ మందికి శిక్షణ ఇవ్వడానికి రూ 0.156 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

ఇప్పటి శ్రీ సంక్షేమ విభాగాల అభివృద్ధి

శ్రీ సంక్షేమ శాఖ కార్యకర్తలను తీవ్రతరం చేసి వాటిని ఇంకా ఉప

యోగకరంగా ఉండేట్లు చేసే ఉద్దేశంతో దృశ్యశ్రవణ పరికరాలు, సౌండు ప్రొజెక్టరు, ఎడ్యుకేషనల్ చార్టులు, కెమెరాలు రేడియోలు, పైకిళ్ళు కుట్టు మిషన్లువంటి పరికరాలు, ముఖ్యమైన వస్తువులను 1959-60లో రూ. 0.10 లక్షవ్యయంతో ఆంధ్రలో ప్రస్తుతంవున్న 12 విభాగాలకు సరఫరా చేయడానికి తలపెట్ట బడింది. ఆ మొత్తంలో రూ. 9081.లు ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడినాయి

సాంఘిక సంక్షేమం

సాంఘిక సంక్షేమ విస్తరణ ప్యాజెక్టులు

ప్రస్తుతము ఉన్న కిసంక్షేమ ప్రాజెక్టులను నిర్వహించడానికి, ఈ జిల్లాలోని మొదటిదశ క్లాసులలో కో ఆర్డినేటర్ పద్ధతిని మరొక ప్రాజెక్టు ప్రారంభించడానికి రాజ్య ప్రభుత్వ వాటాక్రింద ప్రణాళికలో ఈ సంవత్సరం రూ. 0.5131 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ ప్రారంభించబోయే ప్యాజెక్టుకు ఆయ్యే ఖర్చును క్లాకులు, కేంద్ర, సాంఘిక సంక్షేమబోర్డు రాజ్య ప్ర త్వం 5:12:6 నిష్పత్తిలో భరిస్తాయి. ప్రజలనుంచి సేకరించే మూచింగు విరాళాలు కూడా ఇందుకు ఇవ్వ బడతాయి.

సాంఘిక, వైతిక పునరుద్ధరణ, సంరక్షణ కార్యక్రమాలు

వైతిక పునరుద్ధరణ కేంద్రాలనుండి విడుదల చేయబడిన స్త్రీలకోసం ఒక ప్రభుత్వ సదనాన్ని, 14 జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాలను, (కిపురుషులకు 11 స్త్రీలకు) ప్రారం బించడానికి ఆయ్యే ఖర్చులో రాజ్య ప్రభుత్వ వాటాక్రింద 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 682 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. రాజ్యంలో ఇంతకుముందు ప్రారం తంచిన ప్రభుత్వ సదనాలు, జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాలు కూడా కొనసాగించ బడతాయి. వైకేటాయింపు మొత్తులో రూ. 0.1531 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలోని స్త్రీల జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రం కొనసాగించడానికి కేటాయించ బడింది.

భిక్షుక గృహాలు

1959-60 సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో 60 మంది విచ్చగాండ్రకు వసతి

ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో

మంచి నీటిబావులు

ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో మంచి నీటి సౌకర్యాలు కొరతగా ఉన్నందున అదివాసులు వాగుల నీటిని, నిలవ ఉన్న నీటిని త్రాగుతు ఉంటారు. ఇది ఆరోగ్యానికి భంగకరం. వీరికి మంచి నీటిని సరఫరా చేసే నిమిత్తం రూ 0.19 లక్ష మొత్తం ఖర్చుతో ఈ జిల్లాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో 5 బావులను త్రవ్వడానికి ఉద్దేశించ బడింది.

స్వచ్ఛంద సంస్థలకు సహాయం

ఆంధ్రప్రాంతంలోని ఏజెన్సీ భూములలో సంక్షేమ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగిస్తున్న స్వచ్ఛంద సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయాన్ని కలుగ జేసేటందుకు 1959-60లో రూ 0.90 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ జిల్లాలోని స్వచ్ఛంద సంస్థలకు కూడా ఈ పథకం క్రింద లాభం చేకూరుతుంది.

శ్రీ సంక్షేమం

వృత్తివిద్యా శిక్షణ కేంద్రాలు

తక్కువ కాబడి ఉన్న వర్తమానములకు చెందిన చదువుకున్న శాలికలకు ఉద్యోగాలను చూపించే నిమిత్తం టైప్ రైటింగు పాఠ్యపేండు, బుక్ కీపింగు, అకౌంటెన్సీ సెక్రెటేరియల్ కోర్సులు వంటి సాంకేతిక కోర్సులు ఈ జిల్లాలోని ఏలూరులో వున్న శిక్షణ కేంద్రంలో నిర్వహించ బడుతున్నాయి, ఈ శిక్షణ కేంద్రం 1958-59లో ప్రారంభించ బడింది. 1959-60లో ఈ కేంద్రాన్ని కొనసాగించడానికి 30 మంది లేదా అంతకు మించి ఎక్కువగా వచ్చినట్లయితే ఎక్కువ మందికి శిక్షణ ఇవ్వడానికి రూ 0.156 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

ఇప్పటి శ్రీ సంక్షేమ విభాగాల అభివృద్ధి

శ్రీ సంక్షేమ శాఖ కార్యకర్తలను తీవ్రతరం చేసి వాటిని ఇంకా ఉప

యోగకరంగా ఉండేట్లు చేసే ఉద్దేశంతో దృశ్యశ్రవణ పరికరాలు, సౌండు ప్రాజెక్టరు, ఎడ్యుకేషనల్ చార్టులు, కెమారాలు రేడియోలు. నైకిళ్ళు కుట్టు మిషన్లువంటి పరికరాలు, ముఖ్యమైన వస్తువులను 1959-60లో రూ. 0.10 లక్షవ్యయంతో ఆంధ్రలో ప్రస్తుతంపున్న 12 విభాగాలకు సరఫరా చేయడానికి తలపెట్ట బడింది. ఆ మొత్తంలో రూ. 9000,లు ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడినాయి

సాంఘిక సంక్షేమం

సాంఘిక సంక్షేమ విస్తరణ ప్రాజెక్టులు

ప్రస్తుతము ఉన్న సెంట్రేలు ప్రాజెక్టులను నిర్వహించడానికి, ఈ జిల్లాలోని మొదటిదశ క్లాసులలో కో ఆర్డినేటర్ పద్ధతిని మరొక ప్రాజెక్టు ప్రారంభించడానికి రాజ్య ప్రభుత్వ వాటాక్రింద ప్రణాళికలో ఈ సంవత్సరం రూ. 0.51కి లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ ప్రారంభించబోయే ప్రాజెక్టుకు ఆయ్యే ఖర్చును క్లాసులు, కేంద్ర, సాంఘిక సంక్షేమశ్రద్ధా రాజ్య ప్ర త్వం 5:12:6 నిష్పత్తిలో భరిస్తాయి. ప్రజలనుంచి సేకరించే మూచింగు విరాళాలు కూడా ఇందుకు ఇవ్వ బడతాయి.

సాంఘిక, నైతిక పునరుద్ధరణ, సంరక్షణ కార్యక్రమాలు

నైతిక పునరుద్ధరణ కేంద్రాలనుండి విడుదల చేయబడిన స్త్రీలకోసం ఒక ప్రభుత్వ సదనాన్ని, 14 జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాలను, (కైపుడుమలకు 11 స్త్రీలకు) ప్రారం బించడానికి ఆయ్యే ఖర్చులో రాజ్య ప్రభుత్వ వాటాక్రింద 1959-60 ప్రణాళికలో రూ. 6.82 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. రాజ్యంలో ఇంతకుముందు ప్రారంభించిన ప్రభుత్వ సదనాలు, జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాలు కూడా కొనసాగించ బడతాయి. పైకేటాయించు మొత్తంలో రూ. 0.15కి లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలోని స్త్రీల జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రం కొనసాగించడానికి కేటాయించ బడింది.

భిక్షుక గృహాలు

1959-60 సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో 60 మంది బిచ్చగాండ్రకు వసతి

పుండే భిక్షుక గృహాన్ని స్థాపించడానికి ఉద్దేశించ బడింది, ఇందులో ప్రాథమిక విద్య గతపబడుతుంది. చెప్పలుకుట్టడం, వడ్రంగపుపని, నేతనేయడం కుట్టు పనిచేయడంవంటి హస్తకళలకు సంబంధించిన పనులలో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది, ఇందులో భోజన సదుపాయం, వైద్యసౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి. దీనికిఖర్చు గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ పథకంక్రింద రూ. 0.30లక్ష మొత్తం అవుతుందని అంచనా వేయబడింది.

మునిసిపలు రోడ్లు అభివృద్ధి పనులు

మునిసిపాలిటీల, రెండు పట్టణ పంచాయతీల ఆదాయమార్గాలను అభివృద్ధి పరచే ఉద్దేశంతోను ప్రజలకు మరికొన్ని సౌకర్యాలను కలగజేసే ఉద్దేశం తోను రెండవ ప్రణాళికలో రూ. 47.54 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. దీర్ఘకాలిక ఋణాల రూపంలో ఆర్థిక సహాయం కలుగజేయడానికి ఈ మొత్తం వినియోగించ బడుతుంది. అందులో రూ. 21.42 లక్షలు మొదటిమూడు సంవత్సరాలలో ఖర్చుచేయబడ్డాయి, ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రూ. 11.59 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. అందులో రూ. 9.15 లక్షలమొత్తం 1959-60లో ఖాను ప్లానింగు డైరెక్టరు కార్యాలయంలో నియమించ బడిన ఆదనపు సిబ్బందిని కొనసాగించడానికి వినియోగించ బడుతుంది. మిగిలిన రూ. 11.44 లక్షల లోను రూ. 1.55 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది. ఋణం మొత్తం స్థానిక సంస్థపేరు, పనివివరం ఈ దిగువ తెలుప బడ్డాయి.

స్థానిక సంస్థ పేరు	వనివివరం	ఋణం మొత్తం (రూ. లక్షలలో)
పాతికొల్లు మునిసిపాలిటీ	కలుపురోడ్లతో సహా బండ్లు, బస్సులు నిలవడానికి స్టాండులు	0.40
భీమవరం ..	మాతా, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు	0.25
.. ..	బస్సు స్టాండుకు అభివృద్ధి పనులు	0.10
.. ..	మార్కెట్లలో కొట్ల నిర్మాణం	0.40
నరసాపురం ..	రోడ్లమీద దుమ్ము లేవకుండా చేయడం	0.40
	మొత్తం	1.55

రేడియో ప్రసారం.

కమ్యూనిటీ రేడియో సెట్ల స్థాపన, నిర్వహణ,

రెండవ ప్రణాళికలో కాలంలో స్థాపించ దలచిన 415 కమ్యూనిటీ రేడియో సెట్లలోను, 258 సెట్లు 1956-59 లో ఈజిల్లాలో స్థాపించబడినాయి. ఈ సంవత్సరంలో, 1-4 - 1959కి పూర్వం స్థాపించ బడిన సెట్లు అన్నిటిని నిర్వహించడమే కాకుండా ఈజిల్లాలో 82 సెట్లను స్థాపించి నిర్వహించ

దానికి తలపెట్టబడింది. ఇందుకు ఈసంవత్సరపు ప్రచాళికలో రూ. 0,313 లక్ష మొత్తం కేటాయింశ బడింది.

ప్రచారం

అభివృద్ధి కార్యకలాపాలనుగురించి అనేక సాధనాలద్వారా ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్రచార కార్యక్రమం 1956-57 లో ప్రారంభించ బడింది. ప్రజలలో ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించడానికి, రెండవ ప్రచాళిక విజయవంతంగా అమలు పరచడకోసం వారి సంపూర్ణ సహకారాన్ని ఆభ్యర్థించడానికి ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశించ బడింది. ఈ కార్య క్రమాన్ని కొనసాగించడానికి ఈసంవత్సరపు ప్రచాళికలో రూ. 6,80 లక్షల మొత్తం కేటాయింశ బడింది. ఇందులో రూ. 44, 877 లు ఈజిల్స్‌లో ఈ క్రింది వాటికోసం వినియోగించ బడతాయి.

రూపాయలు

1 పి. ఎ. ల. జీతబతులు ఇతర సిబ్బంది జీగి బతులు	5,987
2 ప్రచారవ్యవస్థకు వెటోలు ఖర్చులు నిర్వహణ ఖర్చులు	1,200
3 జిల్లాస్థాయిలో ఎర్నాటు చేయ బడే పరిధర్శనలో పాల్గొనడం.	250
4 సంగీతకచేర్లీలు, నాటకోత్సవాలు నిర్వహించడం	500
5 జిల్లా, తాలూకా స్థాయిలలో ప్రచారసప్తాహాలను జరపడం.	400
6 ఈ జిల్లాలో ప్రచారం చేస్తన్న బుక్‌లెక్షణకాల నిర్వహణ.	2,280
7 ప్రస్తుతంఉన్న పబ్లిక్ గ్రంథాలయాలలో పైలెటు పద్ధతిని సమాచార కేంద్రాలను నిర్వహించడం.	960
8 మొత్తం వ్యానులకు కేటాయింపు.	32,800

మొత్తం 44,877

అర్థ గణాంక శాఖ

జిల్లా స్థాయిలో రాజ్య ప్రభుత్వానికి చెందిన గణాంక కార్యకలాపాలను సమర్థవంత పతచి, సేకరించే వివరాల స్థాయిని అభివృద్ధి పరచడానికి 1959-60 లో ఒక జిల్లా గణాంక సంస్థ ఈ జిల్లాలో నెలకొల్ప బడుతుంది. ఒక జిల్లా గణాంకాధికారి (గెజిటెడ్), ఒక ఎకనమిక్ ఇన్ వెస్టిగేటరు, ఒక అప్పరు డివిజను గుమాస్తా, ఇద్దరు జవాన్లు ఇందులోని యమించ బడతారు. ఇందుకు 1959-60 ప్రణాళికలో డా. 0.10 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది.

తంత్రి తపాలా సౌకర్యాలు

1959-60లో 2 తంత్రి (సంయుక్త) కార్యాలయాలును దొడ్డిపల్లి కొయ్యల గూడెంలో ప్రారంభించడమే కాక, 71 తపాలా ఆఫీసులను ప్రారంభించడానికి కూడా తలపెట్ట బడింది. భీమడోయిలో ఒక పోస్టాఫీసు ఎక్స్ ప్రెస్ టీని, హోలవరం, వేనేక్వర పురం, చింతలపూడి, రేలంగి, ఉండిలలో 4 పబ్లిక్ కాల్ ఆఫీసులను కూడా ప్రారంభించడానికి తలపెట్ట బడింది.

రైలుమార్గాలు

1959-60లో పె్దును గోదావరి జిల్లాలో అనుబంధపబడే రైలుమార్గాల కార్యక్రమం ఈ దిగువ తెలుప బడింది.

వరుస	అంచనా కేయిడెడ్ ఖర్చు
సంఖ్య	వేరూ సాయలో

1. విజయవాడ-వాల్తేరు సెక్షను, లైను కెపాసిటీ పనులు
  - (i) నవాబు పాలెం-లూప్ లైనును 70 బండ్లునిలవ
డానికి వీలుగా పొడిగించటం 172
  - (ii) బాదం పూడి— ,,
  - (iii) చాగల్లు— ,,
2. నిడదవోలు, నర్సాపురంల మధ్య 377/18-19
నుండి 392/20వరకు 14 మైళ్లు ప్రస్తుతం వున్న
75 పౌండ్ల ఆర్.కా.త్ర ఉడన్ స్టీవర్లతో మొత్తం
లైలుబాటను పునర్నిర్మించటం. 2051
3. ఈ కాన్వలైను-విజయవాడ మచిలీపట్నం సెక్షను
గుడివాడ భీమవం-విజయవాడ-మచిలీపట్నం-
మీటరుగేజీ నుండి బ్రాడ్ గేజీకి మార్పుడం-2వ దశ
విజయవాడ-మచిలీపట్నం సెక్షన్ ప్రస్తుతం వున్న
బాడవు 49.25 మైళ్ళను మార్పుడం (మార్పు చేయ
బడే బాడవు 54.25 మైళ్ళు). 29500

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, జిల్లా ప్రణాళికా అభివృద్ధి

సంఘంసభ్యుల జాబితా

1. కలెక్టరు అధ్యక్షుడు,
2. శ్రీ వీర మూచినేని వెంకటనారాయణ ఉపాధ్యక్షుడు.
3. జిల్లా ప్లానింగు ఆఫీసరు పదవీరీత్యా రార్తదర్శి

అధికార సభ్యులు

1. ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, గోదావరి పశ్చిమ డివిజను, నిడదవోలు,

2. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, గోదావరి స్పెషల్ డివిజను, ఏలూరు.
3. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, కృష్ణా తూర్పు డివిజను, విజయవాడ.
4. జిల్లా వ్యవసాయశాఖాధికారి, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు.
5. అదనపు జిల్లా వ్యవసాయ శాఖాధికారి, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
6. వ్యవసాయశాఖ డిప్యూటీ డైరెక్టరు, ఏలూరు.
7. సహకార సంఘాల డిప్యూటీ గిజిస్ట్రారు, ఏలూరు
8. సహకార సంఘాల డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు, భీమవరం
9. జిల్లా వైద్యశాఖాధికారి, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
10. జిల్లా పశువైద్య శాఖాధికారి, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
11. ఎడెన్సి ఆభివృద్ధి స్పెషల్ జిల్లా పశువైద్య శాఖాధికారి
12. జిల్లా ఆరోగ్య శాఖాధికారి, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
13. రహదార్ల డివిజనలు ఇంజనీరు, ఏలూరు
14. విద్యుచ్ఛక్తి డివిజనలు ఇంజనీరు, ఏలూరు
15. విద్యుచ్ఛక్తి డివిజనలు ఇంజనీరు, రాజమండ్రి
16. జిల్లా విద్యా శాఖాధికారి, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
17. జిల్లా పంచాయతీ ఆఫీసరు, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
18. పోలీసు సూపరింటెండెంటు, పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
19. జిల్లా ఆటవీ శాఖాధికారి, కాకివాడ.
20. ప్లానింగు అసిస్టెంటు ఇంజనీరు, ఏలూరు
21. జిల్లా బోర్డు స్పెషల్ ఆఫీసరు, పి.ఐ. పశ్చిమ గోదావరి, ఏలూరు
22. పరిశ్రమలు, వాణిజ్యశాఖ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు, ఏలూరు
23. మన్యూ సంచరీస్ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు, రాజమండ్రి
24. అసిస్టెంటు రేడియో ఇంజనీరు, ఏలూరు
25. అసిస్టెంటు రేడియో ఇంజనీరు, రాజమండ్రి
26. అసిస్టెంటు స్త్రీ సంశ్లేషణాధికారి, ఏలూరు
27. సబ్ కలెక్టరు, నరసాపురం

28. రెవిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరు, ఏలూరు
 29. రెవిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరు, కోవూరు.
 30. జిల్లా సంజ్ఞామాధికారి, ఏలూరు
 31. అచనపు జిల్లా పంచాయతీ ఆఫీసరు, భీమవరం
 32. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, భీమడోలు
 33. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, రెండులూరు
 34. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, చింతలపూడి
 35. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, కొయ్యలగూడెం
 36. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, కొవ్వూరు
 37. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, గోపాలపురం
 38. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, తాడేపల్లిగూడెం
 39. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, పెంటపాడు
 40. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, గణపవరం
 41. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, అడివీడు
 42. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, మొగల్తూరు
 43. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, నిడదవూరు
 44. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, బుట్టయగూడెం
 45. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, పోలవరం
 46. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, ఆత్తిలి
 47. జ్ఞాకు డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరు, పెదపాడు.

అనధికార సభ్యులు

(లోకసభ సభ్యులు)

1. శ్రీకర్తరాజు రామం, ఎం. పి. నరసాపురం.
2. కుమారి మోతే వేదకుమారి, ఎం. ఎ. ఎం. పి. ఎలూరు.

రాజ్యసంక్షేపాలు

1. శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణ రాజు ఎం. పి. జిన్నాకు పోస్టు, నరసాపురం తాలూకా,

2. శ్రీ మతి డి. యశోదాకెళ్లి, ఎం. పి. ఏలూరు.

విధాన సభసభ్యులు

1. శ్రీ తెన్నేటి వీరరాఘవులు, ఎం. ఎల్. ఎ. కొవ్వూరు.

2. శ్రీ అల్లూరి బాసినీడు, ఎం. ఎల్. ఎ. కొవ్వూరు.

3. శ్రీ పుసులూరి కోటండ్ల రామయ్య, ఎం. ఎల్. ఎ. పోలవరం.

4. శ్రీ శీర్ల బ్రహ్మయ్య, ఎం. ఎల్. ఎ. ఏలూరు.

5. శ్రీ మూర్తిరెడ్డి రంగయ్య, ఎం. ఎల్. ఎ. ఏలూరు.

6. శ్రీ నంబూరి శ్రీనివాసరావు, ఎం. ఎల్. ఎ.

7. శ్రీమాన్ కిళాంబి వెంకట కృష్ణావతారం, ఎం. ఎల్. ఎ. ఏలూరు.

8. శ్రీ సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. సి. హెచ్. వి. పి. మూర్తిరావు, ఎం. ఎల్. ఎ.

చినినిండ్ర కొలను, తాడేపల్లి గూడెం తాలూకా.

9. శ్రీ ముళ్ళపూడి హరిశ్చంద్ర ప్రసాద్, ఎం. ఎల్. ఎ. తణుకు.

10. శ్రీమతి చౌడగం అశ్వున్నరాజు, ఎం. ఎల్. ఎ.

11. శ్రీ జవ్వాడి లక్ష్మయ్య, ఎం. ఎల్. ఎ. పెనుగొండ.

12. శ్రీ గ్రంథి వెంకటరెడ్డి, బి. ఏ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. ఎ. నరసాపురం,

(న్యాయశాఖ మంత్రి).

13. శ్రీ దాసరి పెరుమాళ్లు, ఎం. ఎల్. ఎ. పాలకొల్లు.

14. శ్రీ అద్దేపల్లి సత్యనారాయణమూర్తి, ఎం. ఎల్. ఎ. పాలకొల్లు.

15. శ్రీ నాచు వెంకటరామయ్య, ఎం. ఎల్. ఎ. భీమవరం.

16. శ్రీ గుడిరాజు జగన్నాథరాజు, ఎం. ఎల్. ఎ. భీమవరం.

విధాన పరిషత్తు సభ్యులు

1. శ్రీ తుమ్మలపల్లి వీరభద్రరావు. ఎం. ఎల్. సి. పిప్పర వయా పెంటసా,
పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.
2. శ్రీ శంకు అప్పారావు. ఎం. ఎల్. సి. జిల్లా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యాలయం, ఆగ్రహోం, ఏలూరు.
3. శ్రీమతి ద్రోణరాజు లక్ష్మి బాయిమ్మ, ఎం. ఎల్. సి. భీమవరం.
4. శ్రీ దేశిరాజు సత్య సుబ్రహ్మణ్యం. ఎం. ఎల్. సి. ప్రిన్సిపల్,
సర్ సి. ఆర్. రెడ్డి కళాశాల, ఏలూరు.

ఆనధికార సభ్యులు

1. మున్సిపల్ కాన్సిలు చైర్మను, ఏలూరు
2. మున్సిపల్ కాన్సిలు చైర్మను, పాలకొల్లు
3. మున్సిపల్ కాన్సిలు చైర్మను, భీమవరం
4. తుమ్మలపల్లి సత్యనారాయణమూర్తి పిప్పర. (పంచాయతీల ప్రతినిధి)
5. తాడేపల్లి రామస్వామి తాడేపల్లిగూడెం, షెడ్యూల్డ్ కులాల ప్రతినిధి.
6. శ్రీరాయుడు గంగయ్య, ఏలూరు, (హరిజన సేవక సమాజం సభ్యులు)
7. శ్రీ పీరమాచినేని వెంకట నారాయణ. (భారత సేవక సమాజం జిల్లా కన్వీనరు)
8. శ్రీమతి పి. రమాదేవి, పోలవరం, కస్తూరిబ్రహ్మ శ్రీ ప్రతినిధి,
9. శ్రీ ఎం. శేషగిరిరావు, ఆకివీడు,
10. శ్రీ పి. బి. రంగా చాచ్యలు, పోలవరం.
11. శ్రీ ఐ. పాపారావు, భీగోలు.
12. శ్రీ జి. గంగరాజు. పాలకొల్లు.
13. శ్రీ కె. సీతారామయ్య. కాగుపాడు, తాడేపల్లి గూడెం తాలూకా.
14. శ్రీ జి. రఘునాయకులు, చిన్నయగూడెం.
15. శ్రీ వి. హర్షసారథి. ముర్కి మహమ్మద్ పురం. (భీమడోలు బ్లాకు ప్రతినిధి)

16. శ్రీ సేనం చిన ఋచ్చెం దొర. కొండ్రుకోట, పోలవరం తాలూకా
(కొయ్యలగూడెం బ్లాకు ప్రతినిధి)
17. శ్రీ జి. విష్ణుమూర్తి. చింతలపూడి. (చింతలపూడిబ్లాకు ప్రతినిధి)
18. శ్రీ జి. వెంకట సుబ్బరాజు. మండలపల్లి. (గణపవరం బ్లాకు ప్రతినిధి)
19. శ్రీ మాగంట బాపిన్న, శీతినల్ ఆపీసరు, భారత సేవక సమాజం.
మద్రాసు.
20. శ్రీ భూపాతిరాజు గోపరాజు, జిన్నూరు, నరసాపురం తాలూకా
21. శ్రీ చిల్లి గంగభూపతి వేమవరం, నరసాపురం తాలూకా.
22. శ్రీమతి టి. జి. హైమవతి, ఏలూరు,
23. శ్రీ వై. సూర్యనారాయణ, తణుకు
24. శ్రీ మన్నే ఐల్లి తిరుపతి రాయుడు, దేవ, నరసాపురం తాలూకా

Printed By:

THE CO-OPERATIVE PRESS LTD., HYDRABAD
FOR the Director, Govt. Press, Hyd'bad.
